

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI UOKIK ROK 2023

1

ochrona konkurencji

- 1.1 PRAKTYKI OGRANICZAJĄCE KONKURENCJĘ / 12
- 1.2 KONTROLA KONCENTRACJI / 20
- 1.3 POMOC PUBLICZNA / 24
- 1.4 PRZEWAGA KONTRAKTOWA / 28
- 1.5 ZATORY PŁATNICZE / 32

2

ochrona konsumentów

- 2.1 NARUSZANIE INTERESÓW KONSUMENTÓW I NIEDOZWOLONE KLAUZULE / 38
 - 2.2 NADZÓR NAD INSPEKCJĄ HANDLOWĄ / 54
 - 2.3 BEZPIECZEŃSTWO PRODUKTÓW I NADZÓR RYNKU / 60
- 2.4 LABORATORIA / 63
 - 2.5 SYSTEM POZASĄDOWEGO ROZWIĄZYWANIA SPORÓW / 64
 - 2.6 WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI KONSUMENCKIMI / 66
 - 2.7 EUROPEJSKIE CENTRUM KONSUMENCKIE / 67

3

część wspólna

- 3.1 BADANIA RYNKOWE / 70
- 3.2 TWORZENIE REGULACJI PRAWNYCH / 72
- 3.3 DZIAŁANIA INFORMACYJNO-EDUKACYJNE / 75
- 3.4 WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA / 81

» SŁOWO ◌ WSTĘPNE

W roku 2023 Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał ponad 1000 decyzji oraz nałożył ponad 612 mln zł kar. Przeprowadził ponad 15 tys. kontroli sprawdzających jakość i bezpieczeństwo produktów. To tylko fragment działań organu.

Nasza aktywność od początku roku była związana z wejściem w życie przepisów zwiększających ochronę konsumentów. Edukowaliśmy uczestników rynku, uświadamiając zmiany i ułatwiając poruszanie się po nowych regulacjach. Ochrona konsumentów stanowiła także filar naszych globalnych działań – polska prezydencja UOKiK w Międzynarodowej Sieci Ochrony Konsumentów inspirowała i dynamizowała kierunki prac instytucji z całego świata. Wzmocnienie pozycji konsumenta online, bezpieczne usługi finansowe, efektywna walka z niedozwolonymi klauzulami i digitalowymi pułapkami – to nasze priorytety.

Rozsądnym i autonomicznym decyzjom portfelowym konsumentów musi towarzyszyć uczciwa gra rynkowa. Inicjowaliśmy nowe sprawy antymonopolowe i zabezpieczaliśmy materiał dowodowy. Utrzymujemy trend dochodzeniowy i przeprowadzamy przesłuchania w kilkudziesięciu siedzibach przedsiębiorców każdego roku. Jesteśmy obecnie jedną z wiodących agencji antymonopolowych w Europie Środkowo-Wschodniej według *Global Competition Review* – czołowego, światowego wydawnictwa poświęconego prawu konkurencji.

Eliminowaliśmy nieuczciwe praktyki handlowe w relacjach między podmiotami działającymi w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych. Wiele przedsiębiorców współpracowało z Urzędem, było otwartych na zmianę kwestionowanych zachowań i dzięki temu uniknęło kar finansowych. Intensywnie walczyliśmy również z zatorami płatniczymi, szczególnie dotkliwymi dla mikro, małych i średnich podmiotów gospodarczych. Nasze zastrzeżenia budziła dyscyplina płatnicza w sektorze przemysłu elektromaszynowego, spożywczego, budownictwa i handlu.

Szeroko informowaliśmy o naszych działaniach, docierając do wielu grup odbiorców. Kampania #OznaczamReklamy zdobyła wyróżnienie za nowoczesną edukację w branży influencer marketingu oraz Brązowy Spinacz za walkę z dezinformacją. Działaliśmy od przedszkola do seniora, a myśląc o antymonopolowych ekspertach przyszłości – ruszyliśmy z warsztatami Summer Camp UOKiK. Projekt otrzymał wyróżnienie za nowoczesną i angażującą formułę w konkursie organizowanym przez *International Competition Network* i *World Bank Group*.

Więcej informacji o naszej aktywności publikujemy w sprawozdaniu rocznym. Serdecznie zapraszam do lektury!

Tomasz Chróstny
Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

KIM JESTEŚMY?

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest centralnym organem administracji rządowej odpowiedzialnym za kształtowanie i realizację polityki ochrony konkurencji i konsumentów w Polsce¹.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zapewnia realizację zadań organu. Działalność instytucji finansowana jest z budżetu państwa.

Misją Urzędu jest podnoszenie poziomu dobrobytu konsumentów poprzez skuteczną ochronę ich interesów i bezpieczeństwa oraz wspieranie rozwoju konkurencji, z poszanowaniem zasad otwartości i dialogu w relacjach z uczestnikami rynku.

CO ROBIMY?

Zadania Prezesa UOKiK koncentrują się na zapewnieniu odpowiednich warunków dla funkcjonowania konkurencji, a także ochronie interesów i bezpieczeństwa konsumentów.

KIEROWNICTWO

Prezes UOKiK

Tomasz Chróstny (funkcję pełni od 27 stycznia 2020 r.)

Wiceprezes UOKiK

dr Daniel Mańkowski (funkcję pełni od 24 października 2023 r.)

Dyrektor Generalny

Katarzyna Prus-Stachyra (funkcję pełni od 1 września 2020 r.)

¹ Zagadnienia ustrojowe zostały uregulowane w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2024 r. poz. 594), zwanej dalej „ustawą okik”.

OBSZARY DZIAŁANIA PREZESA UOKiK

OCHRONA KONKURENCJI

- zwalczanie antykonkurencyjnych praktyk stosowanych przez przedsiębiorców (niedozwolonych porozumień oraz nadużywania pozycji dominującej)
- kontrola koncentracji przedsiębiorców
- monitorowanie pomocy publicznej udzielanej przez państwo
- eliminowanie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową
- przeciwdziałanie zatorom płatniczym (nadmiernemu opóźnianiu się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych w transakcjach handlowych)

OCHRONA KONSUMENTÓW

- eliminowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów i niedozwolonych postanowień wzorców umów
- nadzór nad Inspekcją Handlową
- nadzór rynku oraz zapewnianie bezpieczeństwa produktów nieżywnościowych
- monitorowanie systemu polubownego rozwiązywania sporów konsumenckich
- finansowanie poradnictwa dla konsumentów w ramach infolinii i systemu e-porad
- poradnictwo w sprawach transgranicznych świadczone w ramach Europejskiego Centrum Konsumentckiego

badania
rynkowe

tworzenie regulacji
prawnych

działania
informacyjno-
edukacyjne

współpraca
międzynarodowa

Budżet

136,2

mln zł²

Decyzje

1080

w tym:
395 w obszarze ochrony konkurencji
685 w obszarze ochrony konsumentów

Kary pieniężne nałożone przez Prezesa UOKiK

612,3 mln zł

w tym:

ponad 45 mln zł

za praktyki ograniczające konkurencję

384,5 mln zł

za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów

37,9 mln zł

w związku z uznaniem postanowień wzorca umowy za niedozwolone

87,2 mln zł

za nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej

41,2 mln zł

za generowanie zatorów płatniczych

567 tys. zł

za naruszenia w związku z ustawą o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku

650,5 tys. zł

w zakresie ogólnego bezpieczeństwa produktów

1,1 mln zł

za nieudzielenie informacji / udzielenie nieprawdziwych / wprowadzających w błąd informacji

11,2 mln zł

za brak współdziałania w toku kontroli / przeszukania

123,8 tys. zł

za niewykonanie / zwłokę w wykonaniu decyzji

60 tys. zł

za niezgłoszenie zamiaru koncentracji lub dokonanie koncentracji bez uzyskania wymaganej zgody Prezesa UOKiK

2,8 mln zł

na osoby zarządzające

Kary pieniężne wpłacone przez przedsiębiorców

192,9

mln zł³

Środki przekazane na Fundusz Edukacji Finansowej

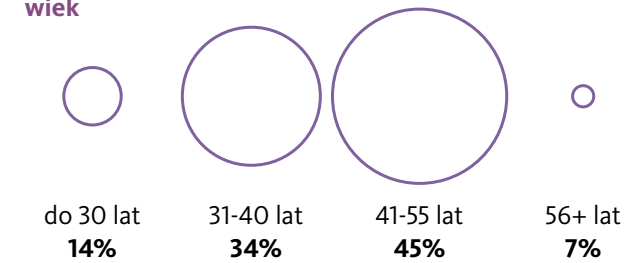
w 2023 r.
11,9 mln zł

w latach 2019-2023
46,7 mln zł

STRUKTURA ZATRUDNIENIA⁴

liczba pracowników: 631

wiek

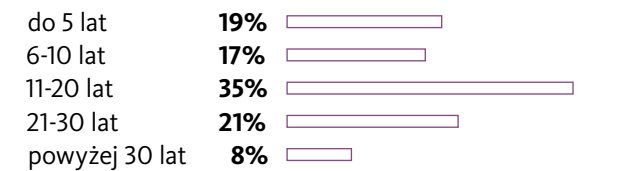

wykształcenie

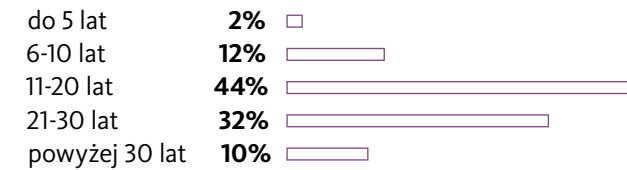

63% prawnicy i ekonomiści 37% pozostałe osoby

staż pracy ogółem

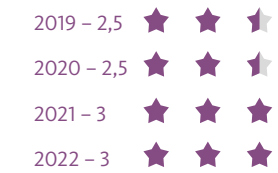
staż pracy – stanowiska wyższe⁵

płeć – stanowiska wyższe

Ocena UOKiK w rankingu *Global Competition Review*^{*}

^{*}Więcej na stronie 13

Struktura organizacyjna⁶

BIURA

Biuro Prezesa
Biuro Współpracy Międzynarodowej
Biuro Kadr, Szkolenia i Organizacji
Biuro Finansowe
Biuro Administracyjne
Biuro Informatyki i Ochrony

Departament Wsparcia Postępowań w Sprawach Zatorów Płatniczych
Departament Rozwoju Analiz
Departament Ochrony Zbiorowych Interesów Konsumentów
Departament Inspekcji Handlowej
Departament Nadzoru Rynku

DEPARTAMENTY

Departament Ochrony Konkurencji
Departament Przeciwdziałania Zmowom Przetargowym
Departament Kontroli Koncentracji
Departament Monitorowania Pomocy Publicznej
Departament Przewagi Kontraktowej
Departament Postępowań w Sprawach Zatorów Płatniczych

DELEGATURY

Delegatura w Bydgoszczy
Delegatura w Gdańsku
Delegatura w Katowicach
Delegatura w Krakowie
Delegatura w Lublinie
Delegatura w Łodzi
Delegatura w Poznaniu
Delegatura we Wrocławiu

² Budżet zrealizowany w 2023 r.

³ Kary wynikające z prawomocnych decyzji Prezesa UOKiK, wydanych również przed 2023 r.

⁴ Stan na 31 grudnia 2023 r.

⁵ Dyrektorzy i zastępcy dyrektorów.

⁶ Stan na 31 grudnia 2023 r.

ochrona konkurencji

1

1.1

Praktyki ograniczające konkurencję

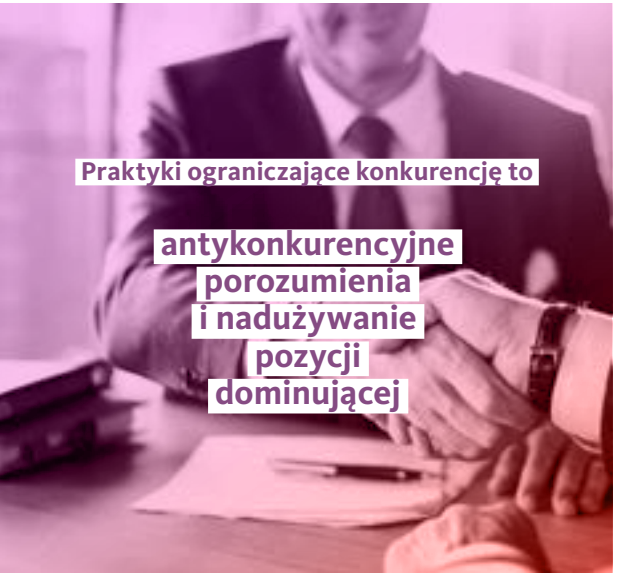
Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ma za zadanie skutecznie reagować na praktyki przedsiębiorców, które naruszają reguły konkurencji oraz działać na rzecz rozwiązań służących zwiększeniu uczciwej rywalizacji na rynku. Wolna i skuteczna konkurencja pozytywnie wpływa na wzrost efektywności gospodarki oraz jest w interesie przedsiębiorców i konsumentów.

Do praktyk ograniczających konkurencję zalicza się **antykoncekcyjne porozumienia** oraz **nadużywanie pozycji dominującej**. Prawo zakazuje przedsiębiorcom dokonywania jakichkolwiek uzgodnień, których celem lub skutkiem jest eliminowanie, ograniczenie lub zniekształcenie konkurencji. Niedozwolone porozumienia mogą w szczególności polegać na **wspólnym ustalaniu cen** (zmowie cenowej), **uzgadnianiu warunków ofert w przetargach** (zmowie przetargowej), **podziale rynku** ze względu na terytorium, towary lub grupy klientów lub wymianie poufnych informacji. Porozumienia niezgodne z regułami konkurencji mogą dotyczyć zarówno konkurentów, jak i przedsiębiorców działających na różnych szczeblach obrotu. Z kolei nadużywanie pozycji dominującej to zachowanie podmiotu posiadającego **znaczną siłę rynkową**, która umożliwia mu podejmowanie działań niezależnie od konkurentów, kontrahentów i konsumentów oraz prowadzi do zakłócenia konkurencji na rynku. Może polegać np. na narzucaniu nieuczciwych cen, eliminowaniu konkurentów lub blokowaniu wejścia na rynek nowym podmiotom.

W celu eliminowania praktyk ograniczających konkurencję Prezes UOKiK prowadzi **postępowania administracyjne**. W przypadku podejrzenia, że mogło dojść do naruszenia przepisów antymonopolowych, może zostać wszczęte **postępowanie wyjaśniające**. Jest ono prowadzone w sprawie, a nie przeciwko konkretnemu podmiotowi. Jeśli zebrany materiał dowodowy potwierdzi

podejrzenia Urzędu, jego rezultatem może być wszczęcie **postępowania antymonopolowego w sprawie praktyk ograniczających konkurencję** i przedstawienie zarzutów konkretnemu przedsiębiorcy, a w określonych przypadkach również osobie lub osobom zarządzającym. Postanowienie o wszczęciu postępowania posiada uzasadnienie. Uzasadnienie zawiera wyjaśnienie zarzutów stawianych przedsiębiorcy oraz informację o zasadach ustalania wysokości kary pieniężnej w przypadku stwierdzenia, że przedsiębiorca dopuścił się naruszenia przepisów ustawy.

Postępowanie może zakończyć się **nakazem zaniechania niedozwolonych działań** oraz nałożeniem na przedsiębiorcę **kary finansowej**. Prawo ochrony konkurencji przewiduje również **2 rozwiązania o charakterze ugodowym** – dobrowolne poddanie się karze oraz wydanie przez

Prezesa UOKiK decyzji zobowiązującej przedsiębiorcę do określonych działań. Szansę obniżenia, a niekiedy uniknięcia kary finansowej, daje również **program łagodzenia kar (leniency)**. Może z niego skorzystać przedsiębiorca uczestniczący w nielegalnym porozumieniu oraz osoby zarządzające odpowiedzialne za zмовę. Warunkiem jest podjęcie współpracy z Prezesem UOKiK w charakterze „świadka koronnego” oraz dostarczenie dowodów lub informacji dotyczących istnienia niedozwolonych uzgodnień.

W ramach postępowań lub poza nimi Prezes UOKiK może wezwać przedsiębiorcę do przedstawienia wyjaśnień, zmiany lub zaprzestania nieuczciwych działań – są to tzw. **wystąpienia miękkie**. Ponadto w celu zebrania informacji mogących służyć jako dowód w sprawie, Urząd prowadzi **kontrole i przeszukania u przedsiębiorców**.

Prezes UOKiK wydaje również **istotne poglądy w sprawach sądowych** z zakresu ochrony konkurencji.

UOKiK monitoruje rynek pod kątem praktyk ograniczających konkurencję oraz analizuje sygnały uzyskane bezpośrednio od konsumentów i przedsiębiorców. Naruszenia prawa konkurencji można zgłosić do Urzędu m.in. **anonimowo** za pośrednictwem platformy dla sygnalistów.

W corocznym rankingu **Global Competition Review** (GCR) UOKiK otrzymał **3 gwiazdki** (edycja 2022), co oznacza poziom dobry. W ocenie wskazano, że w ostatnich latach znaczenie UOKiK wzrosło, szczególnie w Europie Środkowo-Wschodniej, gdzie jest jedną z wiodących agencji antymonopolowych. Na świecie jest blisko 150 rządowych organów do spraw konkurencji, tylko 33 z nich znalazły się w rankingu GCR⁷.

2019 – 2,5	★ ★ ★
2020 – 2,5	★ ★ ★
2021 – 3	★ ★ ★
2022 – 3 ⁸	★ ★ ★

⁷ GCR: „In total, the agency launched three dawn raids in 2021 and issued eight cartel decisions, which is comparable to some of the continent's leading enforcers”. W 2022 r. UOKiK otrzymał 3 na 5 gwiazdek, podwyższając ocenę z wcześniejszych lat (edycja 2022 stanowi ocenę za 2021 r.; ocena za 2022 r. była podobna). Mniejszą liczbę gwiazdek niż Urząd otrzymał np. organ czeski. Taką samą m.in. belgijski, rumuński, litewski, izraelski i szwajcarski. Jedynie pół gwiazdki więcej m.in. hiszpański, portugalski, holenderski i kanadyjski.

⁸ Ranking dotyczy roku 2022, został opublikowany w październiku 2023 r.

NOWE POSTĘPOWANIA z zakresu ochrony konkurencji

32
wyjaśniające

4
w sprawie nałożenia kary**

3

antymonopolowe w sprawach praktyk ograniczających konkurencję, w tym*:

- 1 dotyczące porozumień horyzontalnych
- 2 dotyczące porozumień wertykalnych

* W 2023 r. Prezes UOKiK nie wszczywał postępowań dotyczących nadużywania pozycji dominującej.

** Postępowania w sprawie nałożenia kary za utrudnianie przeszukiwania.

DECYZJE z zakresu ochrony konkurencji

9

decyzji w sprawach praktyk ograniczających konkurencję, w tym:

- 7 dotyczących porozumień horyzontalnych
- 2 dotyczące porozumień wertykalnych

Wszystkie nakładały na przedsiębiorcę karę finansową (26 kar finansowych o łącznej wysokości ponad 45 mln zł)*

8

decyzji w sprawie nałożenia kary**

* Sankcja finansowa nakładana jest za daną praktykę, zatem w ramach jednej decyzji może zostać nałożona więcej niż jedna kara pieniężna.

** Decyzje w sprawie nałożenia kary za nieudzielenie Prezesowi UOKiK żądanych informacji lub udzielenie informacji nieprawdziwych bądź wprowadzających w błąd oraz decyzje w sprawie nałożenia kary za brak współdziałania w toku kontroli/przeszukiwania.

* Oznacza liczbę postępowań, w których zastosowano przeszukiwanie.

** Dotyczy wystąpień na podstawie art. 49a ustawy okik.

*** Oznacza liczbę postępowań, w ramach których przeprowadzono kontrole w siedzibach przedsiębiorców.

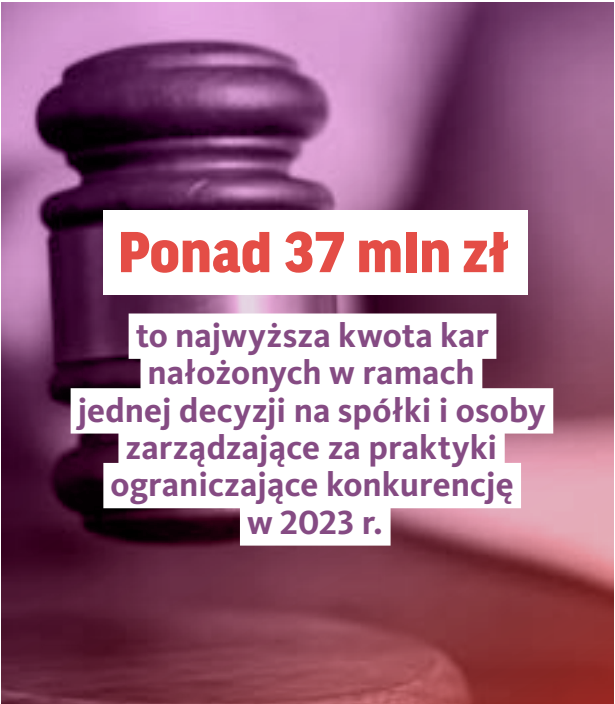

PRZEGLĄD DZIAŁAŃ

Zmowa przy sprzedaży sprzętu do monitoringu

Dahua Technology Poland (Dahua) to wyłączny importer i dystrybutor hurtowy marki Dahua – światowego producenta sprzętu do elektronicznego monitoringu (m.in. rejestratorów i wideodomofonów). Przeprowadzone postępowanie wykazało, że Dahua Technology Poland zawarła porozumienie ograniczające konkurencję z dystrybutorami swoich produktów. Prezes UOKiK nałożył kary na 6 z nich: Alpol, Alkam Security, Eltrox (dawniej: E-commerce Partners), Delta-Opti oraz Techglobal. Za niedozwolone ustalenia bezpośrednio odpowiedzialnych było 7 menadżerów, którzy dopuścili do naruszenia przepisów. Postępowanie wykazało, że od początku swojej działalności, czyli od 2016 r. Dahua Technology Poland wpływała na politykę cenową dystrybutorów. Spółka ustalała ceny minimalne, wysyłając swoim kontrahentom cenniki, poniżej których nie mogli sprzedawać produktów, a także przekazując im informacje o maksymalnych wysokościach rabatów, jakie mogą stosować. Ponadto narzucała dystrybutorom sztywne ceny, ustalając wysokość stawek w ramach organizowanych przez siebie promocji. Ustalanie cen mogło mieć miejsce również na niższym szczeblu systemu dystrybucji. Dahua zwracała się do dystrybutorów o stosowanie przez ich partnerów handlowych ustalonych cen odsprzedaży, a także monitorowała przestrzeganie ustaleń. Sami dystrybutorzy również zwracali się do spółki z prośbą o interwencję, jeśli któryś z nich nie stosował się do ustalonych cen, w ten sposób wzajemnie dyscyplinując się w zakresie przestrzegania warunków umowy.

Drugą praktyką ograniczającą konkurencję był podział rynku. W przypadku transakcji na dużą kwotę dotyczącą instalacji produktów, Dahua przyznawała pierwszemu dystrybutorowi, który zgłosił taką transakcję, wyższy rabat, a także tzw. ochronę projektową. Inny dystrybutor nie mógł wówczas zaoferować temu samemu klientowi, w zakresie tej samej transakcji, oferty w konkurencyjnej cenie. Pracownicy Dahua podejmowali także działania mające na celu zniechęcanie dystrybutorów do konkurowania o ten sam projekt. **Kary finansowe nałożone na spółki wyniosły 36,3 mln zł, a na osoby nimi zarządzające 739 tys. zł (decyzja DOK-5/2023).** Decyzja nie jest prawomocna.

Porozumienie ograniczające
konkurencję w żużlu

Sprawa dotyczyła regulaminu rozgrywek żużlowych w Polsce, obowiązującego w latach 2014-2022. Przyjęty przez Polski Związek Motorowy (PZM) dokument został opracowany we współpracy z Ekstraligą Żużlową. Regulamin ten przewidywał maksymalne stawki wynagrodzeń, jakie kluby sportowe uczestniczące w rozgrywkach ligowych żużla mogły wypłacać zawodnikom. W związku z tym żaden z klubów Ekstraligi i pozostałych lig żużlowych nie mógł zaoferować zawodnikowi wynagrodzenia powyżej określonej z góry kwoty. **Ustalenie maksymalnych wynagrodzeń ograniczyło konkurencję pomiędzy klubami.** Nie mogły one swobodnie rywalizować o jak najlepszych żużlowców, nawet jeśli byli w stanie zaproponować im wyższe zarobki.

Działania PZM i Ekstraligi mogły mieć również wpływ na sytuację klubów i zawodników z innych krajów. Polskie rozgrywki uznawane są za jedne z najlepszych na świecie. W barwach polskich klubów startuje wielu obco-krajowców, podobnie wielu zawodników z naszego kraju występuje w klubach zagranicznych. W efekcie zarobki sportowców w klubach Ekstraligi i pozostałych lig mogą

być punktem odniesienia również w innych państwach. Dlatego porozumienie PZM i Ekstraligi oznaczało również naruszenie unijnych przepisów dotyczących ochrony konkurencji. **Kary nałożone przez Prezesa UOKiK wyniosły łącznie 5,2 mln zł** – z czego 2,9 mln zł na Polski Związek Motorowy, a 2,3 mln zł na Ekstraligę Żużlową (decyzja DOK-1/2023). Decyzja nie jest prawomocna.

Podział rynku sprzedaży rowerów

Merida Polska jest wyłącznym dystrybutorem rowerów marki Merida na terenie naszego kraju. Sprzedaż odbywa się za pośrednictwem rozbudowanej sieci dystrybutorów, prowadzących sklepy stacjonarne lub internetowe.

W wyniku przeprowadzonego postępowania antymonopolowego Prezes UOKiK stwierdził, że w latach 2014-2020 spółka Merida Polska **zakazywała swoim dystrybutorom sprzedaży przez internet**. Sklep, który oferował rowery stacjonarnie, mógł na swojej stronie internetowej jedynie prezentować produkty Merida i umożliwić zdalne składanie zamówień. Wprowadzone przez Meridę zasady nie zezwalały na finalizację transakcji online i wysyłkę towarów do klientów. Po odbiór wybranego roweru nabywca musiał udać się do sklepu stacjonarnego. Ponadto Merida zakazywała dystrybutorom sprzedaży rowerów za pośrednictwem portali aukcyjnych. Tym samym ustalenia dokonane pomiędzy Meridą a dystrybutorami dążyły praktycznie do całkowitego zakazu sprzedaży rowerów tej marki przez internet. **Ograniczenie sprzedaży przez internet prowadziło do faktycznego, terytorialnego podziału rynku**. Za praktyki ograniczające konkurencję

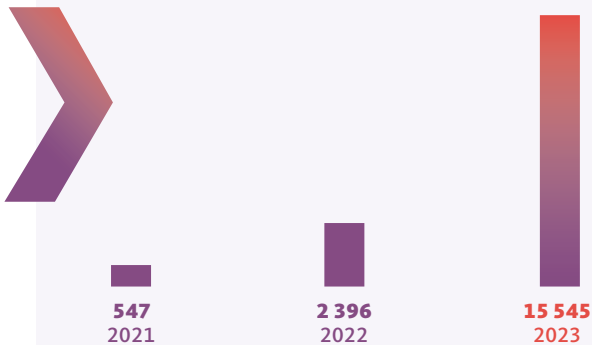
na krajowym rynku sprzedaży rowerów **Prezes UOKiK ukarał spółkę Merida Polska kwotą 2,4 mln zł** (decyzja RKT-1/2023). Decyzja nie jest prawomocna.

To nie jedyna interwencja Urzędu na rynku sprzedaży rowerów. Prezes UOKiK wszczął postępowanie przeciwko Scott Sportech Poland sp. z o.o. z siedzibą w Otwocku – wyłącznemu dystrybutorowi popularnej marki rowerów Scott. Zastrzeżenia Prezesa UOKiK wzbudziły ustalenia, w których spółka zabraniała dealerom sprzedaży rowerów przez internet. Sprzedawcy mogli zamieszczać oferty na swoich stronach, jednak gdy potencjalny klient chciał dokonać zakupu przez internet, miał być nakłaniany do szukania odpowiedniego sklepu stacjonarnego. Dystrybutorzy nie mogli również sprzedawać rowerów na platformach typu Allegro czy OLX. Zakaz sprzedaży online mógł ograniczać konkurencję pomiędzy dealerami do wąskiego obszaru lub nawet całkowicie ją likwidować, jeśli na danym terenie działał tylko jeden sprzedawca. Z informacji uzyskanych podczas przeszukania w siedzibie firmy wynika, że spółka Scott Sportech Poland monitorowała, czy dystrybutorzy przestrzegają ustaleń i interweniowała, jeśli próbowali sprzedawać rowery online. Skutkiem zakazu sprzedaży przez internet **mógł być podział rynku**. W wyniku kwestionowanych praktyk konsumenci mogli zostać pozbawieni możliwości zakupów produktów przez internet.

Sprzedaż karmy dla zwierząt w internecie

Spółka Empire Brands sprzedaje karmę dla psów i kotów pod marką Empire. Prowadzi sprzedaż detaliczną za pośrednictwem własnego sklepu internetowego i platformy Allegro oraz hurtową – do gabinetów weterynaryjnych i sklepów zoologicznych, które następnie sprzedają produkty stacjonarnie lub online. Z informacji UOKiK uzyskanych m.in. podczas przeszukania wynika, że **spółka mogła ustalać ze sprzedawcami ceny detaliczne** karmy Empire w internecie, a także monitorować, czy ustalenia te są przestrzegane. Przedsiębiorcy, którzy chcieliby sprzedawać karmę w internecie taniej, mogli być wzywani do zmiany cen, następnie mogłyby im grozić kary w postaci zmiany form płatności, ograniczenia dostępu do promocji czy stosowania dla nich wyższych cen hurtowych. Prezes UOKiK postawił zarzuty naruszenia konkurencji zarówno Empire Brands, jak i kierownictwu firmy, podejrzanemu o bezpośrednie zaangażowanie w niedozwolone ustalenia.

Liczba otrzymanych anonimowych powiadomień w ramach PROGRAMU SYGNALISTA w latach 2021-2023

Liczba anonimowych sygnałów systematycznie wzrasta. W 2023 r. **wzrosła ponad sześciokrotnie** w stosunku do roku 2022. Może to wynikać z coraz większej świadomości społecznej na temat działań UOKiK. Szczególnie cennymi sygnałami są te, które pochodzą od obecnych lub byłych pracowników firm uczestniczących w nielegalnych ustaleniach.

Przedmiotem powiadomienia mogą być: nielegalne zmony (np. cenowe) pomiędzy konkurentami, zmony przetargowe zawarte przez uczestników postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, porozumienia pomiędzy producentami i dystrybutorami, przypadki nadużywania pozycji dominującej przez przedsiębiorców. Sygnały można przekazywać poprzez e-formularz, a zastosowany **system gwarantuje zgłaszającym ochronę i całkowitą anonimowość, także wobec Urzędu**.

Ceny wyposażenia łazienek

Prezes UOKiK wszczął postępowanie wyjaśniające, w którym sprawdza, czy firmy sprzedające wyposażenie łazienek naruszyły przepisy antymonopolowe. Przedsiębiorcy wraz z dystrybutorami mogą uczestniczyć w porozumieniu polegającym m.in. na ustalaniu cen, w tym detalicznych cen odsprzedaży. UOKiK przeprowadził przeszukania w siedzibach spółek z grupy Oltens i Radaway oraz

w sklepach internetowych i stacjonarnych. **Przeszukanie dotyczyło łącznie 12 przedsiębiorców**.

Sprzedaż maszyn rolniczych

W drodze białego wywiadu⁹ UOKiK pozyskał informacje, że sprzedaż maszyn rolniczych większości popularnych marek może odbywać się z naruszeniem reguł konkurencji. Prezes UOKiK wszczął w tej sprawie 3 postępowania wyjaśniające. Pierwsze z nich dotyczy sprzedaży maszyn marki Class, drugie – New Holland Agriculture, Case IH, Steyr Traktoren, a trzecie – Massey Ferguson, Fendt oraz Valtra. Urząd przeprowadził **przeszukanie, obejmujące siedziby 10 podmiotów** – producentów oraz dealerów maszyn rolniczych. UOKiK sprawdzi, czy nie doszło do niedozwolonego podziału rynku. W praktyce oznaczałoby to, że poszczególni dealerzy mogliby sprzedawać maszyny tylko klientom, którzy mieszkają lub prowadzą działalność gospodarczą na danym obszarze. W tych sytuacjach rolnik, który chciałby skorzystać z oferty innego dealera, mógł być odsyłany do tego, w obszarze którego znajdowało się jego gospodarstwo. Potencjalny nabywca mógł w tym przypadku otrzymywać zawyżoną ofertę, aby zniechęcić go do zakupu u dealera spoza swojego obszaru. Ponadto Urząd podejrzewa, że przedsiębiorcy mogli ustalać między sobą ceny maszyn rolniczych lub wymieniać informacje na temat ich wysokości.

Silosy zbożowe

Prezes UOKiK wszczął postępowanie wyjaśniające dotyczące cen silosów zbożowych. Urząd podjął działania po informacjach uzyskanych w ramach białego wywiadu. Postępowanie ma na celu sprawdzenie, czy ceny silosów zbożowych mogły wzrosnąć w wyniku zmony cenowej po ogłoszeniu w kwietniu 2023 r. przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi programu dofinansowania zakupu i budowy infrastruktury do magazynowania produktów rolnych. W ramach postępowania pracownicy Urzędu przeprowadzili **przeszukanie w siedzibach 2 podmiotów**.

⁹ Kategoria rozpoznania oraz forma wywiadu gospodarczego, polegająca na gromadzeniu informacji pochodzących z ogólnie dostępnych źródeł.

DZIAŁANIA PREZESA UOKIK
na podstawie przepisów krajowych i unijnych

14

postępowania w związku z podejrzeniem naruszenia art. 101 i 102 TFUE:
12 wyjaśniających
2 antymonopolowe

3

decyzje na podstawie art. 101 i 102 TFUE

PRZESZUKANIA UOKiK
w latach 2021-2023

Zabezpieczanie materiału dowodowego w ramach prowadzonych przeszukań w sprawach antymonopolowych to jedno z najważniejszych pól aktywności Urzędu, o fundamentalnym znaczeniu dla działań organu. Naruszenia w tych sprawach są znacznie trudniejsze do wykrycia, gdyż łatwiej – niż w przypadkach naruszeń interesów konsumentów – ukryć lub zniszczyć dowody. Przeszukania są coraz częściej prowadzone w oparciu o własną analitykę rynkową UOKiK – nawet jeśli uczestnicy rynku sami nie dostrzegają albo nie mogą dostrzec niedozwolonych praktyk.

Ekspresy do kawy – utrudnianie przeszukania

Sprawa dotyczy przeszukania z 2022 r., przeprowadzonego w związku z podejrzeniem ustalania cen ekspresów do kawy marki Jura. Po rozpoczęciu przez UOKiK przeszukania w firmie Euro-net, jej pracownik usunął treści z telefonu wykorzystywanego w celach służbowych. Były to konwersacje z przedstawicielami Jura Poland prowadzone na komunikatorze WhatsApp. Podobna sytuacja miała miejsce w firmie Jura Poland. Jeden z menadżerów sprzedaży usunął wszystkie konwersacje z komunikatora. Nastąpiło to już po otrzymaniu informacji o rozpoczęciu przeszukania. Za **utrudnianie przeszukania Prezes UOKiK nałożył kary w wysokości 10 mln zł na Euro-net** (decyzja DOK-3/2023) oraz **1 mln zł na Jura Poland** (decyzja DOK-2/2023). Decyzje nie są prawomocne, przedsiębiorcy odwołali się od nich do sądu.

Rynek radiowy

Spółki należące do Komitetu Badań Radiowych (KBR) wspólnie zlecają i finansują badanie Radio Track, które pozwala na przygotowanie zestawień słuchalności stacji radiowych. Badaniem objęte są wszystkie stacje radiowe nadające na podstawie aktualnych koncesji. Stacje radiowe, które nie są członkami KBR, mogą kupić wyniki badania Radio Track i wykorzystać je do wyceny czasu reklamowego. Po sygnałach z rynku, Prezes UOKiK wszczął postępowanie wyjaśniające dotyczące przedsiębiorców tworzących KBR. Koncentrowało się ono na wyjaśnieniu, czy członkowie Komitetu przy kształtowaniu metodologii badania oraz weryfikacji jego wyników mogli naruszyć prawo konkurencji. Przeprowadzona **analiza Urzędu nie wykazała działań niezgodnych z prawem**. UOKiK stwierdził, że badanie przeprowadzone zostało zgodnie z obowiązującymi standardami, a członkowie KBR nie ingerowali w jego wyniki. Postępowanie nie wykazało również, żeby działania przedsiębiorców miały na celu osłabienie wyników słuchalności konkurencyjnych stacji radiowych. Analizy wykluczyły także blokowanie przez nadawców możliwości przystąpienia innych podmiotów do komitetu.

Zmowy przetargowe

Zmowy przetargowe to uzgodnienia przedsiębiorców przystępujących do przetargu lub tych przedsiębiorców i organizatora dotyczące warunków składanych ofert, w szczególności zakresu prac lub ceny.

UOKiK **przeprowadził przeszukania w siedzibach 4 przedsiębiorców** zajmujących się produkcją lub dystrybucją ambulansów, w związku z prowadzonym postępowaniem wyjaśniającym. Z informacji Urzędu wynika, że przedsiębiorcy uczestniczący w przetargach organizowanych m.in. przez stacje pogotowia ratunkowego i szpitale mogli zawrzeć antykonkurencyjne porozumienie, dotyczące udziału w tych przetargach.

ZMOWY PRZETARGOWE

12

postępowań
11 wyjaśniających
1 antymonopolowe

6

decyzji
stwierdzających
istnienie zmowy

- **decyzja RGD-3/2023**
rynek lokalnych usług z zakresu gospodarki leśnej na 4 przedsiębiorców nałożono kary w wysokości **ponad 50 tys. zł**
- **decyzja RGD-10/2023**
rynek robót remontowo-budowlanych na 2 przedsiębiorców nałożono kary w wysokości **ponad 180 tys. zł**
- **decyzja RGD-11/2023**
rynek robót remontowo-budowlanych na 2 przedsiębiorców nałożono kary w wysokości **ponad 195 tys. zł**
- **decyzja RGD-12/2023**
rynek robót remontowo-budowlanych na 3 przedsiębiorców nałożono kary w wysokości **ponad 290 tys. zł**
- **decyzja RLU-5/2023**
rynek lokalnych usług remontowo-budowlanych na 2 przedsiębiorców nałożono kary w wysokości **prawie 343 tys. zł**
- **decyzja RLU-7/2023**
rynek lokalnych usług dowozu uczniów do szkół na 3 przedsiębiorców nałożono kary w wysokości **prawie 54 tys. zł**

Zgłoś naruszenie prawa konkurencji!

Platforma dla anonimowych sygnalistów

Więcej na stronie
uokik.whiblo.pl

» 1.2 «

Kontrola koncentracji

Prezes UOKiK kontroluje planowane przez przedsiębiorców transakcje w celu zapewnienia, że w ich wyniku nie dojdzie do zakłócenia, a w skrajnych przypadkach – do całkowitego wyeliminowania skutecznej konkurencji pomiędzy przedsiębiorcami na polskim rynku. Dotyczy to koncentracji przedsiębiorstw w drodze połączenia (fuzji), przejęcia kontroli nad innym podmiotem, utworzenia wspólnego przedsiębiorcy (*joint-venture*) oraz nabycia części mienia innego przedsiębiorcy.

Przedsiębiorcy mają **obowiązek zgłoszenia Prezesowi Urzędu zamiaru koncentracji**, jeśli ich łączny obrót w roku poprzedzającym zgłoszenie przekroczył 1 mld euro na świecie lub 50 mln euro w Polsce i nie korzystają z żadnych ustawowych wyłączeń w tym zakresie.

Prezes UOKiK wydaje zgodę na dokonanie koncentracji, jeśli w jej wyniku konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona. W przeciwnym wypadku decyduje o **zakazie** łączenia przedsiębiorców. Dopuszczalna jest również tzw. **zgoda warunkowa**, czyli zezwolenie na koncentrację pod pewnymi warunkami, jeśli po ich spełnieniu nie dojdzie do istotnego ograniczenia konkurencji. Z kolei tzw. **zgoda nadzwyczajna** na transakcję prowadzącą do ograniczenia konkurencji jest wydawana w sytuacji, gdy

przyczyni się ona do rozwoju ekonomicznego lub postępu technicznego albo może wywrzeć pozytywny wpływ na gospodarkę narodową.

Jeśli przedsiębiorcy dokonają koncentracji bez uzyskania wymaganej zgody Prezesa UOKiK, **mogą zostać m.in. ukarani finansowo w wysokości do 10 proc. ubiegłorocznego obrotu**. Zagrożenie sankcją do 3 proc. obrotu dotyczy sytuacji, gdy podmiot nie udzieli Urzędowi informacji w toku prowadzonego postępowania lub udzieli nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd danych i informacji (przed nowelizacją ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 20 maja 2023 r. sankcja ta wynosiła do 50 mln zł).

Postępowania w sprawie kontroli koncentracji polegają na **ocenie rynkowych skutków transakcji** na podstawie informacji zawartych we wnioskach złożonych przez przedsiębiorców oraz wyników badań rynku prowadzonych przez UOKiK. Procedura może przebiegać **dwuetapowo**. W ramach I etapu, który trwa do miesiąca, rozpatrywanych jest większość spraw koncentracyjnych, które nie budzą wątpliwości co do ich negatywnego wpływu na konkurencję. Drugi etap postępowania inicjowany jest w przypadku bardziej złożonych transakcji, które wymagają m.in. przeprowadzenia badania rynku. Wówczas termin przewidziany na rozpatrzenie wniosku ulega przedłużeniu o dodatkowe 4 miesiące.

Poza analizowaniem spraw podlegających krajowym przepisom, **UOKiK opiniuje wnioski koncentracyjne zgłaszane Komisji Europejskiej** pod kątem wpływu koncentracji na polski rynek, a w konsekwencji – zasadności samodzielnego przeprowadzenia postępowania.

BRANŻE, których dotyczyło najwięcej decyzji wydanych w sprawie kontroli koncentracji

energetyka
nieruchomości
handel

DZIAŁANIA UOKiK z zakresu kontroli koncentracji

321

nowych postępowań

299

decyzji kończących postępowania w I fazie

11

decyzji kończących postępowania w II fazie

1

decyzja nakładająca karę za niezgłoszenie zamiaru koncentracji

310

decyzji, w tym:

307 zgód na dokonanie koncentracji
3 zgody warunkowe
0 zakazów koncentracji

POZOSTAŁE DANE

4 umorzenia postępowań w drodze postanowienia
11 zwrotów zgłoszeń zamiaru koncentracji
12 postanowień o przejściu postępowań do II fazy
41 dni* średni czas postępowania w I fazie
379 dni** średni czas postępowania w II fazie
321 postępowań przed KE opiniowanych przez UOKiK pod kątem wpływu koncentracji na polski rynek
6 postępowań wyjaśniających dotyczących badania rynku oraz ustalenia istnienia obowiązku zgłoszenia koncentracji

* Podano faktyczny czas rozpatrywania sprawy, wliczając terminy objęte wyłączeniem wynikającym z art. 96 ust. 2 ustawy okik (po zaokrągleniu do pełnego dnia).

** Podano faktyczny czas rozpatrywania sprawy, wliczając terminy objęte wyłączeniem wynikającym z art. 96a ust. 8 ustawy okik (po zaokrągleniu do pełnego dnia).

PRZEGLĄD DZIAŁAŃ

ZGODY NA KONCENTRACJĘ

Rynek produktów pochodzenia zwierzęcego

Van Hessen participation B.V. z siedzibą w Niderlandach uzyskała zgodę Prezesa UOKiK na przejęcie kontroli nad JAP sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku (decyzja DKK-300/2023). Koncentracja dotyczyła ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego (w szczególności przeznaczonych do produkcji karmy dla zwierząt), mączek zwierzęcych i tłuszczów

zwierzęcych kat. 3, jak również osłonek naturalnych wykorzystywanych w przemyśle wędliniarskim. W ramach postępowania UOKiK przeprowadził badanie rynku, które nie wykazało, że koncentracja doprowadziłaby do naruszenia konkurencji.

Rynek artykułów gospodarstwa domowego – woreczków, torebek, opakowań

Prezes UOKiK wydał zgodę na przejęcie przez Sarantis Polska kontroli nad Stella Pack Europe (decyzja DKK-297/2023). Działalność firm pokrywała się w zakresie produkcji i sprzedaży (wprowadzania do obrotu) niektórych

produktów gospodarstwa domowego, m.in. worków na śmieci i produktów do pakowania żywności. Dodatkowo obaj przedsiębiorcy wytwarzali dla hurtowni i sprzedawców detalicznych produkty, które następnie są oferowane przez te podmioty pod ich własną marką.

W ramach postępowania UOKiK przebadiał 11 rynków produktowych, kierując ankiety do ponad 100 podmiotów. Kwestionariusze przekazano zarówno do producentów konkurujących z uczestnikami koncentracji w zakresie wprowadzania do obrotu poszczególnych produktów gospodarstwa domowego, jak i do sieci handlowych i hurtowni, które dokonują sprzedaży pod własną marką produktów tej samej kategorii co uczestnicy koncentracji.

Analiza materiału dowodowego wykazała, że koncentracja będzie miała wpływ na krajowe rynki wprowadzania do obrotu: woreczków foliowych, woreczków do lodu oraz woreczków papierowych. Nie wykazała jednak istotnych zagrożeń dla konkurencji, wynikających z realizacji planowanej transakcji.

ZGODY WARUNKOWE

Zgoda warunkowa na rynku sprzedaży dachówek

Prezes UOKiK wydał warunkową zgodę na koncentrację na rynku sprzedaży dachówek ceramicznych i cementowych. Spółka Wienerberger może przejąć Terreal Holding **pod warunkiem dalszego udzielania licencji na używanie marki Creaton spółce Creaton Polska** (decyzja DKK-230/2023). Przedsiębiorcy to właściciele popularnych na naszym rynku marek dachówek. Wienerberger to właściciel marki Koramic, spółka Terral Holding posiadała prawa do marki Creaton i udzielała licencji firmie Creaton Polska. Zgodnie z nałożonym warunkiem Wienerberger ma zapewnić dalsze licencjonowanie na rzecz Creaton Polska znaku towarowego Creaton. Licencja jest bezpłatna i obejmuje wszystkie dozwolone sposoby korzystania, m.in. produkcję, dystrybucję i reklamę dachówek ceramicznych i cementowych, podkładów i akcesoriów dachowych oraz produktów fotowoltaicznych.

Zgody warunkowe dla aptek

Gemini Polska otrzymała zgody na przejęcie spółki Apteka Wrzeszcz (decyzja DKK-206/2023) i Apteka Trójmiasto (decyzja DKK-207/2023) **pod warunkiem sprzedaży 3 aptek**. Gemini Polska w momencie koncentracji posiadała 96

aptek własnych oraz była organizatorem sieci franczyzowej obejmującej 180 aptek. Apteka Wrzeszcz prowadziła 16 placówek w 9 miastach. Apteka Trójmiasto posiadała 20 aptek w 12 miastach. Wszystkie apteki należące do przejmowanych spółek należały do sieci franczyzowej organizowanej przez Gemini Polska i prowadzone były pod szyldem „Gemini”.

W trakcie postępowania UOKiK przyjął, że apteki konkurują ze sobą na obszarze kilometra. Ponadto analiza wykazała, że choć przejmowane apteki należą do sieci franczyzowej przejmującej spółki to stanowią konkurencję dla aptek własnych Gemini Polska.

Zgodnie z nałożonym warunkiem w decyzji dotyczącej Apteki Wrzeszcz, Gemini Polska musiała sprzedać jedną aptekę położoną w Gdańsku. Natomiast warunkiem przejęcia spółki Apteka Trójmiasto była sprzedaż jednej apteki w Starogardzie Gdańskim oraz jednej w Suwałkach. Nabywca nie mógł należeć do tej samej grupy kapitałowej co Gemini Polska i musiał zostać zaakceptowany przez Prezesa UOKiK. Inwestor musiał zagwarantować w umowie, że będzie w tym miejscu kontynuował działalność apteczną.

KONTROLA INWESTYCJI

Od 2020 r.¹⁰ Prezes UOKiK kontroluje inwestycje dotyczące polskich spółek o strategicznym znaczeniu dla porządku, bezpieczeństwa lub zdrowia publicznego. W ramach swych uprawnień **może zablokować ich przejęcie przez inwestorów**¹¹ spoza EU, EOG i OECD. Przyjęcie tych przepisów wynikało bezpośrednio z sytuacji związanej z pandemią COVID-19 i ryzykiem przejęcia polskich spółek, które z powodu pandemii mogły popaść w okresowe trudności ekonomiczne i ich wycena mogła być szczególnie niska. Przepisy miały obowiązywać 2 lata, ale w związku z obecną sytuacją geopolityczną okres ich obowiązywania został przedłużony o kolejne 3.

10 W lipcu 2020 r. weszła w życie zmiana ustawy z 24 lipca 2015 r. o kontroli niektórych inwestycji (Dz. U. z 2020 r. poz. 2145). Przepisy te stanowiły część rządowej Tarczy Antykryzysowej 4.0., a ich przyjęcie wynikało z sytuacji związanej z pandemią COVID-19.

11 Tj. osoby fizyczne nieposiadające obywatelstwa państwa członkowskiego UE, EOG lub OECD oraz podmioty niebędące osobami fizycznymi, nieposiadające siedziby na terytorium państwa członkowskiego.

Kontrolą objęte są inwestycje dotyczące przedsiębiorców mających siedzibę w Polsce, których przychód ze sprzedaży i usług przekroczył na terytorium Polski równowartość 10 mln euro i spełniających warunki określone w ustawie¹². Podmiot dokonujący transakcji ma obowiązek powiadomić o tym Urząd.

Postępowanie w sprawie kontroli inwestycji, podobnie jak w sprawach dotyczących koncentracji, jest podzielone na 2 fazy. Po otrzymaniu zgłoszenia o planowanej transakcji, Prezes UOKiK przeprowadza **postępowanie sprawdzające** (I faza). Służy ono wydzieleniu spraw bardziej skomplikowanych. Jeśli transakcja nie wzbudza zastrzeżeń, organ wydaje decyzję o odmowie wszczęcia postępowania kontrolnego i o braku sprzeciwu do transakcji. Do właściwego **postępowania kontrolnego** (II faza) kierowane są te sprawy, które mogą powodować poważne zagrożenie dla porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego.

W ciągu obowiązywania przepisów dotyczących kontroli inwestycji, Prezes UOKiK nie wydał na ich podstawie zakazu dokonania transakcji. W 2023 r. organ wszczął **4 postępowania w tej sprawie** i wydał **2 decyzje** o odmowie wszczęcia postępowania kontrolnego i braku sprzeciwu do transakcji, które dotyczyły nabycia przez Elbe Investment znaczącego uczestnictwa w Messer Polska (decyzja DKK-203/2023) oraz dominacji przez Epicentr K LLC oraz Paravita Holding Limited nad Intersport Polska (decyzja DKK-248/2023).

W przypadku jednej sprawy wydane zostało postanowienie o odmowie wszczęcia wstępnego postępowania sprawdzającego, ponieważ transakcje nie podlegały zgłoszeniu UOKiK.

12 Są spółkami publicznymi lub posiadają mienie, które zostało ujawnione w wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej lub opracowują lub modyfikują oprogramowanie w obszarach wskazanych przez ustawę lub prowadzą działalność gospodarczą w jednej z branż określonych w ustawie (m.in. dotyczy to spółek energetycznych, paliwowych, chemicznych, spożywczych).

DZIAŁANIA UOKiK w zakresie kontroli inwestycji

4

nowe postępowania

2

decyzje o odmowie wszczęcia postępowania kontrolnego i braku sprzeciwu do transakcji

1

postanowienie o odmowie wszczęcia wstępnego postępowania sprawdzającego (transakcje nie podlegały zgłoszeniu UOKiK)

» 1.3 «

Pomoc publiczna

Pomoc publiczna jest ingerencją w procesy rynkowe i powinna być stosowana jedynie w najbardziej uzasadnionych przypadkach. Udzielenie wsparcia konkretnemu przedsiębiorcy przez państwo lub uruchomienie programu pomocowego **wymaga wcześniejszej zgody Komisji Europejskiej**. Wyjątkiem jest pomoc udzielana w ramach wyłączeń grupowych, czyli na podstawie szczegółowych przepisów uznających pewne kategorie wsparcia za zgodne z rynkiem wewnętrznym (np. pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw lub pomoc na ochronę środowiska). Wymogiem notyfikacji nie jest również objęta pomoc *de minimis*, czyli wsparcie niewielkich rozmiarów¹³, które nie powoduje naruszenia konkurencji na rynku. Zgody KE nie wymaga także, co do zasady, pomoc stanowiąca rekompensatę za realizację usług publicznych, np. w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego.

Wsparcie ze środków publicznych dla przedsiębiorców może być udzielane na podstawie **programu pomocowego** lub jako **pomoc indywidualna**. Prezes UOKiK **opiniuje projekty** przewidujące udzielenie takiej pomocy pod kątem ich zgodności z prawem unijnym oraz obowiązku zgłoszenia KE. Urząd doradza w tym zakresie instytucjom udzielającym pomocy publicznej w Polsce.

Istotną kompetencją Prezesa UOKiK jest również **monitorowanie wsparcia udzielanego przedsiębiorcom w Polsce** na podstawie sprawozdań instytucji udzielających pomocy. Wszystkie dane są przekazywane i gromadzone w systemie SHRIMP (System Harmonogramowania, Raportowania i Monitorowania Pomocy).

13 Do końca 2023 r. była to pomoc, która dla jednego przedsiębiorstwa nie przekracza 200 tys. euro brutto w ciągu 3 lat podatkowych, a w przypadku sektora transportu drogowego – 100 tys. euro.

CZYM JEST POMOC PUBLICZNA?

Pomoc publiczna to wszelkie wsparcie przyznawane przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

Pomoc publiczna to np. dotacje, ulgi i zwolnienia podatkowe, preferencyjne pożyczki i kredyty oraz poręczenia i gwarancje kredytowe, dokapitalizowanie przedsiębiorstwa na warunkach korzystniejszych niż oferowane na rynku.

NOTYFIKACJA

Prezes UOKiK odgrywa kluczową rolę w procesie notyfikacji projektów przewidujących przyznanie lub zmianę pomocy publicznej – **zawiadamia KE o zamiarze udzielenia nowej pomocy** przez polski organ administracji lub inny podmiot publiczny lub prywatny działający z upoważnienia państwa. Państwo członkowskie ma obowiązek wstrzymać się z wprowadzeniem w życie środków pomocowych do czasu wydania przez Komisję Europejską ostatecznej decyzji w sprawie zgodności wsparcia z prawem unijnym.

PRENOTYFIKACJA

Istnieje możliwość **prenotyfikacji** Komisji Europejskiej o planowanej pomocy publicznej. KE oraz państwo członkowskie w ramach poufnej procedury analizują prawne i ekonomiczne aspekty dotyczące projektu przyznania wsparcia. Dzięki temu przyszła notyfikacja jest lepiej przygotowana, a proces jej weryfikacji przebiega sprawniej.

Działający od 2016 r. System Udostępniania Danych o Pomocy Publicznej SUDOP został zmodernizowany i wyposażony w interfejs API (*Application Programming Interface*). Interfejs ten umożliwia przesyłanie danych między aplikacjami, a zatem może zasilać danymi o pomocy publicznej systemy informatyczne działające w instytucjach publicznych i prywatnych, np. realizujących programy współfinansowane z funduszy unijnych czy w podmiotach prowadzących działalność związaną z pomocą publiczną. Często z danych udostępnianych poprzez aplikację SUDOP korzystają pracownicy naukowcy. Interfejs API SUDOP umożliwia im hurtowe pobieranie danych o pomocy bez konieczności składania wniosku o dostęp do informacji publicznej.

RAPORTY, ANALIZY I SPRAWOZDANIA UOKiK dotyczące pomocy publicznej – przykłady

Dla Rady Ministrów

- ▶ Raport o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w 2022 r.
- ▶ Raport o pomocy *de minimis* udzielonej przedsiębiorcom w Polsce w 2022 r.

Dla Komisji Europejskiej

- ▶ półroczne sprawozdania „Wyniki monitorowania pomocy publicznej udzielonej spółkom motoryzacyjnym prowadzącym działalność na terenie specjalnych stref ekonomicznych”
- ▶ 2 sprawozdania o pomocy publicznej udzielanej w związku z sytuacją wywołaną COVID-19 i wojną w Ukrainie
- ▶ Sprawozdanie o pomocy publicznej udzielonej w Polsce w 2022 r. – sporządzone i przekazane za pomocą systemu elektronicznego raportowania SARI2
- ▶ Sprawozdanie dotyczące rekompensat, pomocy i innych interwencji ze strony państwa na rzecz sektora kolejowego w Polsce w 2021 i 2022 r.
- ▶ Sprawozdanie dotyczące pomocy publicznej udzielonej instytucjom finansowym, w tym za 2022 r.

Eksperti UOKiK przeprowadzili szkolenie online „Najlepsze praktyki w zakresie przygotowywania uchwał *de minimis*” skierowane do pracowników jednostek samorządu terytorialnego. Szkolenie odbyło się w listopadzie 2023 r. Jego celem było przedstawienie praktyki Urzędu w zakresie oceny (w tym przedstawiania ewentualnych zastrzeżeń) uchwał przewidujących udzielanie pomocy *de minimis* oraz sprawozdawania pomocy *de minimis*, tak aby wyeliminować najczęściej powtarzające się błędy. Dodatkowo przedstawione zostały informacje w zakresie projektu nowych przepisów.

PRZEGLĄD DZIAŁAŃ

Wsparcie gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy

UOKiK kontynuował prace nad programami pomocowymi dotyczącymi udzielania pomocy publicznej związanej z negatywnymi skutkami konfliktu zbrojnego na terenie Ukrainy, zgodnej z Komunikatem Komisji „Tymczasowe kryzysowe i przejściowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy”. Najważniejszymi działaniami w tym zakresie były:

- postępowanie notyfikacyjne: TCTF – Pomoc na pokrycie dodatkowych kosztów spowodowanych wyjątkowo poważnym wzrostem cen gazu ziemnego i energii elektrycznej poniesionych w 2022 r., które uzyskało pozytywną decyzję KE 6 października 2023 r.,
- koordynacja przygotowania stanowiska Polski w sprawie wydłużenia „Tymczasowych kryzysowych ram środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy”.

Opiniowanie projektów pomocowych

W 2023 r. Prezes UOKiK zaopiniował **56 projektów dotyczących programów pomocowych**, w tym określających zasady udzielania pomocy publicznej ze środków europejskich w nowym okresie programowania 2021-2027. Były to m.in.:

- pomoc publiczna na realizację projektów w zakresie transportu lotniczego w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027,
- pomoc publiczna w zakresie transportu intermodalnego w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności,
- pomoc publiczna na realizację projektów w zakresie transportu intermodalnego w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027,
- pomoc inwestycyjna na system ciepłowniczy i chłodniczy w ramach regionalnych programów na lata 2021-2027,
- pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną w ramach regionalnych programów na lata 2021-2027,

- pomoc publiczna w obszarze energetyki i środowiska w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027,
- pomoc publiczna dla mikro, małych i średnich przedsiębiorców na usługi doradcze oraz udział w targach w ramach regionalnych programów na lata 2021-2027,
- pomoc szkoleniowa w zakresie celu polityki CP1 oraz celu szczegółowego Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w ramach regionalnych programów na lata 2021-2027,
- pomoc publiczna na rozwój infrastruktury szerokopasmowej w ramach programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027,
- pomoc publiczna na wspieranie działalności podmiotów sektora kultury i przemysłów kreatywnych w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Udział w postępowaniach przed instytucjami UE

Przykłady postępowań przed Komisją Europejską w związku z prenotyfikowaną lub notyfikowaną pomocą publiczną:

- budowa terminalu multimodalnego w Zduńskiej Woli Karsznicach,
- zmiana pomocy dla Getin Noble Bank S.A. w postępowaniu naprawczym,
- zwolnienie terminali kolejowych z podatku od nieruchomości,
- osłony socjalne dla pracowników sektora elektroenergetycznego i górnictwa węgla brunatnego.

Współpraca międzyresortowa

Współpraca z Ministerstwem Rozwoju i Technologii

- współpraca przy postępowaniu notyfikacyjnym projektu Vigo Photonics S.A. w ramach IPCEI „ME/CT” – Poland – Important Project of Common European Interest on Microelectronics/Communication Technologies (IPCEI ME/CT),
- współpraca przy prenotyfikacji projektu Ryvu Therapeutics w ramach IPCEI Health.

Współpraca z Ministerstwem Infrastruktury

- współpraca w postępowaniu notyfikacyjnym dotyczącym zwolnienia terminali kolejowych z podatku od nieruchomości,
- opiniowanie projektu ustawy o zmianie ustawy o pub-

WAŻNE DECYZJE KOMISJI EUROPEJSKIEJ
w zakresie pomocy publicznej

13.02.2023 r.
Komisja Europejska wydała pozytywną decyzję w sprawie pomocy indywidualnej dla morskiej farmy wiatrowej Baltic Power.

05.05.2023 r.
Komisja wydała pozytywną decyzję dla projektu zmiany pomocy na zamykanie kopalń węgla kamiennego w okresie 2015-2027 (*Amendments to the closure plan in the Polish coal mining in the period 2015-2027*).

15.05.2023 r.
Komisja wydała decyzję w sprawie spółki Ruch S.A. (sprawa ze skargi) uznając, że domniemane środki nie stanowiły pomocy publicznej.

24.11.2023 r.
Komisja wydała pozytywną decyzję dla zmiany pomocy dla Getin Noble Bank S.A. w postępowaniu naprawczym.

13.12.2023 r.
Komisja wydała pozytywną decyzję dla projektu budowy terminalu multimodalnego w Zduńskiej Woli Karsznicach.

licznym transporcie zbiorowym oraz niektórych innych ustaw,

- opiniowanie projektu rozporządzenia w sprawie udzielania pomocy publicznej w zakresie transportu intermodalnego w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności,
- opiniowanie projektu rozporządzenia w sprawie udzielania pomocy publicznej w zakresie wyposażenia pojazdów kolejowych z napędem w system ERTMS w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Współpraca z Ministerstwem Aktywów Państwowych

- opiniowanie projektu ustawy o osłonach socjalnych dla pracowników sektora elektroenergetycznego i branży górnictwa węgla brunatnego.

Współpraca z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi

- opiniowanie projektu sprawozdania o pomocy publicznej udzielonej w sektorze rolnictwa lub rybołówstwa w Rzeczypospolitej Polskiej w 2022 r.

Opiniowanie projektów pomocy publicznej i analiza projektów dokumentów rządowych

67

opinii wydanych przez Prezesa UOKiK, w tym:

- 56 dotyczących programów pomocowych
- 11 dotyczących pomocy indywidualnej

585

otrzymanych i przeanalizowanych wniosków o dokonanie interpretacji przepisów dotyczących pomocy publicznej

2812

przeanalizowanych zgłoszeń programów *de minimis*

909

przeanalizowanych projektów dokumentów rządowych pod kątem uznania danego wsparcia za pomoc publiczną

Postępowania notyfikacyjne przed Komisją Europejską

6

projektów prenotyfikowanych, w tym:

- 2 dotyczące programów pomocowych
- 4 dotyczące pomocy indywidualnej

14

projektów notyfikowanych, w tym:

- 9 dotyczących programów pomocowych
- 5 dotyczących pomocy indywidualnej

10

projektów zaakceptowanych przez KE*

4

projekty wycofane*

122

projekty zgłoszone w ramach wyłączeń grupowych, w tym:

- 61 dotyczących programów pomocowych
- 61 dotyczących pomocy indywidualnej

* Statystyka obejmuje również sprawy zgłoszone w latach poprzednich.

Współpraca z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej

- współpraca w zakresie przygotowania programów pomocowych określających zasady udzielania pomocy publicznej i pomocy *de minimis* ze środków europejskich w okresie programowania 2021-2027 po dużej zmianie rozporządzenia o wyłączeniach blokowych, która miała miejsce w 2023 r.,
- Europejski Trybunał Obrachunkowy – wizyta w Polsce w związku z kontrolą KE,
- spotkanie w sprawie rejestrowania pomocy publicznej w SHRIMP 2 udzielanej w ramach programu INTERREG – pomoc *de minimis* oraz pomoc udzielana zgodnie z art. 20a GBER (definicje, praktyczne wypełnianie formularzy, przedstawienie systemu SHRIMP).

Współpraca z Ministerstwem Cyfryzacji

- opiniowanie projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z rozwojem e-administracji,
- opiniowanie projektu ustawy o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie Krajowego Centrum Przetwarzania Danych.

Współpraca z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych

- opiniowanie projektu ustawy o ochronie ludności w związku z obowiązkiem wprowadzenia przepisów o pomocy publicznej w zakresie, w jakim przewidziano pomoc dla przedsiębiorców, którzy ponieśli szkody w wyniku wystąpienia klęski żywiołowej.

»1.4«

Przewaga kontraktowa

Przewaga kontraktowa występuje w przypadku znaczącej dysproporcji potencjałów ekonomicznych pomiędzy dostawcami a nabywcami produktów rolnych lub spożywczych. Jej wykorzystywanie jest nieuczciwe, jeśli jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i zagraża istotnemu interesowi drugiej strony albo go narusza.

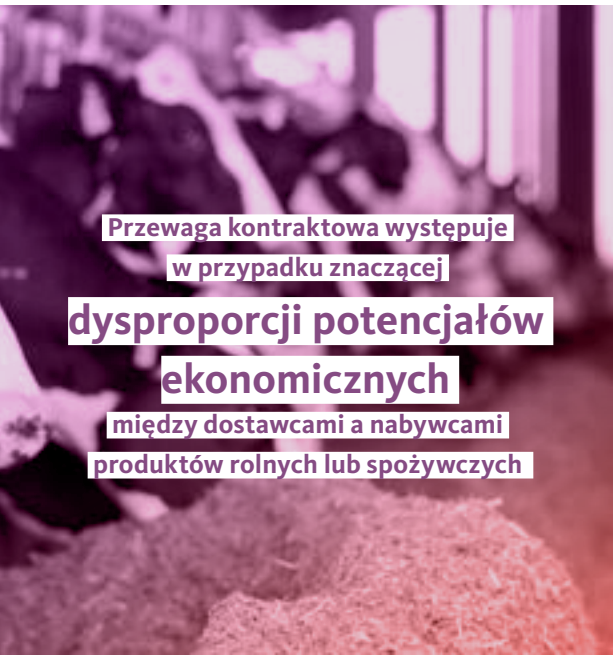
Zadaniem Prezesa UOKiK jest **eliminowanie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między podmiotami działającymi w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych**. Działania te prowadzone są w celu ochrony interesu publicznego, a nie indywidualnego interesu konkretnego przedsiębiorcy.

Prezes UOKiK wszczyna **postępowanie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową**. W jego ramach identyfikuje problem, stwierdza na czym polega szkodliwa praktyka i podejmuje dalsze czynności zmierzające do usunięcia nieprawidłowości. Może być ono poprzedzone **postępowaniem wyjaśniającym**, mającym na celu w szczególności wstępne ustalenie, czy nastąpiło naruszenie przepisów ustawy, uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

Efektom postępowania może być nakaz zaniechania niedozwolonych działań oraz nałożenie kary finansowej na przedsiębiorcę. Prezes Urzędu może wydać również **decyzję tymczasową**. Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej¹⁴ przewiduje również **2 rozwiązania o charakterze ugodowym** – dobrowolne poddanie się karze oraz wydanie przez

Prezesa UOKiK decyzji zobowiązującej przedsiębiorcę do zaprzestania niedozwolonych praktyk lub naprawienia ich skutków.

Przedsiębiorcy, którzy zostali pokrzywdzeni przez praktykę innego podmiotu nieuczciwie wykorzystującego przewagę kontraktową, mogą dochodzić swoich roszczeń przed sądem cywilnym. Prezes Urzędu może w tej sytuacji przedstawić sądowi **istotny dla sprawy pogląd** prezentujący ocenę Prezesa Urzędu co do danych praktyk przedsiębiorcy.

14 Ustawa z dnia 17 listopada 2021 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2023 r. poz. 351).

DZIAŁANIA UOKiK dotyczące przewagi kontraktowej

NOWE POSTĘPOWANIA

11

wyjaśniających

2

w sprawie

6

decyzji, w tym:

- 1 nakładająca karę finansową
- 5 zobowiązujących

POZOSTAŁE DZIAŁANIA

- 42 zawiadomienia od przedsiębiorców
- 18 wystąpień miękkich do przedsiębiorców
- 1 przeprowadzona kontrola* u 5 przedsiębiorców
- 1 istotny pogląd w sprawie

* Oznacza liczbę postępowań, w ramach których przeprowadzono kontrole.

Kara za praktyki nieuczciwie wykorzystujące przewagę kontraktową

87,2 mln zł

RBG-12/2023
Auchan Polska sp. z o.o.
z siedzibą w Piasecznie

PRZEGLĄD DZIAŁAŃ

Nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej przez sieć handlową

Prezes UOKiK nałożył ponad 87 mln zł kary na Auchan Polska za działania na szkodę dostawców produktów rolno-spożywczych (decyzja RBG-12/2023). **Przedsiębiorca pobierał od swoich dostawców opłaty** za transport towarów z magazynów centralnych do poszczególnych sklepów sieci. W wydanej decyzji Prezes UOKiK stwierdził, że stanowi to nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej wobec dostawców produktów rolno-spożywczych. Oprócz kary finansowej, nakazał również, aby sieć zaprzęstała tej praktyki. Decyzja nie jest prawomocna.

Sieć handlowa zmienia warunki rabatów i opłat

Spółka SCA PR Polska (centrala zakupowa dla sklepów Intermarche) **ustalała warunki współpracy z dostawcami produktów rolno-spożywczych w trakcie jej trwania**. Powodowało to, że dostawcy realizując zamówienia w okresie od 1 stycznia danego roku do dnia podpisania umowy, nie mieli pewności na jakich zasadach i warunkach zostanie wstecznie rozliczona sprzedaż. Ponadto przedsiębiorca uzyskiwał od dostawców **rabat retrospektywny**, mimo że wartość obrotu, od której strony uzależniły w umowie jego udzielenie, nie została osiągnięta w danym okresie rozliczeniowym. W konsekwencji tych działań kontrahenci spółki zostali pozbawieni części dochodu przysługującego im z tytułu współpracy z siecią.

Prezes UOKiK po uprawdopodobnieniu, że powyższe praktyki SCA PR Polska mogą stanowić nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej, **zobowiązał spółkę do zwrotu dostawcom pobranych kwot za rabaty wraz z odsetkami** (decyzja DPK-1/2023). Ponadto spółka przestała zawierać z dostawcami umowy określające warunki rabatów na dany rok już po jego rozpoczęciu, z mocą wsteczną. Dzięki temu dostawcy będą znali warunki finansowe współpracy z siecią Intermarche w momencie rozpoczęcia współpracy na konkretny okres. Decyzja jest prawomocna.

Interwencja na rynku mleka

Spółdzielnia Mleczarska Mlekpól to jeden z największych producentów mleka i wyrobów mleczarskich w Polsce. Firma skupuje mleko od ponad 8,4 tys. dostawców, którzy są jednocześnie członkami spółdzielni. Współpraca odbywa się na podstawie umów kontraktacyjnych zawieranych w oparciu o przygotowany przez spółdzielnię wzór umowy, na którego treść pojedynczy dostawca zwykle nie ma wpływu. UOKiK ustalił, że Mlekpól **narzucał spółdzielcom podpisanie umowy zawierającej niekorzystne dla nich postanowienia**. Wśród niedozwolonych praktyk znalazły się m.in. możliwość jednostronnej zmiany ceny skupu mleka, również z mocą wsteczną, obniżanie cen w okresie wypowiedzenia umowy, utrudniony dostęp dostawców do pełnej informacji o warunkach realizacji umowy. Dostawcy musieli ponadto dostarczać mleko w każdym przypadku, nawet gdy było to niemożliwe z powodu okoliczności od nich niezależnych.

Prezes UOKiK zobowiązał Spółdzielnię Mleczarską Mlekpól do zaprzestania nieuczciwych praktyk handlowych (decyzja RBG-4/2023), m.in. poprzez:

- wprowadzenie nowego wzorca umowy na dostawę mleka oraz cennika, w których zawarte są wszelkie warunki dostaw, np. wymagane parametry jakości mleka, zasady realizacji dostaw, kary umowne (wcześniej rozproszone w różnych aktach wewnętrznych spółdzielni),
- obowiązek uzyskania zgody dostawcy na zmianę ceny skupu mleka i wprowadzenie jasnych procedur w tym zakresie,
- rezygnację Mlekpolu z możliwości obniżania ceny płaconej dostawcy za mleko wyłącznie z powodu wypowiedzenia umowy,
- zwolnienie producenta z obowiązku dostawy mleka w przypadku wystąpienia okoliczności od niego niezależnych (np. choroby zwierząt, awarii, wprowadzenia administracyjnych ograniczeń przemieszczania się); przed zmianami tylko Mlekpolowi przysługiwało prawo do nieodebrania mleka w razie wystąpienia siły wyższej,
- umożliwienie weryfikacji przez dostawców badań jakości mleka, wykonywanych przez Mlekpól w niezależnym od niego laboratorium (ocena jakości ma wpływ na przyjęcie mleka i jego cenę).

Spółdzielnia uniknęła kary pieniężnej, ponieważ niezwłocznie po zapoznaniu się z zarzutami Prezesa UOKiK zaproponowała zmiany umów i praktyk handlowych w kierunku oczekiwanym przez Urząd. Dokonała

również zwrotu na rzecz dostawców kwot, o które wcześniej obniżyła ceny płacone dostawcom w okresie wypowiedzenia umowy i zobowiązała się do zapłacenia rolnikom odsetek. Decyzja jest prawomocna.

Poprawa sytuacji plantatorów buraków cukrowych

Spółka Pfeifer & Langen Polska (Pfeifer & Langen) to jeden z największych producentów cukru w Polsce. Zastrzeżenia Prezesa UOKiK wzbudziły **postanowienia w umowach z rolnikami**, zgodnie z którymi plantatorzy mogli kupować nasiona buraków cukrowych wyłącznie od Pfeifer & Langen. W przypadku użycia innych nasion spółka zastrzegła sobie prawo odmowy odbioru buraków. Działania te mogły stanowić przejaw nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej. W odpowiedzi na zastrzeżenia Prezesa Urzędu, w toku postępowania, przedsiębiorca wykazał otwartość do zmiany praktyk w kierunku oczekiwany przez UOKiK. **Prezes Urzędu zobowiązał spółkę do zmiany praktyk** i umożliwienia zakupu rolnikom również innych odmian nasion dopuszczonych do obrotu w Polsce, których jakość zostanie potwierdzona odpowiednimi dokumentami (decyzja RBG-5/2023). Decyzja jest prawomocna.

Tucz kontraktowy – decyzje zobowiązujące

W modelu tuczu kontraktowego (nakładczego) rolnik zajmuje się odchowem prosiąt lub tuczu warchlaki na zlecenie koncernu mięsnego bądź producenta pasz. Otrzymuje on ściśle wytyczne co do technik chowu, w tym ilości i rodzaju podawanej paszy. Środki produkcji, takie jak warchlaki i pasze, a także określony zakres opieki weterynaryjnej zapewnia organizator systemu. Jest on zobowiązany do odkupu tuczników od rolnika po ustalonej cenie, w umówionym czasie i po osiągnięciu przez zwierzęta wyznaczonej wagi.

W ramach przeprowadzonych postępowań, UOKiK zakwestionował fakt, że umowy spółek Agrifirm i Agri Plus **nie przewidywały zabezpieczenia rolników w odpowiedni sposób przed ryzykiem związanym z tuczem kontraktowym**. Tymczasem większość ryzyk związana jest ze sposobem organizacji przez te firmy współpracy z rolnikami i jakością dostarczanych przez nie środków produkcji. Zlecający tucz obniżali ceny w przypadku nieosiągnięcia

przez rolnika zamierzonych celów, nawet jeśli sami dostarczyli zwierzęta w stanie, który uniemożliwiał osiągnięcie wymaganej wagi lub wadliwą paszę. Zdaniem UOKiK, rolnicy nie powinni ponosić odpowiedzialności, jeśli dochowali należytej staranności w toku procesu produkcyjnego.

Opinie przedstawione w trakcie postępowania przez instytuty naukowe podległe Ministerstwu Rolnictwa i Rozwoju Wsi wykazały, że przy wypracowaniu odpowiednich zasad produkcja rolna w formie tuczu kontraktowego może przynosić rolnikom korzyści. Należą do nich przede wszystkim dostęp do kapitału, większa stabilizacja produkcji, w tym pewność odbioru tuczników oraz podniesienie efektywności kosztowej, a co za tym idzie utrzymanie opłacalności chowu świń. **Prezes UOKiK zobowiązał** w wydanych decyzjach Agri Plus (decyzja RBG-14/2023) i Agrifirm (decyzja RBG-15/2023) do zmiany stosowanych praktyk, tak aby wyeliminować z tuczu kontraktowego elementy przenoszące w sposób nadmierny ryzyko na rolnika – rolnicy dostaną m.in. więcej czasu na weryfikację stanu warchlaków oraz prosiąt czy jakości paszy, zgłoszenie reklamacji w tym zakresie. Spółka Agrifilm zobowiązała się ponadto do waloryzacji cen płaconych za świnię w przypadku wzrostu kosztów mediów, które ponoszone są wyłącznie przez rolnika. Decyzje są prawomocne.

Zarzuty dotyczące przerzucania kosztów na dostawców

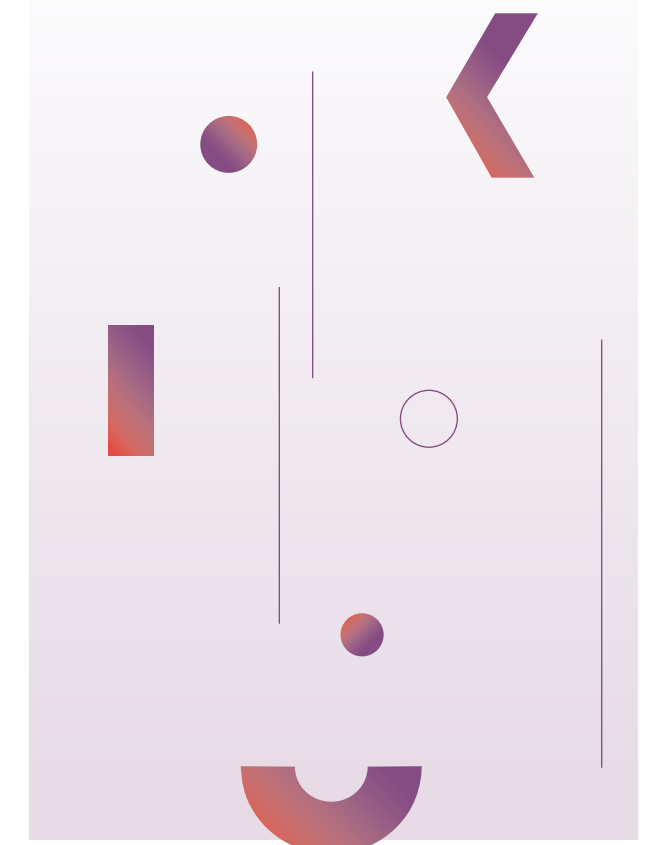
Sprawa dotyczy Carrefour Polska. Z ustaleń UOKiK wynika, że przedsiębiorca pobiera od dostawców **opłaty okołosprzedażowe**, np. opłaty za usługę rozwożenia produktów z magazynów centralnych sieci do poszczególnych sklepów detalicznych. Jednocześnie na rynku handlu detalicznego występują podmioty, które na własny koszt wykonują czynności związane z rozwożeniem towarów z centrów dystrybucyjnych do placówek detalicznych. Może to oznaczać, że Carrefour Polska, pobierając opłaty za transport z magazynów centralnych do sklepów, przerzuca na dostawców koszty swojej działalności. Prezes UOKiK postawił zarzuty spółce.

Frytki i chipsy – postępowania wyjaśniające

Prezes UOKiK wszczął postępowania wyjaśniające w sprawie **6 podmiotów**: Farm Frites Poland, Frito Lay Poland,

IgloTEX, Intersnack Poland, McCain Poland oraz The Lorenz BahlseN Snack-World. Należą one do głównych producentów wyrobów ziemniaczanych, tj. frytek i chipsów, działających w Polsce. Z informacji uzyskanych przez UOKiK wynika m.in., że wynagrodzenie za dostarczane ziemniaki może być ustalane w oparciu o nieprzejrzyste kryteria, dające nabywcom możliwość arbitralnego obniżenia jego wysokości, co może stanowić nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej.

W ramach postępowań UOKiK sprawdza przede wszystkim, **czy prawa i obowiązki są równomiernie rozłożone między obie strony umowy**. W szczególności dotyczy to warunków realizacji dostaw, zasad ustalania wynagrodzenia dla rolników, w tym jego poszczególnych składowych oraz warunków badań jakościowych dostarczanego surowca, jak również stosowania kar umownych.

» 1.5 «

Zatory płatnicze

Zatory płatnicze dotyczą sytuacji, gdy **przedsiębiorcy nie otrzymują na czas swoich należności od kontrahentów**. Nagromadzone w ten sposób zadłużenia wpływają na kolejne powiązane w łańcuchu dostaw podmioty, negatywnie oddziałując na płynność finansową całego otoczenia biznesowego. Nieterminowe płatności lub zbyt długie terminy zapłaty za otrzymane towary lub usługi stanowią przeszkodę w prowadzeniu działalności gospodarczej. Zatory płatnicze są szczególnie dotkliwe dla mikro, małych i średnich przedsiębiorców – przyczyniają się bowiem do ich problemów z płynnością finansową i stanowią barierę ograniczającą inwestycje i rozwój.

Prezes UOKiK prowadzi postępowania i nakłada administracyjne kary pieniężne na podmioty, które zalegają z płatnościami wobec swoich kontrahentów, naruszając w ten sposób ustawowy zakaz nadmiernego opóźniania

się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych. Postępowania są wszczynane **wyłącznie z urzędu** na podstawie informacji, którymi dysponuje UOKiK. Ich źródłem mogą być **zawiadomienia** od podmiotów, które podejrzewają, że stały się ofiarą zatorów płatniczych.

Równolegle, w ramach współpracy z Szefem Krajowej Administracji Skarbowej, Prezes UOKiK otrzymuje comiesięczne informacje o możliwości wystąpienia opóźnień w płatnościach dokonywanych przez przedsiębiorców¹⁵. Informacje te stanowią z kolei podstawę przeprowadzenia **tzew. analizy prawdopodobieństwa nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych**, która poprzedza wszczęcie każdego postępowania. Analiza ta obejmuje identyfikację obszarów, w których ryzyko powstawania zatorów jest największe, szacowaną wartość zatoru płatniczego wygenerowanego przez dany podmiot i liczbę wierzycieli pokrzywdzonych praktyką przedsiębiorcy.

Do nadmiernego opóźniania się ze spełnieniem świadczeń pieniężnych dochodzi, gdy w okresie 3 kolejnych miesięcy suma wartości świadczeń pieniężnych niespełnionych lub spełnionych po terminie przez dany podmiot wynosi **co najmniej 2 mln zł**. W toku prowadzonych postępowań Prezes UOKiK bada dowody zakupu, otrzymane przez przedsiębiorcę będącego stroną postępowania oraz jego rozliczenia z dostawcami, w celu ustalenia, które faktury we wskazanym trzymiesięcznym okresie objętym postępowaniem były wymagalne (tj. upłynął już ustalony przez strony umowy termin zapłaty) i nie zostały w tym okresie zapłacone lub zostały zapłacone po terminie. W konsekwencji Prezes UOKiK może nałożyć na przedsiębiorcę **karę pieniężną**, na wysokość której wpływa

15 Informacja Szefa KAS o ustaleniu prawdopodobieństwa wystąpienia opóźnień, o którym mowa w art. 299f ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2383).

wartość przeterminowanych należności oraz długość opóźnień w płatnościach.

Przy ustalaniu wysokości administracyjnej kary pieniężnej Prezes Urzędu bierze ponadto pod uwagę okoliczności wskazane przez przedsiębiorcę w odniesieniu do przyczyn wystąpienia opóźnień w płatnościach, działania podjęte z własnej inicjatywy w celu zaprzestania dalszych naruszeń, jak również inne przewidziane przepisami okoliczności, w tym wagę naruszenia oraz współpracę z Prezesem Urzędu w toku postępowania.

Przedsiębiorcom przysługuje **prawo zwrócenia się do Prezesa UOKiK z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie**.

Kluczowe rozwiązania w walce z zatorami płatniczymi zawarte są w ustawie o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych¹⁶. Jej nowelizowane przepisy weszły w życie 8 grudnia 2022 r. i mają zastosowanie do transakcji handlowych zawartych po tym terminie¹⁷. W odniesieniu zaś do wcześniej zawartych transakcji handlowych oraz postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej, zastosowanie mają przepisy dotychczasowe¹⁸. Głównym założeniem uchwalonych zmian było zwiększenie efektywności postępowań prowadzonych przez Prezesa UOKiK, przede wszystkim poprzez doprecyzowanie przepisów ustawy oraz zmianę zasad wymierzania administracyjnej kary pieniężnej oraz jej miarkowanie (więcej informacji: 3.2 Tworzenie regulacji prawnych).

» PRZEGLĄD DZIAŁAŃ

Urząd prowadził **85 postępowań w sprawie nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych**. Dotyczyły one podmiotów zajmujących się handlem (detalicznym i hurtowym), podmiotów z branży motoryzacyjnej (produkcyjnej i dystrybucyjnej), budowlanej, spożywczej i przetwórczej. Wskutek przeprowadzonych w 2023 r.

16 Wprowadzone ustawą z dnia 4 listopada 2022 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych oraz ustawy o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2414).

17 Ustawa z dnia 4 listopada 2022 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych oraz ustawy o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2414).

18 Wprowadzone ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia zatorów płatniczych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1649).

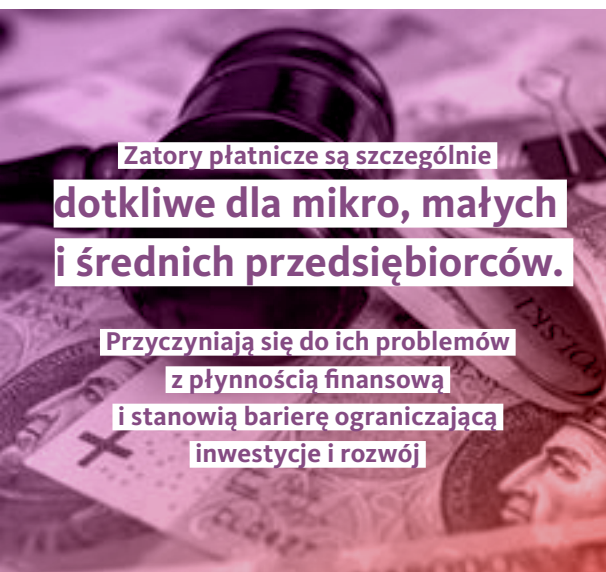
analiz prawdopodobieństwa, w ostatnim kwartale roku Prezes UOKiK wszczął 30 postępowań. Nowe wszczęcia wyniknęły z konieczności objęcia ochroną dużej części rynku zagrożonej zatorami, a mianowicie sektora przemysłu – w tym w szczególności elektromaszynowego i spożywczego, a także budownictwa i handlu.

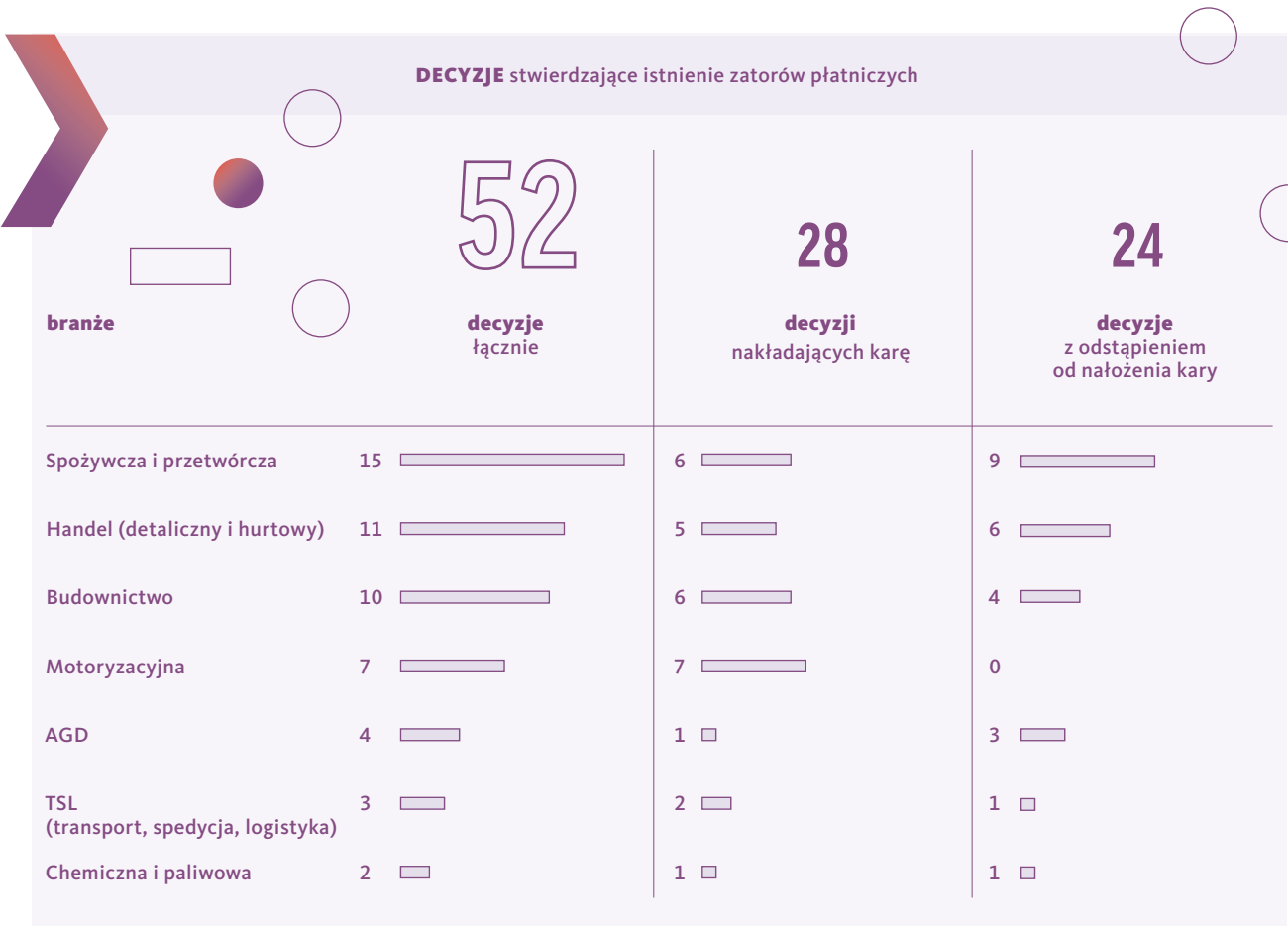
W 2023 r. Prezes UOKiK wydał **52 decyzje** stwierdzające nadmierne opóźnianie się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych. 28 przedsiębiorców zostało ukaranych finansowo, a 19 z nich wystąpiło do Prezesa UOKiK z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy.

W wydanych w 2023 r. decyzjach, stwierdzających nadmierne opóźnianie się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych, łączna wartość zatoru płatniczego wygenerowanego przez przedsiębiorców działających w 7 branżach gospodarki, ustalonego w trakcie prowadzonych postępowań, wyniosła **prawie 10 mld zł**.

Kary za zatory płatnicze

Łączna suma nałożonych przez Prezesa UOKiK kar w I instancji wyniosła **ponad 41,2 mln zł**, a dwie najwyższe kary za zatory płatnicze wyniosły prawie 7,5 mln zł oraz 4,7 mln zł i zostały nałożone na przedsiębiorców z branży motoryzacyjnej, zajmujących się produkcją samochodów – FCA Poland (decyzja DZP-28/2023) i VW Poznań (decyzja DZP-51/2023). W obydwu przypadkach praktyką przedsiębiorców było opóźnianie się z zapłatą wynagrodzenia swoim kontrahentom, którego skala (tj. ustalone w toku tych postępowań wartości przeterminowanych należności i długość opóźnień) przełożyła się na wysokość nałożonych kar. W przypadku FCA Poland nadmierne opóźnianie się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych było efektem jednostronnego „wydłużania płatności na rzecz dostawców” przez spółkę w ramach „elastycznego zarządzania terminami płatności”, podyktowanego wewnętrzną polityką kształtowania płynności finansowej. Obie decyzje są nieprawomocne – przedsiębiorcy złożyli wnioski o ponowne rozpatrzenie spraw.

Odstąpienie od wymierzenia kary

W przypadku **24 przedsiębiorców** postępowanie zakończyło się stwierdzeniem przez Prezesa UOKiK nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych i **odstąpieniem od wymierzenia kary**. Wszystkie decyzje wydane w 2023 r. dotyczyły postępowań wszczętych w latach ubiegłych i w związku z tym Prezes UOKiK orzekał w oparciu o przepisy ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych w ich brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją z 2022 r. Obowiązujące uprzednio przepisy przewidywały, że Prezes UOKiK obligatoryjnie odstępuje od wymierzenia kary administracyjnej, jeśli wartość należności, których przedsiębiorca nie otrzymał lub otrzymał z opóźnieniem w badanym okresie, przewyższa wygenerowany przez niego zator płatniczy. Dodatkowo – w ramach uznania administracyjnego – Prezes UOKiK mógł odstąpić od wymierzenia kary w innych uzasadnionych przypadkach.

Wezwania miękkie

Na mocy nowelizacji ustawy z 2022 r. Prezes UOKiK otrzymał możliwość kierowania do przedsiębiorców tzw. wystąpień miękkich w sprawach z zakresu przeciwdziałania nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych. W 2023 r. w ramach przeciwdziałania zatorom płatniczym na rynku **165 przedsiębiorców** otrzymało od Prezesa UOKiK sygnały o potencjalnych nieprawidłowościach w ich rozliczeniach z dostawcami i tym samym o konieczności monitorowania i poprawiania stosowanych przez nich praktyk płatniczych. Część spółek, które były adresatami wystąpień miękkich, zareagowała na działania Prezesa UOKiK. W odpowiedzi na otrzymane pisma, przedsiębiorcy wskazywali na okoliczności wpływające na ich praktyki płatnicze i rozliczenia z dostawcami. Jednocześnie deklarowali oni niezwłoczny przegląd procedur i podjęcie niezbędnych działań mających na celu poprawę dyscypliny płatniczej wobec kontrahentów.

* Wszystkie decyzje podtrzymywały stwierdzenie nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych, w 5 sprawach wymierzono kary nieznacznie niższe.

** Dotyczy wystąpień na podstawie art. 13ca ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1790).

*** W przypadku 15 z nich UOKiK inicjował dalsze działania (analizę prawdopodobieństwa).

NARUSZANIE INTERESÓW KONSUMENTÓW
I NIEDOZWOLONE KLAUZULE

NADZÓR NAD INSPEKCJĄ
HANDLOWĄ

BEZPIECZEŃSTWO PRODUKTÓW
I NADZÓR RYNKU

LABORATORIA

SYSTEM POZASĄDOWEGO
ROZWIĄZYWANIA SPORÓW

WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI
KONSUMENCKIMI

EUROPEJSKIE CENTRUM
KONSUMENCKIE

ochrona konsumentów

2.1

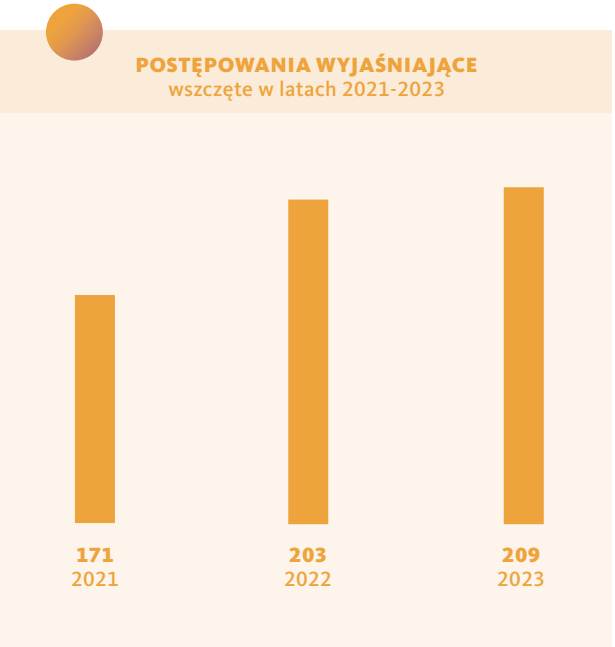
Naruszanie interesów konsumentów i niedozwolone klauzule

Jednym z podstawowych zadań Prezesa UOKiK jest **eliminowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów**. Są to bezprawne lub niezgodne z dobrymi obyczajami działania przedsiębiorców, które mogą dotknąć nieograniczoną liczbę osób. Prezes Urzędu przeciwdziała również stosowaniu **niedozwolonych postanowień wzorców umów** (klauzul abuzywnych), które kształtują prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają ich interesy. Wzorce umów zawierają wystandaryzowane, powszechnie używane postanowienia, bez możliwości ich indywidualnego negocjowania.

Prezes UOKiK inicjuje postępowania administracyjne w sprawach o istotnym znaczeniu z punktu widzenia interesów konsumentów. Postępowania mogą zakończyć się **nakazem zaniechania kwestionowanych działań i nałożeniem kary pieniężnej albo dobrowolnym zobowiązaniem przedsiębiorcy** do zmiany zachowania w celu wyeliminowania naruszeń. Decyzje Prezesa Urzędu mogą również przewidywać zastosowanie środków usunięcia trwających skutków naruszenia. Postępowanie przeciwko przedsiębiorcy często poprzedza postępowanie wyjaśniające, które służy wstępnemu ustaleniu, czy nastąpiło naruszenie przepisów.

UOKiK identyfikuje naruszenia poprzez **monitorowanie** zachowań przedsiębiorców oraz **analizę sygnałów** otrzymanych z rynku. Ponadto, w ramach udzielania dotacji organizacjom pozarządowym, UOKiK zapewnia **pomoc prawną konsumentom**. Prezes UOKiK wydaje również **istotne poglądy w sprawach sądowych**. W ten sposób, dzięki specjalistycznej wiedzy, Urząd służy pomocą sądowi powszechnemu w kompleksowym rozpoznaniu sprawy.

Prezes UOKiK może także, bez wszczynania postępowania, **wystąpić do przedsiębiorcy** o przedstawienie wyjaśnień lub zmianę niezgodnej z prawem praktyki. Narzędziem pozyskania dodatkowych dowodów są **kontrole** przedsiębiorców, w tym z użyciem tzw. tajemniczego klienta. W szczególnych przypadkach Prezes UOKiK może wydać **ostrzeżenie konsumentom** dotyczące działań konkretnego przedsiębiorcy i ich potencjalnych skutków. Rozwiązanie to jest stosowane, jeśli istnieje uzasadnione podejrzenie, że praktyka może spowodować znaczne straty lub niekorzystne skutki dla szerokiego kręgu konsumentów.

DECYZJE z zakresu ochrony konsumentów

66

decyzji w sprawach praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w tym*:

- 42 decyzje nakładające na przedsiębiorcę karę finansową (95 kar finansowych o łącznej wysokości ponad 384 mln zł) **
- 9 decyzji zobowiązujących (7 z zastosowaniem środków usunięcia trwających skutków naruszenia)

19

decyzji w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone:

- 13 decyzji nakładających na przedsiębiorcę karę finansową (66 kar finansowych o łącznej wysokości 36,8 mln zł)
- 4 decyzje zobowiązujące (2 z zastosowaniem środków usunięcia trwających skutków naruszenia)

9

decyzji w sprawie nałożenia kary***

* Podano przykładowe rodzaje decyzji.

** Sankcja finansowa nakładana jest za daną praktykę, zatem w ramach jednej decyzji może zostać nałożona więcej niż jedna kara pieniężna.

*** Decyzje w sprawie nałożenia kary za nieudzielenie Prezesowi UOKiK żądanych informacji lub udzielenie informacji nieprawdziwych bądź wprowadzających w błąd.

DECYZJE z najwyższą łączną kwotą kar nałożonych na przedsiębiorcę za stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

160,9 mln zł

RBG-3/2023
Jerónimo Martins Polska S.A.
3 kary
za wprowadzanie klientów w błąd m.in. przez tzw. tarczę antyinflacyjną

67,2 mln zł

RWR-13/2023
Autocentrum AAA Auto sp. z o.o.
1 kara
za podawanie nieprawdziwych informacji o cenie pojazdów

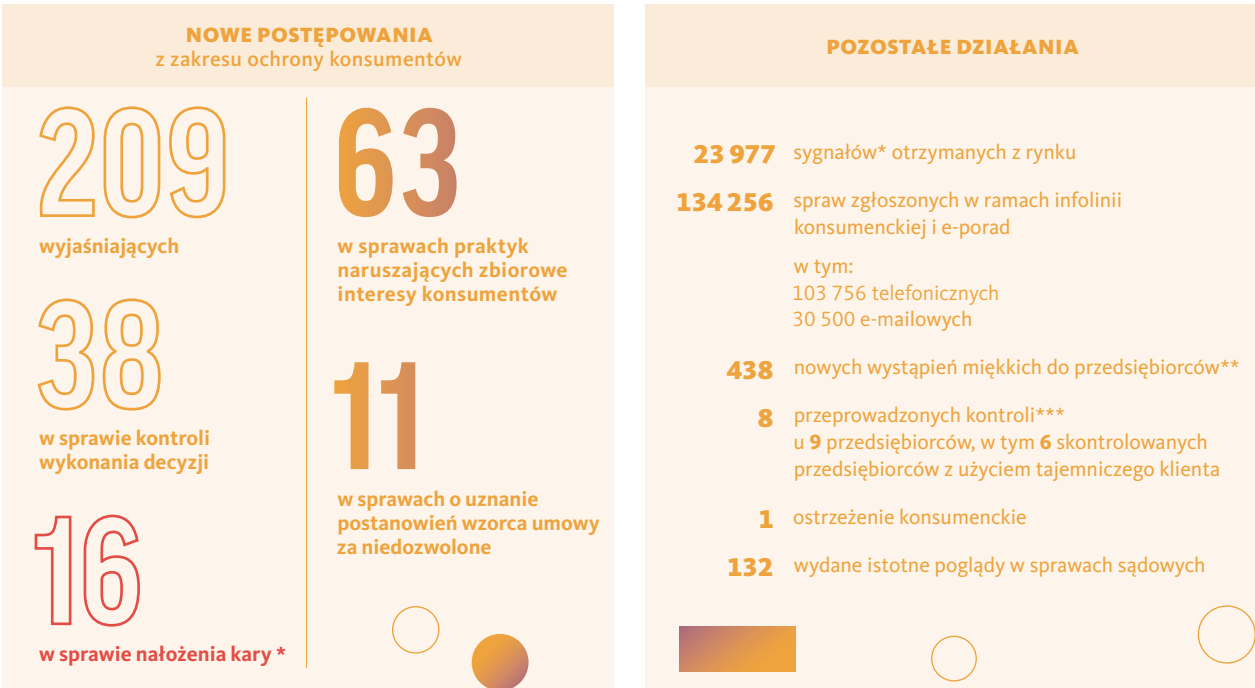
46,6 mln zł

DOZIK-21/2023
Canal+ Polska S.A.
3 kary
za nierzetelne oferowanie konsumentom zawarcia równoległych umów

109,7 mln zł

pozostałe kary

384,4 mln zł kar łącznie

rozpatrywania reklamacji, a jeśli po analizie sprawy stwierdzają, że odpowiedzialność ponosi konsument, w konsekwencji automatycznie pobierają zwróconą wcześniej kwotę z rachunku konsumenta. Może również dochodzić do wprowadzania w błąd konsumentów w odpowiedziach banków na zgłoszenie o kradzieży pieniędzy oraz narzucania przez banki limitu możliwych reklamacji i skracania czasu na ich zgłaszanie.

Pozadodatkowe koszty kredytu

Prezes UOKiK nałożył **ponad 15 mln zł kary** na firmę Everest Finanse S.A., znaną jako Bocian Pożyczki (decyzja DOZIK-6/2023). Spółka oferowała, do udzielanych przez siebie pożyczek, także umowy leasingu konsumenckiego zwrotnego sprzętu AGD i RTV, w zawieraniu których pośredniczyła. Model finansowania oparty na umowach pożyczki oraz umowach leasingu konsumenckiego skutkował pobieraniem od konsumentów pozadodatkowych kosztów w łącznej kwocie przewyższającej ustawowe limity. Ta formuła była wykorzystywana w okresie obniżenia ustawowych limitów w związku z pandemią²⁰. Ponadto konsumenci nie byli prawidłowo informowani jakie finansowanie otrzymują i jakie wiążą się z nim koszty. Decyzja nie jest prawomocna.

Prezes Urzędu prowadzi również działania wobec instytucji pożyczkowych, które próbują omijać obowiązujące przepisy dotyczące limitów pozadodatkowych kosztów kredytu konsumenckiego, wprowadzone tzw. ustawą antylichwiarską²¹. Działania Urzędu wobec 13 podmiotów mają na celu wyjaśnienie, czy aktywność instytucji pożyczkowych, m.in. w zakresie oferowania usług dodatkowych, kart kredytowych, nie są próbą ominięcia limitów pozadodatkowych kosztów kredytu.

Rolowanie pożyczek

Prezes Urzędu nałożył również **10 mln zł kary na 7 pożyczkodawców i pośredników kredytu konsumenckiego**. Ukarane podmioty były zaangażowane w tzw. rolowanie pożyczek, czyli **naprzemienne udzielanie konsumentom**

pożyczek celem spłaty pierwotnego zadłużenia. W rezultacie niezgodnych z prawem działań, konsument ponosił koszty przekraczające maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu. Za naruszenie zbiorowych interesów konsumentów Prezes UOKiK nałożył na Creamfinance Poland sankcję finansową ponad 2,9 mln zł. Ukarane zostały też 3 podmioty powiązane: MDP Finance – ponad 1,8 mln zł, oraz KIM Finance – ponad 2,5 mln zł i JJK Credit – ponad 88 tys. zł. Za analogiczne praktyki została ukarana Szybka Gotówka – ponad 86 tys. zł oraz 2 powiązane z nią podmioty: Gwarant24 – ponad 1,3 mln zł i Centrum Rozwiązań Kredytowych – ponad 990 tys. zł. Jednocześnie Prezes UOKiK nałożył na spółkę Creamfinance Poland ponad 632 tys. zł kary za niedoręczanie konsumentom formularza informacyjnego przed zawarciem umowy pożyczki. Decyzje Prezesa UOKiK – DOZIK-18/2023, DOZIK-19/2023 i RGD-13/2023 – nie są prawomocne.

Prezes Urzędu prowadzi także działania wobec podmiotów pożyczkowych, które **mogą wprowadzać konsumentów w błąd co do warunków oferowanych usług**. Między innymi zostało wszczęte postępowanie przeciwko Fincapital sp. z o.o. – operatorowi platform pożyczkowych Kuki.pl, Finbo.pl oraz Oros.pl, zarzucając przedsiębiorcy, że zamówienie przez pożyczkobiorcę raportu scoringowego z oceną zdolności kredytowej (raportu FinTech) jest spełnieniem warunku uzyskania odroczenia spłaty pożyczki o 30 dni. W toku dotychczasowych działań Prezes UOKiK odnotował, że raport FinTech nie dawał gwarancji odroczenia spłaty oraz nie był wymagany przez współpracujących ze spółką pożyczkodawców przy decyzji o odroczeniu spłaty pożyczki. Decyzje były każdorazowo podejmowane przez pożyczkodawców we własnym zakresie. Z ustaleń Prezesa UOKiK wynika, że zamówienie odpłatnego raportu FinTech – mimo kierowanego przekazu do pożyczkobiorców – nie gwarantowało odroczenia spłaty pożyczki. Koszt raportu FinTech **nie był zaliczany przez pożyczkodawców jako pozadodatkowy koszt kredytu**. Postępowanie jest w toku.

Usługi oddłużeniowe

Prezes UOKiK wydał 2 decyzje (RKT-5/2023 i RKT-6/2023) wobec spółki Certo Kancelaria Janowicz-Stradowska i Wspólnicy sp.k. z Warszawy. Oferuje ona konsumentom programy „Ulga od długu” i „Spłacam swoje długi”, które mają doprowadzić do redukcji zadłużenia. Kancelaria nie

gwarantuje jednak sukcesu, swoje usługi przedstawia w sposób wprowadzający w błąd, a wynagrodzenie potrąca z pieniędzy wpłacanych przez konsumentów na poczet spłaty długów. Po analizie umów zawieranych przez Certo z konsumentami, Urząd **zakwestionował 5 praktyk tej firmy i 14 niedozwolonych postanowień umownych**. Zadłużeni konsumenci mogli nie mieć świadomości, że skorzystanie z usług spółki może jeszcze bardziej pogorszyć ich sytuację finansową. **Łączne kary dla spółki wyniosły blisko 640 tys. zł**. Spółka odwołała się od obydwu decyzji.

Crowdfunding pożyczkowy

Prezes UOKiK wszczął postępowanie przeciwko firmie Polskie Destylarnie. Zarzuty dotyczą praktyk, do jakich dochodziło w ramach kampanii pożyczkowej „Skarbiec Palikota”. Spółka oferowała konsumentom możliwość udzielenia jej oprocentowanej pożyczki na pozornie wyjątkowo korzystnych warunkach, w tym partycypowania w przyszłym zysku spółki oraz wzięcia udziału w konkursach z nagrodami. Jednocześnie **w nieuprawniony sposób sugerowała, że działa na zasadzie uregulowanego przepisami finansowania społecznościowego (crowdfunding pożyczkowy), gromadząc środki na cele inwestycyjne**. Z informacji zebranych przez Prezesa UOKiK wynika, że wkrótce po starcie akcji przedsiębiorca przestał wykonywać terminowo zawarte z konsumentami pożyczki. Ponadto zgromadzone w ramach kampanii środki finansowe, zamiast zainwestować, spółka przeznaczyła na bieżące zadłużenie firmy (rolowanie długów). Zarzuty Prezesa Urzędu dotyczą także fikcyjnej nagrody konkursowej i przypisywania sobie cudzych osiągnięć.

Niedozwolone klauzule w umowach ubezpieczeniowych

Przedsiębiorcy nie mogą wykorzystywać swojej silniejszej pozycji i zamieszczać w umowach postanowień, które **ograniczają prawa konsumentów i są dla nich niekorzystne**. Spółki Generali Życie TU oraz TU Allianz Życie stosowały niedozwolone postanowienia umowne. Prezes UOKiK zakwestionował mechanizm pobierania przez Generali Życie opłat alokacyjnych w umowach ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem

kapitałowym (ufk) i nałożył na tego przedsiębiorcę **blisko 11,2 mln zł kary** (decyzja DOZIK-3/2023). W przypadku Allianz (dawniej Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie) zastrzeżenia budziły niejasne klauzule modyfikacyjne, umożliwiające podwyżki różnych opłat. Spółka została zobowiązana do zaprzestania ich stosowania, a konsumentom dotkniętym zmianami opłat powinna wypłacić rekompensaty (decyzja RGB-12/2022). Decyzja wobec Allianz jest prawomocna, natomiast spółka Generali Życie złożyła odwołanie.

Weksle inwestycyjne

Aforti Holding to spółka zajmująca się zarządzaniem podmiotami świadczącymi różnorodne usługi finansowe. Prezes UOKiK uznał, że przedsiębiorca namawiał do zainwestowania w „Ofertę wekslową”, złamała prawo i nałożył na firmę **karę ponad 790 tys. zł** (decyzja RWR-6/2023). Przedsiębiorca zapewniał, że „Oferta wekslowa” to pewna, bezpieczna inwestycja, gwarantująca stały zysk. **W rzeczywistości był to produkt ryzykowny – konsumenci mogli nie tylko nie osiągnąć reklamowanego zysku, ale także stracić zainwestowane pieniądze**. Z przekazanych przez konsumentów środków spółka finansowała działalność całej swojej grupy, co powodowało przeniesienie na nich ryzyka prowadzonej przez Aforti działalności gospodarczej. Posługiwanie się w relacjach z konsumentami wekslem, w sposób w jaki robiła to spółka Aforti, było sprzeczne z jego funkcją. Firma wniosła odwołanie od decyzji Prezesa UOKiK.

Prezes UOKiK postawił również zarzuty 2 spółkom z Grupy Assay, tj. Assay Management Alternatywna Spółka Inwestycyjna (Assay ASI), która posługiwała się weksłami inwestycyjnymi oraz Assay Management, która reklamowała ofertę weksli w sposób mogący wprowadzać konsumentów w błąd. Firma **wprowadzała konsumentów w błąd, zapewniając o bezpieczeństwie inwestycji** i objęciu działalności Grupy Assay nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego. Postępowanie prowadzone było także przeciwko osobom zarządzającym Grupą Assay. Ponieważ istniało duże ryzyko utraty przez konsumentów zainwestowanych środków, Prezes UOKiK wydał **ostrzeżenie konsumenckie** dotyczące Assay ASI.

Zarzuty otrzymała również spółka CK Investments, oferująca konsumentom zakup weksli, wskazując na pewność i bezpieczeństwo inwestycji. Tymczasem **obietnice**

20 Art. 8d ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.

21 Ustawa dnia 6 października 2022 r. o zmianie ustaw w celu przeciwdziałania lichwie (Dz. U. z 2022 r., poz. 2339).

gwarantowanego zwrotu kapitału mogły wprowadzać konsumentów w błąd oraz zniekształcać zachowania rynkowe konsumentów.

Kryptowaluty i kryptoaktywa

Prezes UOKiK prowadził postępowanie przeciwko Good Solution Investments Limited – operatorowi giełdy kryptowalut Kanga Exchange. Zarzuty dotyczą rozpowszechniania nieprawdziwych informacji o posiadaniu aprobaty Komisji Nadzoru Finansowego i polskim pochodzeniu serwisu. Spółka widnieje też na liście ostrzeżeń KNF w związku z funkcjonowaniem strony kanga.exchange, z uwagi na możliwość popełnienia przestępstwa. Sprawę bada Prokuratura Okręgowa w Warszawie.

Inwestycje w quady

Prezes UOKiK nałożył na firmę Jakub Leśniewski Total Finance z Warszawy karę ponad 56 tys. zł (decyzja RŁO-5/2023). Firma przekazywała nieprawdziwe informacje wskazujące na pewny zysk i bezpieczeństwo inwestycji w quady. Tymczasem tego typu projekt może być obciążony dużym ryzykiem, m.in. przez brak odpowiedniego zabezpieczenia inwestycji przez przedsiębiorcę czy ze względu na to, że konsument kupuje towar, którego nie widział. Decyzja jest prawomocna.

Systemy promocyjne typu piramida

Prezes UOKiK podejmował także działania wobec podmiotów zaangażowanych w zakładanie, prowadzenie oraz marketing systemów promocyjnych typu piramida. Takie systemy promocyjne są zakazane przez prawo nieuczciwą praktyką rynkową. Polegają na budowie sieci sprzedaży poprzez obietnice korzyści, uzależnionych przede wszystkim od wprowadzenia do systemu kolejnych osób. Osoba, która decyduje się na dołączenie do takiego systemu wpłaca pieniądze, a następnie namawia do tego innych. Za wprowadzenie nowych uczestników płacone jest wynagrodzenie.

Jednym z systemów, którym zajął się Prezes UOKiK, była internetowa platforma szkoleniowa funkcjonująca pod nazwą Properly, przeznaczona dla osób, które chcą zostać traderami zawierającymi transakcje na rynku

Forex. Aby skorzystać z oferty spółki należało wykupić pakiet szkoleniowy. Dodatkowo można było przystąpić do programu partnerskiego i zwiększyć swoje zyski poprzez wprowadzanie do systemu kolejnych osób. Spółka Wisepro Foctrall założyła, prowadziła i propagowała „Program partnerski properly”, a firma Vital Trading wspierała ją w aktywnościach promocyjnych oraz marketingowych. UOKiK ustalił, że dochody z programu partnerskiego były zdecydowanie wyższe niż z tradingu – dotyczyło to zarówno dochodów przedsiębiorcy, jak i poszczególnych traderów. Spółki obiecywały korzyści finansowe uzależnione przede wszystkim od wprowadzania do systemu kolejnych uczestników. „Program partnerski properly” to niezgodny z prawem system promocyjny typu piramida. Prezes UOKiK nałożył na spółki Wisepro Foctrall i Vital Trading oraz 2 osoby zarządzające z Vital Trading, które były też udziałowcami Wisepro Foctrall, ponad 156 tys. zł kar. Wydane przez UOKiK decyzje (RGD-2/2023 i RGD-10/2022) nie są prawomocne.

W 2023 r. Prezes Urzędu prowadził także działania wobec innych podmiotów prowadzących i propagujących nielegalne systemy, w tym zakończył postępowania wobec 2 spółek: Selfmaker Smart Solutions Ltd. oraz Selfmaker Technology sp. z o.o. Działania dotyczyły również osoby zarządzającej nimi. Prezes UOKiK stwierdził, że spółki wprowadzały konsumentów w błąd poprzez rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji o tym, że nabycie tokena o nazwie „Selfmaker smart solutions” będzie uprawniało jego posiadacza do partycypacji w zyskach wygenerowanych przez podmioty wchodzące w skład grupy Selfmaker (zalicza się do nich Selfmaker Technology sp. z o.o.). W rzeczywistości podmioty te w żaden sposób nie były zobowiązane do wypłaty wygenerowanego zysku ani na rzecz posiadaczy ww. tokena, ani na rzecz Selfmaker Smart Solutions Ltd., który był wyłącznie zobowiązany do wypłaty świadczenia na rzecz posiadaczy tokena. Prezes Urzędu orzekł, że prowadzony przez Selfmaker Smart Solutions Ltd. model dystrybucji tokenów w oparciu o program partnerski, propagowany przez Selfmaker Technology, nosił znamiona systemu promocyjnego typu piramida. W związku ze stosowaniem ww. praktyk Prezes UOKiK nałożył na Selfmaker Smart Solutions Ltd. kary w łącznej wysokości blisko 94 tys. zł, zaś na Selfmaker Technology kary ponad 895 tys. zł. Na prezesa Zarządu Selfmaker Technology nałożona została kara 150 tys. zł. Wydane przez Prezesa Urzędu decyzje (RGD-8/2023 i RGD-9/2022) nie są prawomocne.

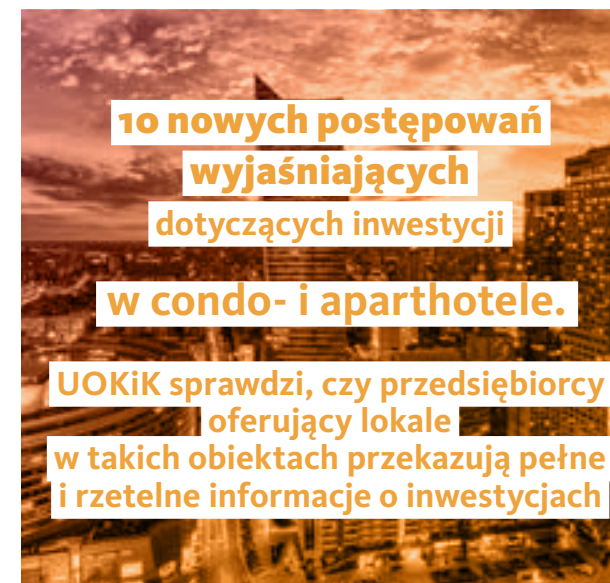
Prezes UOKiK, m.in. po sygnałach od konsumentów,

prowadził postępowania wyjaśniające w sprawie platform internetowych: iGenius – oferującej usługi edukacyjne w dziedzinie zarządzania finansami oraz Dream Trips (dawniej: WorldVentures) – nakłaniającej konsumentów do dołączenia do klubu podróżniczego. Urząd przyglądał się także projektowi Jifu, który w zamian za comiesięczną subskrypcję udostępniał m.in. wyszukiwarkę usług turystycznych oraz oferował prowizję za wprowadzenie do projektu kolejnych osób.

Platformy iGenius, Dream Trips i Jifu potencjalnie mogły stanowić systemy promocyjne typu piramida. Ponadto Prezes Urzędu postawił osobom-promotorom projektów inwestycyjnych zarzuty propagowania projektu IM.Academy, udającego sprzedaż pakietów edukacyjnych z dziedziny finansów i e-commerce. Spółka była znana UOKiK z prowadzonego od lipca 2022 r. postępowania dotyczącego założenia i propagowania systemu promocyjnego typu piramida. W sprawie IM.Academy Prezes UOKiK zdecydował się na skorzystanie z wyjątkowego narzędzia chroniącego potencjalnych poszkodowanych i w lipcu 2022 r. wydał ostrzeżenie konsumenckie, którego zasadność potwierdził w 2023 r. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Inwestycje w przedsięwzięcia deweloperskie

Prezes UOKiK wydał decyzję (RGD-14/2023) dotyczącą grupy kapitałowej HRE Investments – na spółki wchodzące

w jej skład nałożył kary blisko 12 mln zł. Kary w łącznej wysokości 1,4 mln zł zostały nałożone na 2 osoby zarządzające. Spółki z grupy HRE Investments proponowały nabywcom, w tym konsumentom, zakup udziałów w spółkach celowych, powołanych przez grupę kapitałową HRE dla realizacji różnych inwestycji deweloperskich. Konsumentów obarczano ryzykiem właściwym dla udziałowców spółki, czyli dużo wyższym niż np. w przypadku osób lokujących oszczędności w banku. Zastrzeżenia Prezesa UOKiK dotyczyły m.in. obietnic wypłaty wysokiego zysku i rzekomej rentowności w kontrze do innych form inwestowania. W przekazach grupy kapitałowej podkreślano korzyści z pominięciem istotnych informacji o ryzyku – przez to wprowadzano konsumentów w błąd co do gwarantowanego wyniku z inwestycji. Decyzja nie jest prawomocna.

Inwestycje w lokale na wynajem

Prezes UOKiK wydał 2 decyzje (RLU-3/2023 i RLU-4/2023) wobec Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Termy Uniejów i nałożył na spółkę kary finansowe w łącznej wysokości ponad 200 tys. zł. Pierwsza dotyczyła stosowania przez spółkę 4 niedozwolonych klauzul w umowach z inwestorami, m.in. w zakresie powierzchni lokalu. Po uprawnieniu się decyzji klauzule te będą bezskuteczne i należy je traktować tak, jakby w ogóle nie były zawarte w umowie. W drugiej decyzji Prezes UOKiK stwierdził, że spółka przekazywała potencjalnym inwestorom przed zawarciem umowy nieprawdziwe informacje o zakładanym zysku, zawyżając jego wysokość, co wprowadzało odbiorców w błąd w zakresie kluczowych w procesie decyzyjnym danych. Obie decyzje są nieprawomocne.

Obowiązki informacyjne w e-commerce

Urząd przeprowadził szeroki monitoring platform internetowych, sprawdzając realizację obowiązków informacyjnych wynikających z wdrożenia dyrektywy Omnibus. W związku ze stwierdzeniem występowania naruszeń w 19 przypadkach wezwano przedsiębiorców do przedstawienia wyjaśnień oraz zmiany kwestionowanych praktyk. Najczęściej nie informowano w sposób wymagany przepisami o tym, że sprzedający na platformie podmiot jest przedsiębiorcą (np. taka informacja występowała tylko w regulaminie

OMNIBUS – zmiany prawne

W 2023 r. weszły w życie przepisy wdrażające unijną dyrektywę Omnibus. Regulacje nakładają na przedsiębiorców nowe obowiązki informacyjne, m.in.:

- informowanie czy i jak weryfikowane są udostępniane opinie,
- w przypadku platform handlowych – wskazywanie, czy dana oferta pochodzi od przedsiębiorcy czy od osoby fizycznej niebędącej przedsiębiorcą oraz informowanie w sposób jasny i zrozumiały, jak podzielone są obowiązki związane z realizacją umowy zawieranej na platformie między nimi a dostawcami oferowanych produktów i usług,
- obowiązek prezentacji najniższej ceny, która obowiązywała w okresie 30 dni przed zastosowaniem obniżki.

platformy), a informacje o podziale obowiązków pomiędzy platformą a sprzedawcami były rozproszone w kilku dokumentach. W wyniku interwencji Prezesa UOKiK większość przedsiębiorców zmieniło swoje działania lub zadeklarowało wprowadzenie modyfikacji. Wśród nich są dostawcy takich platform, jak Glovo, Uber Eats, Pyszne.pl, Wolt, Bolt Food, Aliexpress, Wakacje.pl, Free Now, Uber, Bolt, Facebook, Morele.net, Empik, Triverna.pl, Amazon czy Allegro.

Pomimo wezwania do zmiany praktyk, 3 przedsiębiorców: Zalando, Booking i Travelist nie wprowadziło zmian w komunikowaniu informacji konsumentom ani nie wyraziło zamiaru ich wdrożenia. Klienci tych platform mogli nie być wyraźnie informowani, czy prezentowana oferta pochodzi od przedsiębiorcy czy osoby fizycznej niebędącej przedsiębiorcą oraz jaki jest podział obowiązków między platformą a sprzedawcami lub usługodawcami, co mogło utrudniać konsumentom podjęcie działań. Konsumentom mogli być pozbawieni dostępu do ważnych informacji o przysługujących im prawach, a w rezultacie możliwości świadomego zawierania transakcji na jasnych i przejrzystych zasadach. Prezes UOKiK postawił tym spółkom zarzuty naruszania zbiorowych interesów konsumentów.

Informowanie o obniżkach

W związku z implementacją dyrektywy Omnibus UOKiK razem z Inspekcją Handlową sprawdził, czy przedsiębiorcy realizują obowiązek informowania o najniższej cenie z 30 dni przed obniżką. Wystosowanych zostało kilkadziesiąt wystąpień miękkich dotyczących zasad prezentowania obniżek. Prowadzone są również postępowania

wyjaśniające w sprawie sklepów stacjonarnych. Znaczna część przedsiębiorców zmieniła kwestionowane zachowania po wystąpieniach Prezesa UOKiK i publikacji specjalnych wyjaśnień dotyczących informowania o obniżkach. Niektórzy jednak nadal starają się prezentować swoje promocje jako atrakcyjniejsze niż są one w rzeczywistości. Dlatego Prezes UOKiK postawił zarzuty 4 firmom: Zalando, Media Markt, Sephora, Glovo. Dotyczą one m.in. niepodawania najniższej ceny obowiązującej 30 dni przed wprowadzeniem obniżki, bądź informowania o niej w sposób nieczytelny, nieuwzględniania w aktualnej promocji odniesienia do tej ceny, stosowania filtrów i prezentacji ofert nieodnoszących się do niej i niekonsekwentnego używania innych punktów odniesienia.

Fałszywe, wprowadzające w błąd opinie

UOKiK monitoruje rynek pod kątem działań przedsiębiorców sprzedających fałszywe opinie w internecie. Prezes Urzędu ukarał firmę J&J Jakub Brożyna (decyzja RPZ-2/2023) karą blisko 36 tys. zł za wprowadzanie konsumentów w błąd co do sytuacji gospodarczej zleceniodawców firmy, w tym ich renomy lub jakości świadczonych przez nich usług lub oferowanych towarów, poprzez tworzenie i zamieszczanie w wizytówkach Google Maps nieprawdziwych opinii i ocen. Przedsiębiorca za pośrednictwem strony Seosklep24.pl oferował usługę „Opinie w Google

Maps”, która obejmowała publikowanie pozytywnych lub neutralnych opinii i ocen. Decyzja jest prawomocna.

Prezes UOKiK wszczął postępowanie wobec firmy Best-Review z Leszna za handel nieprawdziwymi recenzjami w internecie. Firma sprzedawała usługę publikacji recenzji bez uprzedniego przetestowania produktów czy sprawdzenia rzetelności zleceniodawców. Wykupione przez klientów pozytywne opinie zamieszczano w wizytówkach Google Maps czy na portalach takich jak: ZnanyLekarz.pl, Opineo.pl, Oferteo.pl, Ceneo.pl, Wakacje.pl, TripAdvisor, Google Play, a także w serwisie społecznościowym Facebook. Poszkodowanymi mogli być nie tylko kupujący, których wprowadzano w błąd fałszywymi ocenami czy recenzjami, ale także konkurencyjne przedsiębiorstwa.

Prezentowanie cen w serwisach internetowych

UOKiK przyjrzał się serwisom internetowym sprzedającym bilety na wydarzenia sportowe, kulturalne i rozrywkowe. Wątpliwości budził sposób prezentowania cen, które na początkowych etapach transakcji nie uwzględniały wszystkich obowiązkowych opłat.

Takie działania prowadził m.in. serwis eBilet.pl. Prezes UOKiK zobowiązał spółkę (decyzja RWR-9/2023) do zmiany sposobu informowania konsumentów o minimalnej cenie biletów. Cena minimalna biletów będzie musiała zawierać opłatę serwisową lub inne opłaty obligacyjne, jeśli takie zostaną wprowadzone. W oddzielnej decyzji (RWR-10/2023) Prezes uznał, że spółka w sposób nieuprawniony informowała konsumentów o wydłużonym do 180 dni terminie zwrotu kwoty zapłaconej za bilet na wydarzenie odwołane lub przełożone z przyczyn związanych z obostrzeniami epidemiologicznymi. Powoływała się przy tym na przepisy ustawy antycovidowej, które nie dotyczyły bileterii. Na spółkę eBilet nałożono karę ponad 1,3 mln zł. Decyzja RWR-9/2023 jest prawomocna, a od decyzji RWR-10/2023 spółka złożyła odwołanie.

Podobne problemy z uwidacznianiem cen Urząd stwierdził w przypadku serwisów Eventim.pl oraz Ticketmaster.pl. Prezes UOKiK wysłał do spółek wystąpienia, oczekując wyjaśnień i zmiany praktyk.

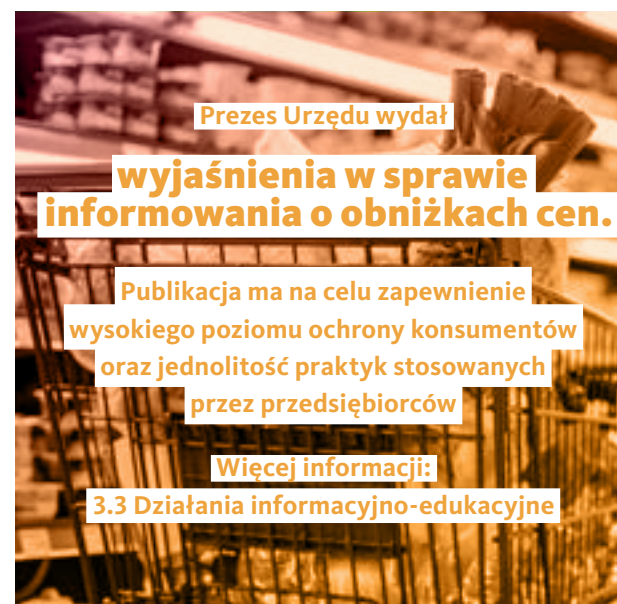
Usługi turystyczne

Prezes UOKiK nałożył ponad 1 mln zł kary na portal Wakacje.pl (decyzja nr RKT-8/2023) oraz nakazał zaniechanie stosowania kwestionowanej praktyki. Prezentowane na stronie ceny wielu wycieczek były nieaktualne lub niepełne – inna cena pokazywała się w wyszukiwarce, a inna po rozwinięciu szczegółów oferty. Z monitoringu serwisu Wakacje.pl przeprowadzonego przez Urząd wynika, że problem różnic cenowych w wynikach wyszukiwania dotyczył 40 proc. przebadanych ofert. Wpływało to na kolejność sortowania ofert od najtańszych oraz zaburzało wyniki filtrowania według ceny. W efekcie konsumenci nie otrzymywali wiarygodnych i porównywalnych informacji o cenach wycieczek. Utrudniało to podejmowanie optymalnych decyzji zakupowych przez użytkowników portalu, którzy poprzez nierzetelne działanie wyszukiwarki byli wprowadzani w błąd co do ceny wyjazdu. Firma złożyła odwołanie od decyzji.

Kwestia wprowadzającego w błąd informowania konsumentów o cenach wycieczek jest też przedmiotem postępowania przeciwko Travelplanet.pl. Ponadto UOKiK analizuje wypełnianie przez organizatorów turystyki obowiązków przedkontraktowych w zakresie przekazywania konsumentom informacji niezbędnych do zawarcia umowy. Sprawdza też zasady moderowania opinii na stronach internetowych biur podróży oraz wyjaśnia okoliczności związane z informowaniem konsumentów o zmianie hotelu i podwyższeniu ceny wycieczki.

Dropshipping i fałszywy licznik czasu

Spółka Bak Drop (poprzednio Bigotka) oferowała na swoich stronach Arkadie.pl, a wcześniej Bigotka.pl szeroki asortyment mody damskiej. Strony przedstawiane były jako sklep odzieżowy online i zapraszały do zakupów, podczas gdy w znacznym zakresie ograniczały się do pośrednictwa przy zamówieniach, czyli działały w modelu dropshippingu. Konsumentom byli również wprowadzani w błąd poprzez stosowanie tzw. uciekających promocji. Przy ofertach widniał licznik, który odliczał godziny do końca obowiązywania rabatu. Każdego dnia zaczynał odliczanie od nowa i rozpoczynał odmierzenie czasu kolejnej rzekomej oferty specjalnej. Za niedozwolone praktyki Prezes UOKiK nałożył ponad 100 tys. zł kary (decyzja RPZ-4/2023). Decyzja UOKiK nie jest prawomocna.

Czas promocji

Najczęściej kupowane online produkty to odzież i akcesoria oraz obuwie. Właśnie te kategorie oferują e-sklepy Born2be.pl i Renee.pl, należące do spółki Azagroup. Prezes UOKiK postawił Azagroup zarzut **wprowadzania konsumentów w błąd poprzez sugerowanie ograniczonego czasu trwania promocji**, podczas gdy towary były oferowane w cenach promocyjnych przez cały czas. Permanentne promocje stanowiły chwyt marketingowy.

Dodatkowe opłaty przy składaniu zamówienia

Drip pricing to dodawanie na ostatnim etapie składania zamówienia niezapowiedzianych wcześniej dodatkowych, obowiązkowych opłat. Za te działania Prezes UOKiK postawił platformie Glovo zarzuty wprowadzania konsumentów w błąd. **Ile wyniesie koszt całości zamówienia zamawiający produkty lub usługi dowiadywali się dopiero na etapie podsumowania.** Okazywało się, że obowiązkowo doliczana jest np. opłata za opakowanie lub serwis. Poza tym niektóre elementy interfejsu Glovo dotyczące kosztów zamówienia mogą być mało widoczne dla konsumenta.

Ukryte dodawanie do koszyka

Prezes UOKiK nałożył na spółkę DUKA **karę w wysokości ponad 1,5 mln zł** (decyzja DOZIK-16/2023). Osobom kupującym w sklepie internetowym duka.com/pl **do zamówienia, bez uprzedniej wyraźnej zgody, dodawane były „promocyjne” produkty.** Niezgodna z prawem praktyka *dark patterns* trwała blisko rok. Jeśli kupujący nie zauważył dodatków i nie usunął ich z koszyka, to nabywał je automatycznie. Zwrot niechcianego zakupu oznaczał dla klientów sieci DUKA konieczność poświęcenia czasu oraz poniesienie kosztów nadania przesyłki. W wydanej decyzji Prezes nakazał również spółce zrekompensowanie strat konsumentom dotkniętym nieuczciwą praktyką. Decyzja nie jest prawomocna.

Nieprawidłowości w świadczeniu usług

Prezes UOKiK wszczął postępowanie przeciwko firmie Amazon. Zarzuty dotyczą **wprowadzania w błąd co do**

momentu zawarcia umowy sprzedaży, dostępności produktów, terminów dostaw i uprawnień konsumentów. Amazon EU Sarl jest jednym z przedsiębiorców sprzedających na platformie Amazon.pl. Do Urzędu wpływały sygnały wskazujące na nieprawidłowości w świadczeniu usług w ramach serwisu, które mogą naruszać zbiorowe interesy konsumentów. Gdyby konsumenci wiedzieli, że złożenie zamówienia na Amazon.pl nie jest jeszcze zakupem, a dostępność produktów i podany czas dostaw są tylko szacunkowe, mogliby nie skorzystać z usług tego serwisu.

Oznaczanie reklamy w mediach społecznościowych

Urząd kontynuował działania dotyczące oznaczania treści komercyjnych w mediach społecznościowych. Zakończono m.in. postępowanie wobec firmy Olimp Laboratories, na którą nałożono **ponad 5 mln zł kary za kryptoreklamę w mediach społecznościowych** (decyzja RBG-9/2023). Spółka płaciła za umieszczanie swoich produktów w postach oraz relacjach influencerów. Przy tym zalecała im stosowanie niejasnych oznaczeń materiałów reklamowych, co powodowało, że z publikacji nie wynikał jednoznacznie ich komercyjny charakter. Prezes UOKiK nałożył również **kary na 3 twórców internetowych** współpracujących z Olimp Laboratories. **Łączna wartość sankcji wyniosła ponad 40 tys. zł** (decyzje: RBG-6/2023, RBG-7/2023, RBG-8/2023). Decyzje RBG-6/2023 i RBG-8/2023 są prawomocne, a od decyzji RBG-7/2023 złożono odwołanie.

Prezes UOKiK postawił także **zarzuty kolejnym influencerom**, którzy mogą wprowadzać konsumentów w błąd co do charakteru publikowanych postów oraz relacji, za które są wynagradzani przez reklamodawców.

Reklamy wprowadzające w błąd

Ponad 25 mln zł wyniosła kara dla T-Mobile Polska za reklamy z hasłem „1200 GB za darmo przez rok” (decyzja DOZIK-20/2023). Wątpliwości UOKiK wzbudziły reklamy w języku polskim i ukraińskim oferty prepaid „1200 GB za darmo przez rok”. Jak ustalił Urząd, **operator wprowadził konsumentów w błąd, ponieważ reklamy sugerowały, że pakiet danych jest za darmo.** W rzeczywistości zamiast obiecanego pakietu 1200 GB konsument otrzymywał co miesiąc 100 GB pod warunkiem, że doładował konto za minimum 35 zł miesięcznie. Po roku kwota, którą musiał

zasilić swoją kartę, wyniosłaby 420 zł. Spółka odwołała się od decyzji.

Opłaty za infolinię

Prezes UOKiK zakwestionował praktyki spółki Orange Polska (decyzja DOZIK-8/2023). Pierwszą z nich było **pobieranie opłat za połączenia z infoliniami** Orange i Nju mobile, również wtedy, gdy konsument korzystał z oferty, w której miał darmowe rozmowy do sieci komórkowych i stacjonarnych w ramach posiadanego pakietu. Co więcej, opłaty pobierane były również za czas oczekiwania na to połączenie. Drugą praktyką zakwestionowaną przez UOKiK jest **pobieranie opłat za diagnozę**, czy doszło do zgłoszonej w reklamacji przez konsumenta awarii i która ze stron przyczyniła się do jej powstania. Prezes Urzędu **zobowiązał Orange Polska do zmiany** ww. praktyk oraz zwrotu konsumentom zakwestionowanych opłat.

Od 2023 r. także przewoźnicy pasażerów, którzy udostępniają infolinię do kontaktów w sprawie zawartej umowy, nie mogą dowolnie ustalać ceny połączenia. Takie połączenie nie może kosztować więcej niż zwykłe połączenie telefoniczne w pakiecie taryfowym u operatora. W związku z sygnałami o możliwych naruszeniach w tym zakresie, Prezes UOKiK wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie Wizz Air Hungary. Urząd prowadzi również **inne postępowanie wyjaśniające wobec 30 przedsiębiorców** (m.in. linii lotniczych i przewoźników autobusowych), w sprawie analizy kosztów infolinii udostępnianych przez przewoźników osób, pośredników oraz platformy internetowe, poprzez które można zawrzeć umowę przewozu osób.

Usługi dodatkowe bez zgody lub niezamówione świadczenia

Przedsiębiorcy mają obowiązek uzyskania wyraźnej zgody przed zawarciem umowy na wszelkie dodatkowe płatności. Tymczasem spółka Cyfrowy Polsat automatycznie aktywowała konsumentom 1 lub 2 usługi dodatkowe („Ochrona internetu” oraz „Serwis IPLA 3 z 3”), przy zawieraniu lub zmianie warunków umów dotyczących dostępu do internetu. Usługi te były składową częścią większości ofert promocyjnych, a na konsumentach ciążył obowiązek ich wyłączenia przed upływem okresu bezpłatnego korzystania z nich, aby uniknąć wiążących się z nimi

płatności. Zgodnie z decyzją Prezesa UOKiK (RKR-1/2023), Cyfrowy Polsat **w ramach rekompensaty zwróci konsumentom opłatę za usługi „Ochrona Internetu” i „Serwis IPLA 3 z 3”, o ile zrezygnowali z nich przed otrzymaniem czwartej faktury zawierającej naliczenie za nie.** Ponadto spółka ponownie rozpatrzy i uwzględni w całości złożone dotychczas reklamacje. Zobowiązanie Cyfrowego Polsatu dotyczy zarówno obecnych, jak i byłych klientów. Decyzja jest prawomocna.

W poprzednich latach część ofert promocyjnych operatora Vectra przewidywała automatyczne uruchamianie oprogramowania antywirusowego „Bezpieczny internet”. W zależności od oferty tylko przez pierwsze miesiące usługi była bezpłatna. Następnie, jeśli konsument nie podjął działań, aby zrezygnować z usługi dodatkowej, zwiększała się wysokość jego abonamentu. W wyniku decyzji Prezesa UOKiK (RKR-3/2023), **spółka została zobowiązana do wypłacenia konsumentom rekompensaty za usługę włączoną w nieprawidłowy sposób.** Konsumenti otrzymają zwrot opłat za usługę „Bezpieczny Internet”, jeśli wyłączyli ją przed otrzymaniem piątej faktury zawierającej opłatę za nią. Ponadto zgłoszone wcześniej w tej sprawie reklamacje – zarówno przez obecnych, jak i byłych klientów Vectry – zostaną pozytywnie rozpatrzone w całości. Decyzja jest prawomocna.

Prezes UOKiK postawił także zarzuty spółce UPC Polska, której **klienci zostali obciążeni opłatą za dodatkowe kanały telewizyjne i wyższą prędkość internetu, choć tych świadczeń nie zamawiali.** W ramach programu „Więcej korzyści dla Ciebie” spółka UPC Polska podwyższała abonament klientom mającym umowy na czas nieoznaczony. Na konsumentów miał być przerzucony ciężar braku wyrażenia zgody na nowe usługi, których nie zamawiali.

Sylwestrowy konkurs telewizyjny

Prezes UOKiK ukarał Telewizję Polsat i spółkę Teleaudio Dwa – odpowiedzialnych za organizację SMS-owego konkursu w noc sylwestrową 2021 r. Zgodnie z decyzją DOZIK-17/2023, **kara wyniosła blisko 10 mln zł za wprowadzanie konsumentów w błąd co do zasad, kosztów uczestnictwa w konkursie, jego przebiegu oraz możliwości do zdobycia nagród.** Wbrew przekazom, wysłanie pojedynczego SMS-a nie umożliwiała udziału w grze o jakiegokolwiek nagrody. UOKiK przeanalizował scenariusz konkursu, zapis audycji sylwestrowej oraz treści wiadomości

SMS otrzymywanych przez konsumentów od organizatorów i stwierdził stosowanie nieuczciwej praktyki. Decyzja nie jest prawomocna.

Wprowadzanie w błąd

Ponad 46 mln zł kary nałożył Prezes UOKiK na Canal+ Polska (decyzja DOZIK-21/2023). Konsultanci spółki **wprowadzali klientów w błąd co do celu rozmowy telefonicznej**, w której sugerowano, że konsumenci otrzymają bezpłatny prezent. Tymczasem dochodziło do podpisania równoległej umowy, o której konsumenci nie wiedzieli, dopóki nie musieli zacząć za nią płacić. Po upływie okresu bezpłatnego konsument nie miał możliwości bezkosztowego rozwiązania umowy bez zgody przedsiębiorcy i musiał ponosić koszty wynikające z obydwu umów. Ponadto w wydanej decyzji Prezes UOKiK zobowiązał Canal+ Polska do zwrotu środków konsumentom. Decyzja nie jest prawomocna.

Niedostępne transmisje sportowe

Spółka Audioteka Group (dawniej Netwizor) promowała usługę dostępu do kanałów, na których transmitowana jest część meczy pierwszej ligi hiszpańskiej i występów polskiego piłkarza R. Lewandowskiego. Konsumenci zainteresowani rozgrywkami **kupowali dostęp do kanałów oferowanych w serwisie WP Pilot, by następnie dowiedzieć się, że część meczy jest niedostępna, o czym przekazy reklamowe nie informowały lub wręcz zapewniały o możliwości obejrzenia wszystkich meczy**. Po wystąpieniu miękkim do spółki i przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, Prezes UOKiK postawił przedsiębiorcy zarzuty naruszania zbiorowych interesów konsumentów.

Prezes UOKiK wszczął również postępowanie wyjaśniające w sprawie serwisu streamingowego Clout MMA i wystąpił o wyjaśnienia do spółek No Limit i Multi Agency Górską. Do Urzędu wpłynęły liczne skargi od osób, które zapłaciły za transmisję z gali walk MMA organizowanej przez Clout MMA, ale nie mogły jej obejrzeć pomimo sprawnego sprzętu i odpowiedniego łącza internetowego. Zgłoszenia wskazują na **problemy techniczne po stronie organizatora, które uniemożliwiały widzom dostęp do wykupionej usługi**.

Zmiana warunków subskrypcji

UOKiK sprawdził regulaminy subskrypcji różnych usług dostępnych w ramach pakietów: Amazon Prime oraz Amazon Prime Video. W obowiązujących umowach spółki Amazon EU i Amazon Digital UK stosowały m.in. **procedury, które umożliwiały jednostronną zmianę cen od nowego okresu subskrypcyjnego**. Tego typu warunek jest szczególnie krzywdzący dla klientów w sytuacji, w której do konta przypisana została karta płatnicza (debetowa lub kredytowa), a **operator przyznaje sobie prawo do automatycznego pobrania opłaty w nowej wysokości na kolejny okres subskrypcji**. W ocenie Prezesa UOKiK, nowa cena lub inne nowe istotne warunki umowy mogą być wprowadzone od kolejnego okresu subskrypcyjnego tylko za wyraźną zgodą konsumenta. Amazon Digital UK i Amazon EU w ramach Amazon Prime i Prime Video zmieniają praktykę pod wpływem ww. działań Prezesa UOKiK.

Urząd prowadził także postępowania wyjaśniające dotyczące usług subskrypcyjnych oferowanych przez marki: Apple, Disney+, Google (z YouTube Premium), HBO Max, Microsoft (z GamePass), Netflix, Sony (z PlayStation Plus), i ewentualnych dokonywanych przez nie zmian cen.

Akcje promocyjne dyskontów

Ponad 160 mln zł wyniosła kara dla Jeronimo Martins Polska, właściciela sieci sklepów Biedronka (decyzja RBG-3/2023). Firma **wprowadzała konsumentów w błąd odnośnie do warunków, korzyści i dostępności regulaminu ogólnopolskiej akcji** „Tarcza Biedronki antyinflacyjna”. Przedsiębiorca zapewniał, że jeśli klienci znajdą w innych sklepach produkty objęte akcją w korzystniejszych cenach – zwróci im różnicę. Wbrew hasłom reklamowym warunki regulaminu promocji były uciążliwe do spełnienia, a korzyści niewspółmierne. Poza tym regulamin promocji nie był uwidoczniiony w sklepach stacjonarnych. O skomplikowanych warunkach akcji świadczy fakt, że chociaż do Jeronimo Martins Polska zgłaszali się klienci, którzy znaleźli tańsze produkty, żaden z nich nie był w stanie spełnić wymogów regulaminu. Decyzja nie jest prawomocna.

Klienci sieci Biedronka **nie otrzymali także rzetelnych informacji na temat promocji** „Magia rabatów zabawki i książki – voucher”. W związku z tym Prezes UOKiK wszczął kolejne postępowanie przeciwko Jeronimo Martins Polska. Zarzuty dotyczą m.in. skomplikowanych

warunków akcji, sposobu ich przedstawiania i niepełnych komunikatów o zasadach promocji.

Linie lotnicze

Prezes UOKiK postawił Wizz Air Hungary zarzuty naruszania zbiorowych interesów konsumentów. Sprawa dotyczyła promocji urodzinowej, w trakcie której można było kupić bilety lotnicze w okazjonalnej cenie. Bilet można było zarezerwować w aplikacji oraz na stronie internetowej WizzAir. Jednak większość konsumentów, którzy kupili bilety za 35 zł, nie miała okazji z nich skorzystać. Spółka **anulowała umowy następnego dnia po zakupie, powołując się na błąd techniczny** i deklarując natychmiastowy zwrot poniesionych kosztów. Uznała jedynie zamówienia, które dotyczyły podróży odbywających się w ciągu 72 godzin od dokonania transakcji.

Ubezpieczenia zdrowotne – zmiany bez zgody konsumentów

Spółka Compensa Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie oferowała klientom rozszerzenie ubezpieczenia w zamian za podwyższoną składkę. Jednocześnie wymagało od tych, którzy nie chcieli skorzystać z tego typu rozwiązania, aby sami zgłosili to ubezpieczycielowi.

W przeciwnym wypadku automatycznie naliczano wyższą składkę, obejmującą nowy zakres umowy. Prezes UOKiK **zakwestionował taką praktykę oraz zobowiązał spółkę do jej zaniechania i usunięcia skutków naruszeń** (decyzja RKT-2/2023). Dzięki temu firma uniknęła kary finansowej. Konsumenci, których umowa ubezpieczeniowa została zmieniona bez ich wyraźnej zgody, mogą złożyć wnioski o anulowanie zmian. W tej sytuacji Compensa zwróci im równowartość pobranych składek za dodatkową ochronę albo zaliczy je na poczet kolejnych płatności. Dotyczy to zarówno obecnych klientów spółki, jak i osób, których umowy ubezpieczenia już wygasły. Decyzja jest prawomocna.

Suplementy diety

Ponad 5 mln zł kary (decyzja RKT-7/2023) nałożył Prezes UOKiK na Natural Pharmaceuticals. Urząd **zakwestionował 7 praktyk przy wysyłkowej sprzedaży suplementów diety, które w różny sposób mogły wpływać na proces decyzyjny konsumentów i manipulować ich zachowaniem**. Spółka stosowała mechanizm przekierowania – zamówienie darmowej próbki i zapis na płatną subskrypcję następowały bezpośrednio po sobie. Przedsiębiorca sugerował, że stosowanie produktu jest zalecane w ramach ogólnopolskich kampanii zdrowotnych. Niektóre materiały marketingowe wykorzystywały autorytet instytucji publicznych i powoływały się na rzekome rekomendacje. W reklamie telewizyjnej spółka informowała m.in., że każde gospodarstwo domowe może zamówić darmowy roczny zapas witaminy D, podczas gdy niezbędne było pokrycie kosztów wysyłki produktu. Ponadto spółka w niewłaściwy sposób oznaczała przycisk służący do internetowego składania zamówienia, co jest niezgodne z ustawą o prawach konsumenta. **Kara została również nałożona na prezesa spółki i wyniosła 110 tys. zł**. Decyzja nie jest prawomocna.

E-recepty i e-zwolnienia

Spółka Centrum Medyczne Telmed prowadzi konsultacje medyczne online, za pośrednictwem stron e-lekarz24h.pl oraz e-zwolnienie24h.pl. Konsumenci mogą tam zamówić elektroniczną receptę lub zwolnienie lekarskie. Prezes UOKiK wszczął postępowanie przeciwko spółce. Zarzuty

dotyczą **wprowadzania w błąd w kwestii możliwości uzyskania recepty na niektóre leki** (np. środki psychoaktywne, których stosowanie wymaga diagnozy i bezpośredniego kontaktu z lekarzem), **autentyczności opinii o usługach i prawa odstąpienia od umowy**.

Usługi stomatologiczne

Prezes UOKiK postawił zarzuty spółce Dr Smile Polska, która oferowała korektę wad zgryzu poprzez stosowanie wyprodukowanych na zamówienie, spersonalizowanych nakładek prostujących zęby. Korzystający z jej usług mogli mieć **utrudniony dostęp do pełnych warunków umowy oraz mogli być poddawani presji w celu natychmiastowego jej zawarcia podczas rozmowy telefonicznej z konsultantem**. Firma nie wywiązywała się również z obowiązku przekazywania konsumentom kompletnej treści umowy oraz potwierdzenia jej zawarcia na trwałym nośniku. Prezes UOKiK zakwestionował także w „Porozumieniu o anulowaniu umowy” **stosowanie niedozwolonego postanowienia umownego, polegającego na zrzeczeniu się przez konsumentów wszelkich przyszłych roszczeń wobec spółki Dr Smile Polska** (np. z tytułu błędów medycznych będących następstwem korekcji zgryzu za pomocą nakładek Dr Smile).

Fałszywe badania

Polmediq prowadzi placówkę rehabilitacyjno-terapeutyczną w Poznaniu, oferującą różnego rodzaju usługi o charakterze medycznym. Konsumenti byli zapraszani przez firmę na bezpłatne badania odporności, nie wiedząc, że mają one charakter sprzedażowy, a **rzekome badania** nie będą prowadzone przez lekarza tylko przez handlowca. Ponadto konsumentom oferowano **produkty, które nie miały deklarowanych właściwości, a także stwarzano wrażenie szczególnej korzyści cenowej**. Za stosowanie nieuczciwych praktyk rynkowych Prezes UOKiK nałożył **karę blisko 91 tys. zł** (decyzja RPZ-3/2023). **Sankcje, w łącznej wysokości 52 tys. zł, objęły także 2 osoby zarządzające firmą**.

Niechciane telefony

Dzwonienie z informacją handlową do osób, które nie wyraziły na to zgody, jest niedozwolone prawnie. O zgodę nie można również pytać na początku rozmowy. Tego typu praktyki stosowała spółka Asmanta Call Center. Połączenia telefoniczne wykonywane były za pośrednictwem konsultantów oraz zautomatyzowanego oprogramowania. Do UOKiK wpłynęły skargi od konsumentów, którzy zgłaszali, że otrzymywali **liczne, niechciane połączenia**. Ponadto podczas rozmów konsumenci byli celowo wprowadzani w błąd poprzez **znaczne zawyżanie kwoty możliwych dotacji** w przypadku instalowania fotowoltaiki. Prezes UOKiK nałożył na Asmanta Call Center **kary w łącznej wysokości 1,2 mln zł** (decyzja RŁO-2/2023) oraz **kary na 2 osoby zarządzające firmą w łącznej wysokości 250 tys. zł**, w związku z umyślnym dopuszczaniem do naruszenia przez spółkę zbiorowych interesów konsumentów. Spółka złożyła odwołanie.

Nieuczciwe praktyki w fotowoltaice

Blisko 12,5 mln zł kary Prezes UOKiK nałożył na spółkę BO Energy (wcześniej FG Energy), która realizuje instalacje fotowoltaiczne (decyzja RŁO-3/2023). Przygotowane przez spółkę **wzory umów z konsumentami zawierały 12 niedozwolonych klauzul**. Postanowienia te chroniły tylko interesy spółki i mogły prowadzić do poważnych konsekwencji dla konsumentów: zmiany terminu ukończenia prac, wzrostu ceny czy nawet niewykonania usługi ze względu na wycofanie się wykonawcy. To druga decyzja dotycząca tej spółki za naruszenie zbiorowych interesów konsumentów. W 2022 r. firma otrzymała karę w wysokości ponad 28 mln zł (decyzja RŁO-7/2022). W obydwu przypadkach przedsiębiorca złożył odwołanie.

Prezes UOKiK wydał też decyzję (RBG-11/2023) dotyczącą przedsiębiorcy działającego pod nazwą Krajowy Projekt Energetyczny (KPE), który zajmuje się instalacją paneli fotowoltaicznych. Sprawdzono zostały wzorce umowne przedsiębiorcy i UOKiK zakwestionował m.in. **utrudnianie skorzystania z odstąpienia od umowy ze względu na koszty**, którymi przedsiębiorca obciążał konsumentów. Opłaty były pobierane bezprawnie. Po analizie umów, postawionych zostało spółce **10 zarzutów naruszania zbiorowych interesów konsumentów**. Prezes UOKiK nałożył **ponad 5,6 mln zł kary** na firmę. Na wysokość sankcji wpłynął

fakt, że przedsiębiorca jeszcze w toku postępowania podjął decyzję o zwrocie konsumentom nienależnie pobranych kwot za sporządzenie audytu i wykonanie koncepcji instalacji, w sytuacji gdy konsumenci odstąpili od umowy.

Usługi kurierskie

Spółka Epaka z Łukowa prowadzi działalność spedycyjną, pośredniczy w usługach kurierskich. Konsumenti na stronie internetowej epaka.pl mogą porównać oferty, wybrać przewoźnika, nadać i opłacić przesyłkę. W latach 2018-2023 firma stosowała we wzorcach umów z konsumentami niedozwolone postanowienia. Były one **nieuczciwe wobec klientów, dezinformowały ich, bezpodstawnie obarczały dodatkowymi obowiązkami, a także utrudniały proces reklamacyjny**. Ponadto spółka stosowała klauzule dające jej swobodę modyfikacji umowy o prowadzenie indywidualnego konta w swoim serwisie, co jest niedopuszczalne. Prezes UOKiK w wydanej decyzji (RLU-6/2023) zakwestionował 9 klauzul abuzywnych. **Kara dla spółki wyniosła ponad 5,8 mln zł**. Decyzja jest nieprawomocna.

Dostawa energii

Prezes UOKiK wydał **2 decyzje zobowiązujące** wobec przedsiębiorcy energetycznego Enea S.A. (decyzje RPZ-11/2023 i RPZ-12/2023). Urząd uprawdopodobnił naruszenie zbiorowych interesów konsumentów oraz stwierdził stosowanie niedozwolonych klauzul umownych. Spółka gwarantowała stałe ceny prądu, ale **pomijała lub prezentowała w sposób mogący wprowadzać w błąd informacje o comiesięcznej opłacie handlowej**, która stanowiła istotny dodatkowy koszt dla konsumentów. **Bezpodstawnie naliczała również kary za wcześniejsze rozwiązanie umowy**. Zgodnie z treścią decyzji zobowiązujących, określonym grupom uprawnionych konsumentów przysługują rekompensaty od firmy Enea, m.in. zwrot nieusłusznym pobranych opłat. Decyzje są prawomocne.

Sprzedaż używanych aut

Prezes UOKiK wydał 2 decyzje (RWR-13/2023 i RWR-14/2023) w sprawie Autocentrum AAA Auto – **łączna kara to ponad 72 mln zł**. Wiodący dealer samochodów

używanych podawał **nieprawdziwe informacje o cenie oferowanych pojazdów**. Nieprawidłowości związane z cenami samochodów dotyczyły nieuwzględnienia w nich kosztu produktu dodatkowego – ubezpieczenia „Carlife gwarancja”. Konsumenti dowiadawali się o tym dopiero na etapie finalizacji umowy. Ponadto spółka stosowała niezgodną z prawem praktykę polegającą na doliczaniu do ceny pojazdu obowiązkowej opłaty za „dodatkową obsługę klienta” w wysokości 1398 zł, o której konsumenci nie byli wcześniej informowani. Jednocześnie spółka zaniżała cenę samochodu na fakturze, co mogło mieć znaczenie w przypadku określania jego wartości lub w razie zgłaszania roszczeń reklamacyjnych wobec spółki. Spółka stosowała też niedozwolone postanowienia umowne we wzorcach umów, które m.in. **obligowały konsumentów do potwierdzenia stanu technicznego pojazdu**. Firma złożyła odwołanie od obu decyzji.

System rowerów miejskich

Za bezprawne zmiany regulaminów Prezes UOKiK nałożył na Nextbike Polska **ponad 791 tys. zł kary** (decyzja RLU-8/2023). Operator wypożyczalni rowerów miejskich stosował klauzule abuzywne. **W niedozwolony sposób zmienił regulaminy i niesłusznie obciążył konsumentów dodatkową opłatą**.

Nextbike Polska S.A. w restrukturyzacji to wiodący operator systemów rowerów miejskich. Wypożyczalnie przedsiębiorcy znajdują się w kilkudziesięciu miastach i miejscowościach. Zakwestionowane przez UOKiK postanowienia upoważniały spółkę do jednostronnej zmiany zawartych w regulaminach klauzul, bez określenia żadnych przesłanek takich działań. O zmianach regulaminów konsumenci dowiadawali się e-mailowo. Jeżeli w ciągu 14 dni nie wysłali do spółki pisemnej informacji, że nie wyrażają na nie zgody, spółka uznawała, że zaakceptowali nowe warunki. Z kolei odmowa była dla operatora sieci rowerów miejskich równoznaczna z rozwiązaniem umowy – to przykład, jak spółka zaburzała równowagę stron zobowiązania. Spółka ma zapłacić karę i poinformować o decyzji Prezesa UOKiK konsumentów, którzy będą mogli na tej podstawie dochodzić swoich praw w sądzie. Decyzja jest nieprawomocna.

2.2

Nadzór nad Inspekcją Handlową

Inspekcja Handlowa (IH) jest wyspecjalizowanym organem kontroli, służącym ochronie interesów i praw konsumentów. Zadania IH realizowane są przez Prezesa UOKiK oraz wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej, którzy prowadzą kontrole i wydają decyzje w tym zakresie. Prezes Urzędu **wyznacza kierunki działań kontrolnych oraz monitoruje ich wykonanie**. Prowadzi również **postępowania odwoławcze** od decyzji wojewódzkich inspektorów²².

Działania o znaczeniu krajowym znajdują odzwierciedlenie w **rocznym planie kontroli IH**. Są ustalane przede wszystkim w oparciu o wykryte nieprawidłowości w latach poprzednich, ich znaczenie, a także powszechność występowania danej kategorii produktów. Inspektorzy prowadzą też **kontrole pozaplanowe**, które wynikają z otrzymywanych sygnałów i informacji od m.in. konsumentów czy organów administracji państwowej. W ramach kontroli prowadzone są **badania laboratoryjne** wykonywane zarówno przez laboratoria UOKiK (więcej informacji: 2.4 Laboratoria), jak i laboratoria zewnętrzne.

IH prowadzi działania w zakresie:

- kontroli w obszarze artykułów nieżywnościowych i usług oraz obowiązków przedsiębiorców,
- kontroli produktów w zakresie spełniania ogólnych wymagań bezpieczeństwa i oceny zgodności z wymaganiami,
- kontroli paliw w ramach systemu monitorowania i kontrolowania jakości paliw.

W 2023 r. weszły w życie rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska²³ w sprawie odstąpienia od stosowania wymagań określonych w przepisach rozporządzenia w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych. W związku z tym wojewódzkie inspektoraty IH nie realizowały kontroli w zakresie jakości paliw stałych oraz kontroli świadectw jakości sprzedaży²⁴.

DECYZJE PREZESA UOKiK

241

w sprawie odwołań
od decyzji wojewódzkich inspektorów IH

23 W 2023 r. w związku z wejściem w życie rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 24 października 2022 r. w sprawie odstąpienia od stosowania wymagań określonych w przepisach rozporządzenia w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2186), następnie rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 28 kwietnia 2023 r. w sprawie odstąpienia od stosowania wymagań określonych w przepisach rozporządzenia w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych (Dz. U. z 2023 r. poz. 835) oraz rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 sierpnia 2023 r. w sprawie odstąpienia od stosowania wymagań określonych w przepisach rozporządzenia w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1494) wojewódzkie inspektoraty IH nie realizowały kontroli w zakresie jakości paliw stałych oraz obowiązków, o których mowa w art. 6c ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. z 2023 r. poz. 846 oraz 1681).

24 Dotyczy obowiązków wynikających z art. 6c ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. z 2023 r. poz. 846 oraz 1681).

KONTROLE IH

13 719

w zakresie artykułów nieżywnościowych i usług oraz obowiązków przedsiębiorców

1500

w zakresie ogólnego bezpieczeństwa produktów oraz w zakresie oceny zgodności wyrobów z wymaganiami

1850

w zakresie jakości paliw

DZIAŁANIA WOJEWÓDZKICH INSPEKTORÓW IH na podstawie przeprowadzonych kontroli – przykłady

3 494 wydane decyzje

1 666 wystosowanych do przedsiębiorców żądań o usunięcie nieprawidłowości

120 skierowanych zawiadomień do organów ścigania

1 311 mandatów o wartości 271,6 tys. zł

272 wnioski o wartości 54 tys. zł, skierowane do sądów o ukaranie sprawców popełnienia wykroczeń

1 210 przekazanych spraw do innych organów właściwych

KONTROLE dotyczące artykułów nieżywnościowych i usług oraz obowiązków przedsiębiorców

PRZEPROWADZONE KONTROLE wg rodzaju

9 177 planowych UOKiK

1 218 planowych wojewódzkich inspektorów IH

3 324 pozaplanowe

WYNIKI KONTROLI

968 492 sprawdzone partie produktów

109 828 zakwestionowanych partii produktów

PRZYKŁADY KONTROLI

Produkty włókiennicze

Prezes UOKiK wraz z Inspekcją Handlową dba, by do rąk konsumentów trafiały bezpieczne i prawidłowo oznakowane produkty. Kontrole wyrobów włókienniczych odbywają się cyklicznie. Przedsiębiorcy do kontroli są typowani na podstawie monitoringu rynku, wyników poprzednich kontroli i informacji od konsumentów. W 2023 r. skontrolowano odzież z tkanin, wyroby dziewiarskie, wyroby pościelowe oraz ręczniki. Sprawdzono **1 333 partie produktów** – bluzek, sukienek, kompletów pościeli, prześcieradeł. Laboratoryjnie zbadano 251 partii wyrobów włókienniczych. IH sprawdziła produkty oferowane przez 273 przedsiębiorców: 70 producentów (pierwszych dystrybutorów, importerów), 25 hurtowni i 178 placówek handlu detalicznego. **W 46 proc. zbadanych laboratoryjnie produktów stwierdzono niezgodność deklarowanego składu materiału lub rozmiaru z rzeczywistością**. W 12 proc. partii znaleziono błędy w oznakowaniu: brak informacji o składzie, nazwy włókien w języku obcym lub niemożliwe do zidentyfikowania. Efekty kontroli to 105 decyzji administracyjnych zobowiązujących przedsiębiorców

22 Ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 312).

do zwrotu kosztów przeprowadzonych badań – na łączną kwotę ponad 72 tys. zł oraz 51 pism do producentów i importerów z wezwaniem do usunięcia nieprawidłowości. Do tego nałożono 17 mandatów karnych o łącznej kwocie blisko 4 tys. zł za nieprawidłowe oznakowanie. W efekcie kontroli większość przedsiębiorców podejmowała działania naprawcze z własnej inicjatywy lub na żądanie inspektorów – niezwłocznie uzupełniała brakujące informacje lub usuwała niewłaściwe oznaczenia bądź zobowiązywała się do niezwłocznego dokonania takich działań.

Prawidłowe informowanie o cenach towarów i usług

Inspekcja Handlowa regularnie kontroluje również przestrzeganie przez przedsiębiorców wykonywania obowiązków w zakresie **informowania konsumentów o cenach towarów i usług**. 1 stycznia 2023 r. weszły w życie przepisy zmieniające ustawę o informowaniu o cenach towarów i usług²⁵, dotyczące informowania o obniżeniu ceny towaru lub usługi. Nowe obowiązki wynikają z implementacji przepisów dyrektywy 2019/2161 (tzw. dyrektywy Omnibus).

Przedsiębiorcy zostali zobowiązani do **uwidaczniania informacji o najniższej cenie towaru lub usługi, która obowiązywała w okresie 30 dni przed wprowadzeniem obniżki**. Celem wprowadzonych zmian było zagwarantowanie konsumentom łatwej oceny rzeczywistej wielkości rabatu i szybszych wyborów rynkowych na podstawie przejrzystych informacji dotyczących cen.

IH objęła kontrolą łącznie 3 846 przedsiębiorców, przy czym w przypadku 1 016 sprawdzono placówki, w których oferowano produkty w obniżonych cenach (Omnibus). Nieprawidłowości stwierdzono u 1 888 przedsiębiorców, w tym w 489 placówkach w zakresie Omnibusa. Sprawdzono 676 856 partii produktów, kwestionując prawidłowość przekazywania informacji o cenie w odniesieniu do 71 372 produktów. Nieprawidłowości polegały głównie na całkowitym braku cen, braku cen jednostkowych, w przypadku świadczonych usług oznaczenie ceny w przedziałach „od...do”, a także całkowitym braku cenników. W przypadku Omnibusa nieprawidłowości dotyczyły głównie braku informacji o najniższej cenie produktu z 30 dni przed wprowadzeniem obniżki, przy prezentowaniu kilku cen na etykiecie brakowało wyjaśnień, co oznaczają poszczególne ceny oraz obliczenia wielkości obniżki

w stosunku do ceny regularnej. Powyższe nieprawidłowości dały podstawę do wydania przez Inspekcję Handlową 1 072 decyzji administracyjnych **na łączną kwotę 1,5 mln zł**, w tym dotyczących nieprawidłowości z zakresu Omnibusa – 96 decyzji.

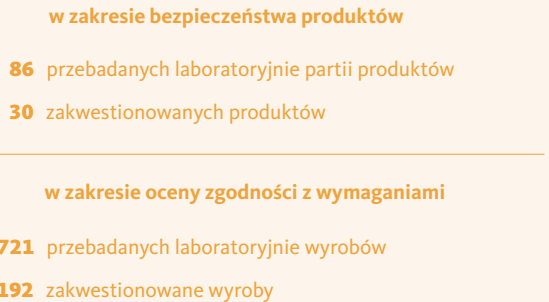

25 Ustawa z dnia 9 maja 2014 r. o informowaniu o cenach towarów i usług (Dz. U. z 2023 r. poz. 168).

WYNIKI KONTROLI

BADANIA LABORATORYJNE

PRZYKŁADY KONTROLI

Okulary przeciwsłoneczne

Od lutego do kwietnia 2023 r. IH wspólnie z Krajową Administracją Skarbową (KAS) sprawdziła prawie 0,5 mln okularów przeciwsłonecznych (196 modeli). **95 proc. nie spełniło wymagań formalnych lub miało błędy w oznakowaniu**, tj. brakowało instrukcji, ostrzeżeń, znaku CE. W laboratorium przetestowano 15 modeli – 4 zostały zakwestionowane. W 3 modelach kategoria filtra była niższa niż zadeklarował producent, a w 1 modelu zakłócone było rozpoznawanie czerwonego światła na sygnalizatorze. Ogółem zakwestionowano 186 modeli okularów, tym samym około 465 tys. sztuk nie zostało dopuszczonych do obrotu.

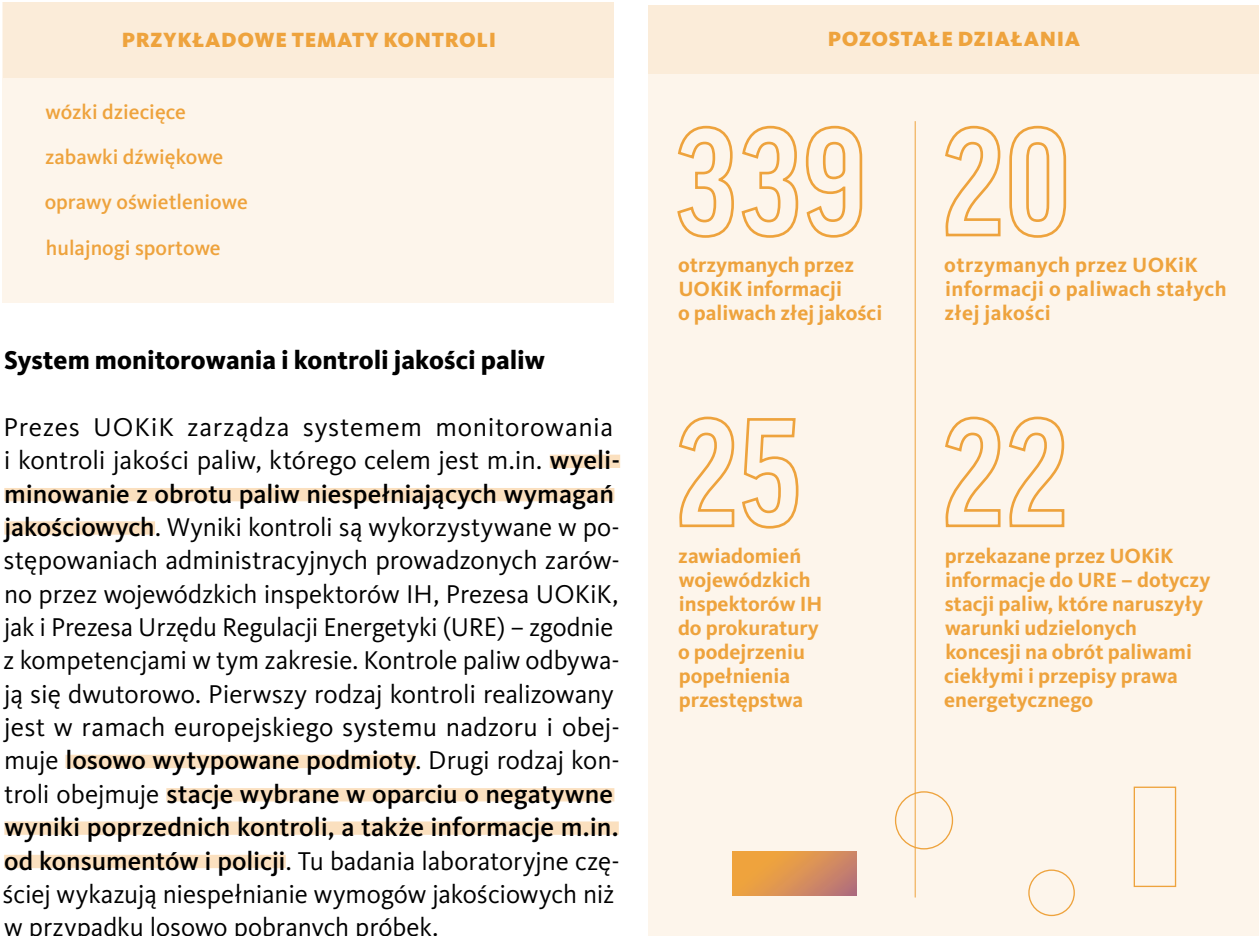
Sprzęt AGD

Od lipca do października 2023 r. **IH skontrolowała 30 modeli** urządzeń AGD, w tym lodówki, pralki i zmywarki. Sprawdzano czy są energooszczędne i zużywają zasoby (np. wodę, energię) w ilościach deklarowanych przez producentów, zweryfikowano ich dokumentację i oznakowanie oraz wybrane parametry podane na etykietach energetycznych. Zbadano parametry szczególnie istotne z punktu widzenia zrównoważonej konsumpcji oraz domowego budżetu konsumentów. IH stwierdziła 3 przypadki braku karty produktu na stronie WWW sprzedawcy, a w 1 przypadku – brak etykiety energetycznej na stronie WWW. W badaniach laboratoryjnych sprzętu AGD nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących parametrów zadeklarowanych przez producentów na etykietach energetycznych.

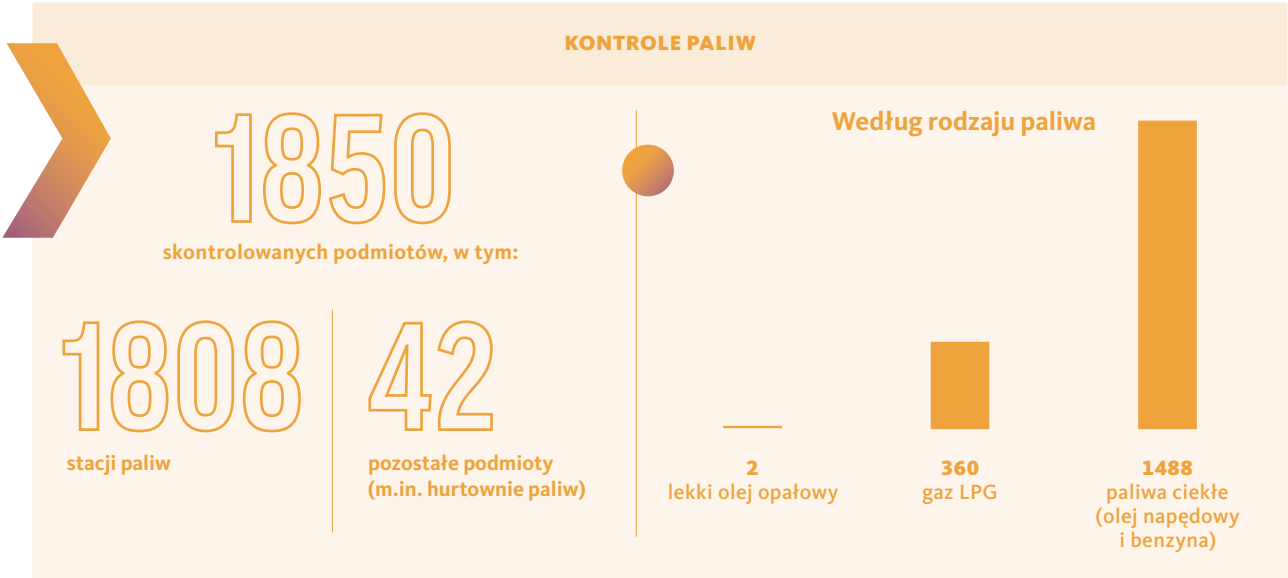
Wyroby pirotechniczne

W III i IV kwartale 2023 r. IH oraz KAS przeprowadziły na granicy kontrolę wyrobów pirotechnicznych klas F1-F3, czyli fajerwerków przeznaczonych dla konsumentów. Jednocześnie IH kontrolowała fajerwerki dostępne na rynku. W trakcie projektu z KAS zweryfikowano 88 modeli wyrobów pirotechnicznych (tj. 1 814 791 sztuk), natomiast w ramach corocznego programu kontroli IH sprawdzono 12 modeli. Łącznie skontrolowano 100 modeli wyrobów pirotechnicznych. Eksperti z Laboratorium Badań Środków Bojowych Wojskowego Instytutu Technicznego Uzbrojenia zbadali łącznie 22 modele (10 wytypowanych w ramach projektu z KAS i 12 modeli w ramach programu kontroli). **Na 100 modeli wyrobów pirotechnicznych 19 miało nieprawidłowości**: 15 – błędne oznakowanie, instrukcje i deklaracje zgodności, a 4 – stwierdzone w badaniach laboratoryjnych. Rezultatem kontroli przeprowadzonych w ramach projektu z KAS jest **niedopuszczenie do obrotu 41 712 sztuk wyrobów pirotechnicznych klas F1-F3**, które nie spełniały obowiązujących wymagań. WIIH przekazały też do Prezesa UOKiK 2 wnioski o wszczęcie postępowania administracyjnego, ich efektem może być nałożenie kar.

WYNIKI KONTROLI wg rodzaju paliwa i kontroli				
rodzaj paliwa	kontrole wytypowane na podstawie LOSOWANIA		kontrole wytypowane na podstawie INFORMACJI	
	przebadane próbki	% próbek niespełniających wymogów jakościowych	przebadane próbki	% próbek niespełniających wymogów jakościowych
olej napędowy	477	2,94	275	7,27
benzyna	656	1,07	176	0
gaz LPG	334	0	26	0
lekki olej opałowy	2	0	0	0

2.3

Bezpieczeństwo produktów i nadzór rynku

Prezes UOKiK sprawuje ogólny nadzór nad produktami przeznaczonymi dla konsumentów w zakresie bezpieczeństwa²⁶. Prowadzi postępowania mające na celu **wyeliminowanie zagrożeń dla zdrowia i życia ludzkiego**. Wyroby uznane przez Prezesa Urzędu za niespełniające wymogów bezpieczeństwa wpisywane są do **rejestrów produktów niebezpiecznych**. Urząd pełni rolę krajowego punktu kontaktowego unijnego systemu Safety Gate/RAPEX²⁷, służącego szybkiej wymianie informacji między państwami członkowskimi UE i Komisją Europejską w sprawie zagrożeń stwarzanych przez produkty nieżywnościowe. UOKiK analizuje również powiadomienia od przedsiębiorców w sprawie produktów niebezpiecznych i monitoruje wykonanie działań naprawczych.

Prezes Urzędu monitoruje funkcjonowanie systemu nadzoru rynku w Polsce²⁸ pod kątem zgodności wyrobów z wymaganiami unijnego prawodawstwa zharmonizowanego. System ten tworzą krajowe organy uprawnione do kontroli produktów nieżywnościowych. Prezes Urzędu prowadzi również **postępowania w zakresie zgodności z wymaganiami produktów, dla których obowiązuje oznakowanie CE**²⁹. UOKiK odpowiada także za krajowy punkt kontaktowy systemu ICSMS³⁰, który jest podstawowym unijnym systemem wymiany informacji

i gromadzenia oraz przetwarzania danych związanych z egzekwowaniem zadań nadzoru rynku.

W ramach prowadzonych postępowań Prezes UOKiK może nałożyć karę lub określone obowiązki na producenta, importera lub dystrybutora, łącznie z wycofaniem produktów z rynku. W praktyce **wiele podmiotów jeszcze w trakcie postępowania dobrowolnie podejmuje działania naprawcze**, polegające na usunięciu niezgodności lub wycofaniu wyrobu. Działania Urzędu wynikają z kontroli Inspekcji Handlowej w zakresie ogólnego bezpieczeństwa produktów oraz unijnego systemu nadzoru rynku (więcej informacji: 2.2 Nadzór nad Inspekcją Handlową).

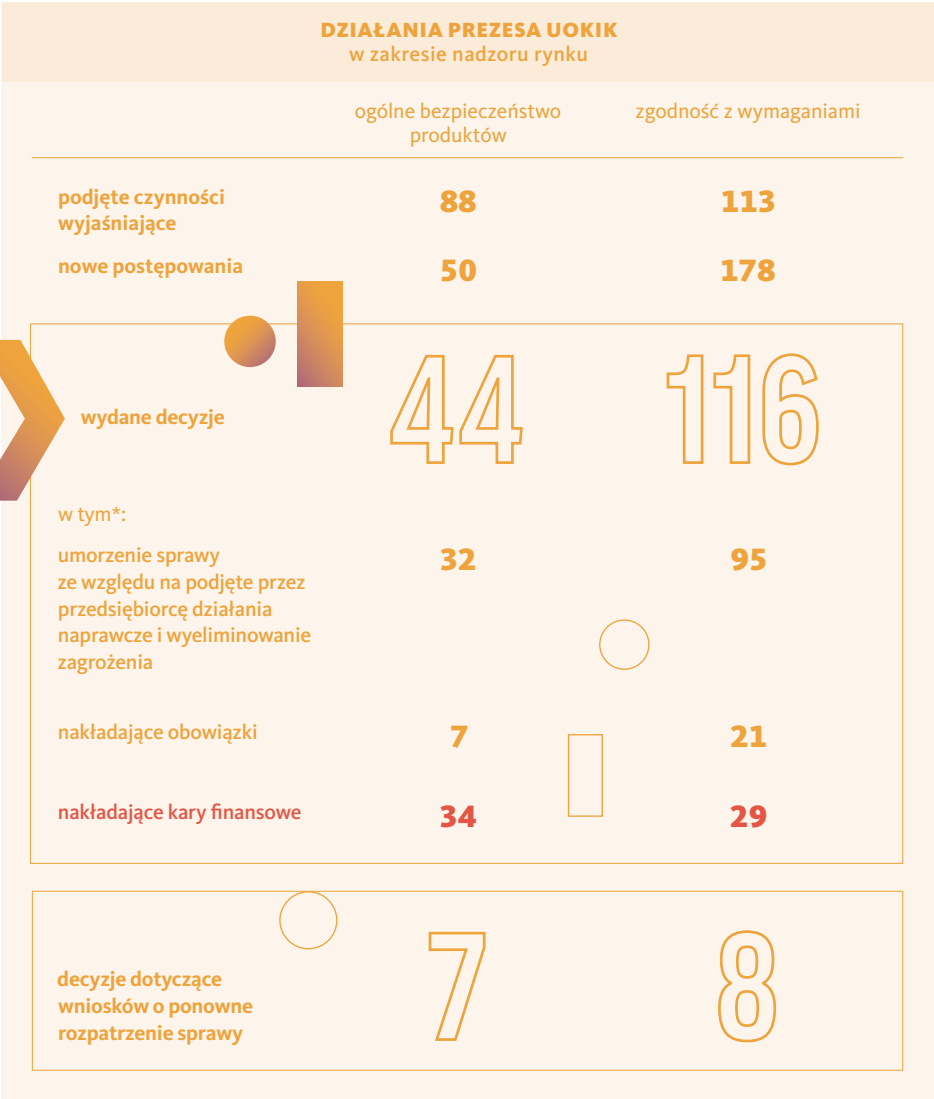
26 Nadzór sprawowany jest zgodnie z ustawą z dnia 12 grudnia 2003 r. o ogólnym bezpieczeństwie produktów (Dz. U. z 2021 r. poz. 222).

27 Safety Gate: the EU rapid alert system for dangerous non-food products.

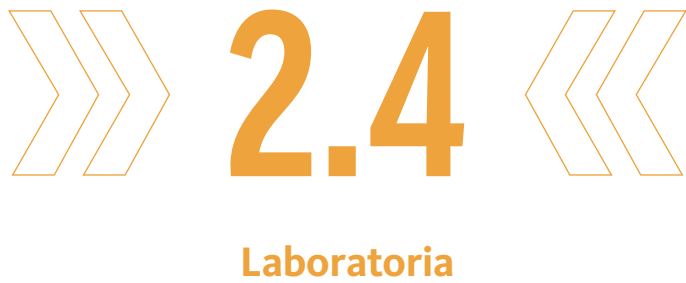
28 Nadzór sprawowany jest zgodnie z ustawą z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2023 r. poz. 215) i ustawą z 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz. U. z 2022 r. poz. 1854).

29 Znak CE stanowi deklarację producenta, że produkt wprowadzany do obrotu spełnia wymagania zharmonizowane określone w aktach unijnego prawodawstwa zharmonizowanego. Znak CE dotyczy tylko określonych kategorii wyrobów – m.in. urządzeń elektrycznych.

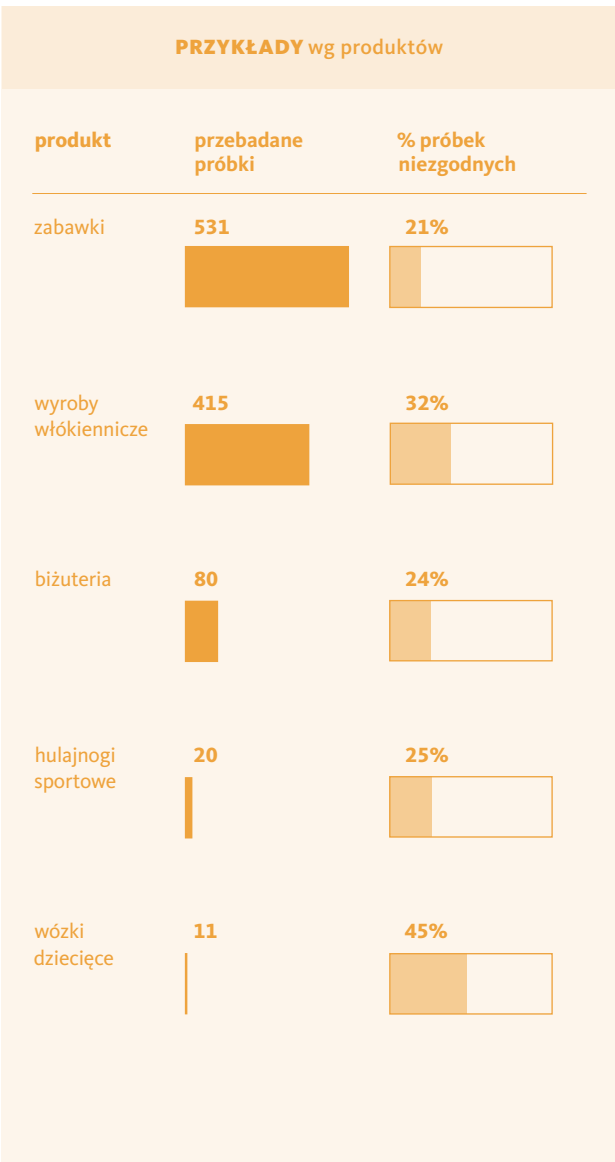
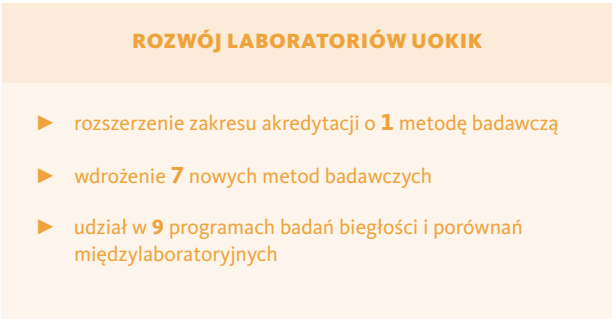
30 Information and Communication System on Market Surveillance.

* Podano przykładowe rodzaje decyzji, w związku z tym dane nie sumują się do łącznej liczby wydanych decyzji. Na podstawie ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów istnieje możliwość wydawania różnych rozstrzygnięć, łączących często różne kategorie – np. decyzje umarzające postępowanie i nakładające karę lub samo umorzenie, decyzje nakładające obowiązki z karą finansową lub bez niej, decyzje nakładające jedynie karę.

UOKiK zarządza 3 laboratoriami wykonującymi badania **paliw ciekłych, zabawek, produktów włókienniczych i innych artykułów żywnościowych**. Badania prowadzone są przede wszystkim w związku z działaniami kontrolnymi Inspekcji Handlowej i służą eliminowaniu z rynku produktów niespełniających wymagań lub stwarzających zagrożenie dla konsumentów. Laboratoria stale rozwijają zakres akredytacji i wdrażają nowe metody badawcze.

» 2.5 «

System pozasądowego rozwiązywania sporów

Prezes UOKiK nadzoruje system pozasądowego rozwiązywania sporów w Polsce (ADR – *Alternative Dispute Resolution*)³¹. Tworzą go instytucje prowadzące **polubowne postępowania między konsumentami a przedsiębiorcami** w kwestiach objętych ich właściwością. Sprawami, dla których nie został utworzony właściwy podmiot sektorowy, zajmuje się Inspekcja Handlowa jako instytucja o charakterze horyzontalnym. Prezes UOKiK prowadzi postępowania dotyczące wpisu do rejestru podmiotów uprawnionych ADR. Ponadto monitoruje realizację ustawowych obowiązków przez podmioty uprawnione, m.in. na podstawie corocznych sprawozdań. UOKiK prowadzi **punkt kontaktowy ds. ADR/ODR**, który udziela informacji dotyczących postępowań polubownych i geoblockingu; służy też pomocą przy wypełnianiu wniosków. ODR to europejska platforma rozstrzygania sporów między konsumentami a przedsiębiorcami, dzięki której można złożyć skargę na towary lub usługi zakupione przez internet zarówno w kraju, jak i we wszystkich państwach UE, w Lichtensteinie i Norwegii.

PUNKT KONTAKTOWY ds. ADR/ODR

1480

porad udzielonych konsumentom i przedsiębiorcom, w tym:

- 315 dotyczących zgłoszeń za pośrednictwem platformy ODR
- 727 dotyczących zgłoszeń e-mailowych
- 431 dotyczących zgłoszeń telefonicznych
- 7 dotyczących spraw zgłoszonych w innej formie

NAJCZĘŚCIEJ ZGŁASZANE kategorie spraw

- usługi transportowe – linie lotnicze** – problemy w przypadku opóźnienia, odwołania lotu oraz problemy z rezerwacją lub płatnością
- dobra konsumpcyjne – odzież, w tym obuwie** – problemy ze zwrotem środków przy odstąpieniu od umowy; odrzucenie przez sprzedawcę reklamacji wadliwego produktu
- dobra konsumpcyjne – meble** – niedostarczenie produktów zamawianych przez internet oraz odrzucenie przez sprzedawcę reklamacji wadliwego produktu
- dobra konsumpcyjne – sprzęt komputerowy** – problemy ze zwrotem środków przy odstąpieniu od umowy

31 Ustawa z dnia 23 września 2016 r. o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumenckich (Dz. U. z 2016 poz. 1823).

PODMIOTY ADR W POLSCE*

PODMIOTY SEKTOROWE

PUBLICZNE		NIEPUBLICZNE	
usługi finansowe i ubezpieczeniowe	Rzecznik Finansowy; Sąd Polubowny przy Komisji Nadzoru Finansowego	usługi oferowane przez banki	Arbiter Bankowy przy Związku Banków Polskich
usługi telekomunikacyjne i pocztowe	Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej	sprzedaż produktów żywnościowych	Centrum Polubownego Rozwiązywania Sporów dotyczących Żywności przy Polskiej Federacji Producentów Żywności Związku Pracodawców
usługi energetyczne	Koordynator do spraw negocjacji przy Prezesie Urzędu Regulacji Energetyki	usługi wynikające z umów z przedsiębiorcami będącymi uczestnikami rynku finansowego, zakładami ubezpieczeń, operatorami telefonii komórkowej, operatorami telewizji kablowych, dostawcami mediów oraz podmiotami obracającymi wierzytelnościami z umów z zakresu rynku finansowego, ubezpieczeń, telefonii komórkowej, telewizji kablowej i dostawy mediów	„Ultima Ratio” Pierwszy Elektroniczny Sąd Polubowny przy Stowarzyszeniu Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie
usługi transportu kolejowego	Rzecznik Praw Pasażera Kolei przy Prezesie Urzędu Transportu		
usługi transportu lotniczego	Rzecznik Praw Pasażerów przy Prezesie Urzędu Lotnictwa Cywilnego		

PUBLICZNY PODMIOT HORYZONTALNY

Inspekcja Handlowa
sprzedaż towarów i usług w sprawach nieobjętych przez inne wyspecjalizowane podmioty, m.in. turystycznych, deweloperskich, edukacyjnych, remontowo-budowlanych

* Stan na 31 grudnia 2023 r.

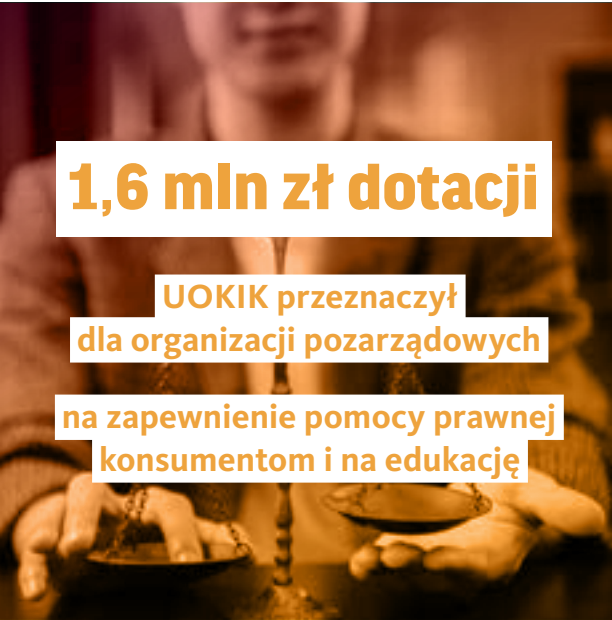
»» 2.6 ««

Współpraca z instytucjami konsumenckimi

Współpraca z **miejskimi i powiatowymi rzecznikami konsumentów** to istotny element działań UOKiK na rzecz skutecznej ochrony interesów konsumentów. Urząd organizuje i angażuje się w szkolenia dla rzeczników, opracowuje m.in. specjalny newsletter, a także przekazuje bezpłatne materiały promocyjne dotyczące praw konsumentów. Przy Prezesie UOKiK działa Krajowa Rada Rzeczników Konsumentów, która pełni rolę opiniodawczo-doradczą.

Urząd współpracuje także z **organizacjami konsumenckimi** w ramach wymiany informacji o naruszeniach na rynku, opiniowania aktów prawnych oraz kampanii informacyjno-edukacyjnych. Szczególną formą współpracy są konkursy dla organizacji konsumenckich na realizację zadań mających na celu świadczenie bezpłatnej pomocy prawnej konsumentom – e-porady i infolinia konsumencka – oraz upowszechnianie prawa konsumenckiego³².

32 Udzielanie dotacji przez Prezesa UOKiK odbywa się zgodnie z przepisami ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571, Dz. U. z 2024 r. poz. 834).

DOTACJE UDZIELONE ORGANIZACJOM KONSUMENCKIM			
projekt	organizacja	kwota dotacji	efekty
Poradnictwo konsumenckie w latach 2022-2023 dane za 2023 r.	Fundacja ProPublika	1,4 mln zł	134 660 udzielonych porad, w tym: 103 756 telefonicznych 30 500 mailowych 12 webinarów i 12 podcastów o prawach konsumentów
ABC małego konsumenta w latach 2022-2023 dane za 2023 r.	Fundacja Rozwoju Edukacji Cyfrowej	blisko 75 tys. zł	367 przedszkoli 11 195 dzieci 375 przeszkolonych nauczycieli 16 szkoleń trenerskich
Młodzież z prawem na cz@sie dane za 2023 r.	Fundacja LexCultura	125 tys. zł	67 szkół 460 zajęć 10 745 uczniów

»» 2.7 ««

Europejskie Centrum Konsumenckie

Przy UOKiK działa Europejskie Centrum Konsumenckie w Polsce (ECK Polska), które należy do sieci Europejskich Centrów Konsumenckich (ECC-Net)³³. ECK Polska udziela **bezpłatnych porad konsumentom** na temat ich praw na jednolitym rynku unijnym i pomaga w **pozasądowym rozwiązywaniu indywidualnych problemów transgranicznych**.

Ponadto Centrum prowadzi działania promujące europejskie prawa konsumenckie, wspierając przy tym działania informacyjne KE. Współpracuje także z instytucjami ochrony konsumentów oraz organizacjami przedsiębiorców i konsumentów. ECK przekazuje UOKiK informacje na temat potencjalnych naruszeń zbiorowych interesów konsumentów.

33 Sieć ECC-Net jest współfinansowana ze środków Komisji Europejskiej. ECC-NET obejmuje 30 centrów w państwach członkowskich UE oraz w Norwegii, Islandii i Wielkiej Brytanii.

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH ECK	
Działanie	Tematyka
kampania edukacyjno-informacyjna w Polskich Portach Lotniczych	dochodzenie swoich praw podczas europejskich podróży
projekt EduAkcja ECK zajęcia z młodzieżą szkół ponadpodstawowych	bezpieczne zakupy przez internet

NAJCZĘŚCIEJ ZGŁASZANE kategorie spraw do ECK	
transport lotniczy – opóźnione i odwołane loty, uszkodzenia bagażu	
zakup odzieży – odstąpienie od umowy, brak dostawy, wadliwy towar lub niezgodność z umową	
zakwaterowanie – oferty wprowadzające w błąd, niezgodność warunków zakwaterowania z ofertą, problemy z płatnościami	

BADANIA RYNKOWE

TWORZENIE REGULACJI
PRAWNYCH

DZIAŁANIA
INFORMACYJNO-EDUKACYJNE

WSPÓŁPRACA
MIĘDZYNARODOWA

część
wspólna

» 3

3.1

Badania rynkowe

Prezes UOKiK prowadzi **badania rynku, które mają na celu diagnozę ogólnej sytuacji rynkowej, wybranych sektorów lub konkretnego problemu** mającego wpływ na sytuację konsumentów lub warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Tego typu analizy prowadzone są w formie odrębnych postępowań administracyjnych³⁴, a ich wyniki mogą posłużyć do przeprowadzenia działań interwencyjnych. Badanie rynku odbywa się m.in. poprzez **zadawanie pytań przedsiębiorcom** działającym w danej branży. Analizy dotyczą w szczególności rynków, na których ze względu na istniejącą strukturę lub zachodzące w niej zmiany istnieje większe ryzyko działań zagrażających rozwojowi konkurencji. Mogą mieć charakter ogólnopolski lub lokalny.

Ponadto Urząd **zleca badania społeczne służące m.in. poznaniu opinii konsumentów na wybrane tematy**. Przeprowadzone w 2023 r. badanie dotyczyło **postaw społecznych wobec downsizingu**, czyli praktyki przedsiębiorców polegającej na zmniejszaniu gramatury lub objętości produktu przy zachowaniu tej samej ceny.

PRZYKŁADOWE BADANIA RYNKU

Badanie rynku węgla kamiennego dla gospodarstw domowych

W latach 2022-2023 UOKiK przeprowadził badanie rynku dystrybucji węgla kamiennego, w szczególności dla drobnych odbiorców. Sprawa wiązała się z gwałtownym wzrostem cen w I kwartale 2022 r. i spadkiem dostępności tego typu węgla w Polsce. Wzrost ten był spowodowany bardzo małymi zapasami w kraju, jak również faktem, że już kilka miesięcy wcześniej na światowych rynkach zaczęły się duże wzrosty cen.

W ramach badania inspektorzy skontrolowali **blisko 3,9 tys. składów węgla, sprawdzając m.in. wielkość zatrudnienia czy wielkość sprzedaży**. Zebrane informacje pozwoliły ocenić strukturę rynku sprzedawców węgla w Polsce. Badanie pokazało, że rynek detalicznej sprzedaży węgla energetycznego dla drobnych odbiorców jest rozdrobniony. W naszym kraju sprzedają węgle zajmują się przede wszystkim małe firmy zatrudniające niewielką liczbę pracowników. Aż 90 proc. przedsiębiorców posiada jeden lub co najwyżej 2 składy opału. W ramach zrealizowanych kontroli **badano także legalność prowadzenia działalności przez sprzedawców**. Dodatkowo w ramach

BADANIA RYNKU		
badania	ogólnopolskie	lokalne
nowe postępowania	10	6
zakończone postępowania	5	12

w tym: 7 postępowań dotyczących monitorowania przetargów publicznych związanych z wydatkowaniem środków z funduszy UE

34 Są to postępowania wyjaśniające, odrębne od postępowań w sprawach koncentracji czy w sprawach z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów. Część postępowań dotyczących rynków lokalnych jest powiązanych z ogólnopolskimi projektami badawczymi, koordynowanymi przez centralę UOKiK.

badania rynku węgla **analizie poddano umowy zawierane przez producentów oraz importerów** (zawarte w ramach ich sieci dystrybucji) z dystrybutorami/agenta-
mi. W jednym przypadku wykryto, że Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Atex sp. z o.o., zajmujące się importem, dystrybucją oraz hurtową i detaliczną sprzedażą węgla kamiennego, mogło narzucać swoim partnerom handlowym ceny, po których odsprzedawali oni węgiel. W efekcie takiego postępowania dystrybutorzy współpracujący z Atex nie mogli sprzedawać konsumentom opału taniej niż po określonych z góry cenach. W grudniu 2022 r. Prezes UOKiK **wszczął postępowanie antymonopolowe** przeciwko spółce PW Atex sp. z o.o. (więcej informacji: 1.1 Praktyki ograniczające konkurencję).

Badanie rynku fotowoltaiki

Od kilku lat bardzo dynamicznie rośnie udział instalacji fotowoltaicznych w łącznej produkcji energii elektrycznej w Polsce. W 2021 r. moc sprzedanych w Polsce paneli wyniosła ponad 2,8 mld Wp (Watopików) i wzrosła w stosunku do 2018 r. ponad dwudziestokrotnie. Przepisy umożliwiające korzystne rozliczanie się prosumentów z operatorami systemu elektroenergetycznego, które były wprowadzane w okresie objętym badaniem, a także rozwiązania fiskalne i finansowe zachęcały kolejnych odbiorców energii do zakładania instalacji fotowoltaicznych.

Celem badania było **ustalenie struktury rynku wprowadzania do obrotu paneli fotowoltaicznych** w naszym kraju. Badaniem objęto polskich producentów paneli oraz polskich przedsiębiorców, którzy zajmują się importem i dystrybucją paneli zagranicznych marek. Ustalono, że panele fotowoltaiczne oferowane do sprzedaży w Polsce w 2021 r. zostały w większości (ponad 96 proc.) wyprodukowane zagranicą. Niewiele ponad 3 proc. tej produkcji organizowanej jest na zlecenie i pod marką polskich producentów. Natomiast w zakładach produkcyjnych, zlokalizowanych na terenie naszego kraju, wytwarzane było niecałe 4 proc. sprzedawanych paneli. Liczbę modeli sprzedawanych w badanym okresie w Polsce można szacować na co najmniej 1,1 tys. Na polskim rynku sprzedaży paneli fotowoltaicznych w latach 2018-2021 działało **10 producentów oraz 39 dystrybutorów** zajmujących się wprowadzaniem do obrotu paneli produkcji zagranicznej. Struktura rynku została ustalona w oparciu o wielkość mocy sprzedanych paneli przez poszczególne

podmioty. Obserwacja struktury rynku sprzedaży paneli fotowoltaicznych w całym okresie objętym badaniem pokazała, że **wprowadzaniem do obrotu paneli zajmowała się stale rosnąca liczba podmiotów**. W trakcie badania przeanalizowano ponadto **postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na montaż instalacji fotowoltaicznych, organizowane przez gminy z województw lubelskiego i podkarpackiego**. Ogólnie w toku badania ustalono, że w latach 2018-2021 w Polsce działało ponad 9 tys. przedsiębiorców, którzy zajmowali się montażem instalacji fotowoltaicznych.

Badanie rynku wapna

Głównym celem przeprowadzonego przez UOKiK badania była **ocena ryzyka występowania na objętych nim rynkach zagrożeń dla stanu konkurencji**. Badanie rynku wapna dotyczyło następujących rynków: wapna palonego, w postaci brył oraz wapna hydratyzowanego. Badaniem objęto lata 2015-2021.

Rynki wprowadzania do obrotu wyrobów wapienniczych cechują się niskim poziomem importu oraz eksportu w relacji do całkowitej sprzedaży objętych badaniem podmiotów, co sugeruje że rynki te mają krajowy zasięg geograficzny. Na terenie Polski, na rynkach poszczególnych wyrobów wapienniczych, działają głównie 2 podmioty zajmujące się wprowadzaniem do obrotu wapna palonego w bryłach i mielonego, jak również hydratyzowanego. Są to firmy z grupy LHOIST oraz Trzuskawica S.A.; odpowiadają one łącznie w objętym badaniem okresie za około 80-90 proc. całkowitej sprzedaży. W ramach postępowania **określono m.in. geograficzny oraz produktowy zakres rynku, przeanalizowano zachowania zarówno dostawców, jak i odbiorców wypalanych wyrobów wapienniczych, zmiany poziomu uśrednionych cen w czasie objętym badaniem oraz strukturę podmiotową poszczególnych rynków**.

3.2

Tworzenie regulacji prawnych

Prezes UOKiK angażuje się w tworzenie regulacji prawnych, **skutecznie chroniących interesy konsumentów i wspierających rozwój konkurencji**. Przygotowuje rozwiązania prawne oraz analizuje projekty ustaw i rozporządzeń pod kątem potencjalnego wpływu na konkurencję oraz sytuację konsumentów. Uczestniczy również w tworzeniu międzynarodowych rozwiązań prawnych obowiązujących w UE.

Urząd regularnie monitoruje orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości UE. W szczególności **analizuje postępowania prejudycjalne**, czyli takie, w których TSUE na wniosek sądu krajowego dokonuje interpretacji przepisów prawa unijnego. Urząd analizuje postępowania prejudycjalne pod kątem zasadności przystąpienia do nich, w przypadku gdyby dany wyrok mógł mieć wpływ na polskie orzecznictwo.

ZMIANY PRAWNE – PRZYKŁADY

Zmiana ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów – implementacja dyrektywy ECN+

Nowelizacja ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów była związana z implementacją Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2019/1 – tzw. Dyrektywy ECN+. Ustawa służy ujednoliceniu kompetencji krajowych organów ochrony konkurencji i wyposażenie ich w instrumenty proceduralne służące skutecznemu wykrywaniu naruszeń prawa ochrony konkurencji m.in. zmieniła również **sposób nakładania kar pieniężnych** na przedsiębiorców, którzy nie współpracują z UOKiK na etapie gromadzenia materiału dowodowego lub przekazują nieprawdziwe informacje oraz dopuszczają

się naruszeń związanych z kontrolą i przeszukaniem. Po zmianie ustawy jest to kara do 3 proc. obrotu osiągniętego w roku poprzedzającym wydanie decyzji. Wprowadzone zostały także okresowe kary pieniężne, wynoszą do 5 proc. średniego dziennego obrotu przedsiębiorcy w roku poprzedzającym ich nałożenie. Takie sankcje grożą m.in. za każdy dzień opóźnienia w wykonaniu decyzji organu lub związanych z nimi wyroków sądowych. Zmiany zaszyły również **w programie łagodzenia kar leniency**. Jedną z nich jest wyłączenie

odpowiedzialności karnej za udział w zмовie przetargowej dla przedsiębiorców, którzy złożą wniosek o zmniejszenie lub odstąpienie od kary.

Zgodnie z nowelizacją ustawy, obecnie **każdy ma obowiązek przekazywania UOKiK żądanych informacji lub dokumentów**. Wcześniej zobligowani do tego byli jedynie przedsiębiorcy lub ich związki.

Implementacja Dyrektywy ECN+ umożliwia skuteczniejszą współpracę pomiędzy krajowymi urzędami. Zmiany w ustawie zakładają m.in. **pomoc UOKiK przy prowadzeniu postępowań przez organy antymonopolowe innych państw członkowskich UE**. Organ ochrony konkurencji może np. wezwać świadka lub w uzasadnionych przypadkach wystąpić o przesłuchanie go przez sąd w sprawie prowadzonej w innym kraju. Urzędy antymonopolowe w innych państwach mogą sprawdzać wykonanie decyzji Prezesa UOKiK na ich terenie; podobnie polski Urząd, na wniosek swojego odpowiednika z innego kraju, może zweryfikować wykonanie jego rozstrzygnięcia.

Jednym z założeń dyrektywy jest również zwiększenie niezależności osób pełniących funkcję organów antymonopolowych. W tym celu nowelizacja ustawy wprowadziła **kadencyjność Prezesa UOKiK**, który będzie wybierany na 5 lat. Nowelizacja ustawy weszła w życie 20 maja 2023 r.

Zmiany w dochodzeniu roszczeń

UOKiK kontynuował prace nad projektem ustawy³⁵, który ma na celu wdrożenie unijnej dyrektywy 2020/1828 w sprawie powództw przedstawicielskich. **Regulacja umożliwi podmiotom upoważnionym występowanie z powództwami w związku z praktykami naruszającymi ogólne interesy konsumentów**. Podmioty upoważnione będą mogły żądać zaprzestania stosowania praktyk naruszających ogólne interesy grupy konsumentów oraz zastosowania środków naprawczych, np. odszkodowania czy obniżenia ceny. Zmiany zakładają nowe kompetencje Prezesa UOKiK, m.in. rozpatrywanie wniosków dotyczących wyznaczenia podmiotu uprawnionego w tym zakresie. W listopadzie 2023 r. projekt został przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich.

35 Projekt ustawy o zmianie ustawy o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym oraz niektórych innych ustaw (UC 139).

Prace nad unijnymi przepisami dotyczącymi zatorów płatniczych

W ramach współpracy z Ministerstwem Rozwoju i Technologii, UOKiK brał udział w pracach legislacyjnych nad projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych. Rozporządzenie ma zastąpić dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych, która została wdrożona do polskiego systemu prawnego ustawą z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych. UOKiK współtworzył projekt rządowego stanowiska Polski dotyczącego rozporządzenia, dokonując oceny poszczególnych zapisów projektu aktu prawnego.

Rozszerzenie systemu monitorowania i kontrolowania jakości paliw – konsultacje

Branża paliwowa złożyła w Ministerstwie Klimatu i Środowiska postulat w sprawie rozszerzenia systemu monitorowania i kontrolowania jakości paliw o **segment paliw kolejowych**. W 2023 r. rozpoczęły się konsultacje robocze w tym zakresie. Proponowana zmiana wynika z ryzyka nielegalnego obrotu paliwami ciekłymi oraz wykorzystania segmentu tego rynku do podaży paliw niespełniających wymagań jakościowych, w tym do dokonywania różnych oszustw podatkowych (użycie jako paliwa transportowego mieszanek zawierających oleje opałowe lub oleje smarowe).

LEGISLACJA UNIJNA – przykłady zaangażowania UOKiK	
opracowanie nowej dyrektywy dotyczącej prawa do naprawy (<i>Right to Repair</i>)	▶ promowanie naprawy towarów i zapobieganie przedwczesnemu pozbywaniu się towarów konsumenckich nadających się do naprawy celem wzmocnienia zrównoważonej konsumpcji
opracowanie nowej dyrektywy w sprawie oświadczeń środowiskowych (<i>Green Claims</i>) oraz dyrektywy dotyczącej wzmocnienia pozycji konsumentów w procesie transformacji ekologicznej poprzez lepszą ochronę przed nieuczciwymi praktykami	▶ przeciwdziałanie niewłaściwemu i wprowadzającemu w błąd oznakowaniu ekologicznemu, które wywiera niekorzystny skutek na decyzje konsumenta na różnych etapach konsumpcji: na etapie reklamy, na etapie zakupu czy podczas użytkowania produktów ▶ oparcie uzasadnienia wyraźnych oświadczeń środowiskowych na uznanych danych naukowych i najnowszej wiedzy technicznej
zmiana aktów dotyczących alternatywnych metod rozstrzygania sporów konsumenckich (zmiana dyrektywy ADR oraz uchylenie rozporządzenia ODR)	▶ dostosowanie ram ADR do rynków cyfrowych z uwzględnieniem unijnych praw konsumentów ▶ zwiększenie efektywności dotychczas obowiązujących rozwiązań poprzez m.in. wykorzystanie ADR w sporach transgranicznych oraz uproszczenie postępowań ADR

3.3

Działania informacyjno-edukacyjne

UOKiK informuje i edukuje różne grupy odbiorców poprzez: stronę internetową i media społecznościowe, współpracę z mediami i instytucjami, kampanie społeczne, webinary i podcasty, tematyczne portale WWW, interaktywne narzędzia online, publikacje, konkursy oraz finansowanie projektów realizowanych przez organizacje konsumenckie.

PRAWA KONSUMENTA

#PrawaKonsumenta2023

Od początku roku UOKiK ruszył z kampanią informacyjną związaną ze zmianą przepisów. #PrawaKonsumenta2023 to **nowe zasady**: reklamacji, informowania o obniżkach cen, weryfikacji opinii i plasowania ofert w internecie, a także umów zawieranych na pokazach handlowych i wycieczkach.

UOKiK edukował konsumentów i chroniące ich instytucje. Ułatwiał również przedsiębiorcom poruszanie się po nowych regulacjach. Służyły temu **specjalne publikacje z praktyczną wiedzą** – wskazówkami i przykładami:

- „Informacje o obniżce ceny. Wyjaśnienia Prezesa UOKiK”,
- „Rewolucja konsumencka 2023 – przewodnik po zmianach w prawie konsumenckim” (we współpracy z Fundacją LexCultura).

Światowy Dzień Konsumenta

UOKiK obchodził to święto pod hasłem: „**Prawa konsumenta – poznaj, korzystaj, podaj dalej!**”. Strona prawakonsumenta.uokik.gov.pl zyskała zaktualizowaną treść i nową szatę graficzną. To kompleksowy, wirtualny przewodnik po przepisach konsumenckich. Oprócz wiedzy w pigułce, znajdują się tu gotowe wzory pism, webinary i podcasty, infografiki i broszury oraz kontakty do pomocnych instytucji.

#NaUrlopie, #FerieZimowe, #IdaŚwięta

UOKiK wraz z Europejskim Centrum Konsumenckim prowadził **cykl o prawach konsumenta w podróży i podczas wzmożonych zakupów**. Przypominał o prawach do: reklamacji, odstąpienia od umowy, jasnego i pełnego przedstawiania cen. Apelował też do konsumentów o porównywanie ofert, uważne zapoznawanie się z regulaminami oraz podejmowanie rozsądnych decyzji portfelowych.

BEZPIECZNE FINANSE

Portal i kalkulatory

Finanse.uokik.gov.pl to portal z praktycznymi informacjami o inwestycjach alternatywnych, nieautoryzowanych transakcjach, kredytach konsumenckich i hipotecznych. Oprócz aktualności oraz sekcji z odpowiedziami na najczęściej zadawane pytania, znajdują się tu przydatne narzędzia webowe, kontakty do pomocnych instytucji oraz ostrzeżenia konsumenckie.

UOKiK apelował o przemyślane decyzje finansowe i przestrzegał przed ryzykiem związanym z systemami promocyjnymi typu piramida, kryptowalutami, weksłami inwestycyjnymi czy inwestycjami w apart- i condohotele.

Na stronie dostępne są 2 kalkulatory: zmiany oprocentowania kredytu hipotecznego oraz zwrotu z tytułu wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego. Dodatkowo specjalny formularz pozwala wstępnie sprawdzić, czy konsument może skorzystać z Funduszu Wsparcia Kredytobiorców.

O nowoczesnej edukacji finansowej

UOKiK co roku angażuje się w międzynarodową kampanię OECD – Światowy Tydzień Pieniądza, *Global Money Week*, koordynowaną w Polsce przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego. Aktywnie włącza się również w Dzień Edukacji Finansowej, organizowany przez Fundację Giełdy Papierów Wartościowych w ramach kampanii *World Investor Week*. Tym razem UOKiK wystąpił z prelekcjami „Konsumencka lekcja asertywności – Just say NO!” oraz „Interaktywna edukacja – młodzież z prawem na cz@sie”. W wydarzeniach wzięło udział 76 tys. osób.

BEZPIECZEŃSTWO PRODUKTÓW

#Bezpieczeństwo – kontrole IH

Urząd opublikował 25 raportów z kontroli Inspekcji Handlowej dotyczących bezpieczeństwa i jakości produktów – zabawek, urządzeń elektronicznych, AGD czy odzieży. Materiały zawierały porady dla konsumentów i przedsiębiorców, np. jak wygląda prawidłowy znak CE, co zrobić z produktem niebezpiecznym. UOKiK współpracuje również z Krajową Administracją Skarbową. Akcje informacyjne dotyczyły kontroli celnych: czujników czadu, okularów przeciwsłonecznych, grilli i wyrobów pirotechnicznych.

Mapa paliw

UOKiK publikuje wyniki kontroli IH dotyczących jakości paliw ciekłych i LPG. Dane są regularnie aktualizowane i prezentowane na wirtualnej mapie. Dzięki temu można łatwo sprawdzić, które stacje oferują paliwa dobrej jakości. Wyniki kontroli są powszechnie wykorzystywane, np. przez portale dla kierowców czy aplikację nawigacyjną.

INFLUENCER MARKETING

UOKiK kontynuował działania #OznaczamReklamy w celu zwiększania transparentności oznaczania materiałów reklamowych w mediach społecznościowych. Edukował konsumentów, twórców internetowych i reklamodawców: kiedy influencer jest przedsiębiorcą, jak prawidłowo oznaczać materiały sponsorowane, kto ponosi odpowiedzialność za ukrywanie handlowego charakteru publikacji. Ekspertki UOKiK dzieliły się także wiedzą i praktycznymi wskazówkami podczas branżowych webinarów i konferencji.

Urząd zainicjował i zorganizował spotkanie – okrągły stół dotyczący szybszej oraz skuteczniejszej eliminacji ograniczonych prawnie lub całkowicie zakazanych reklam: wyrobów medycznych, suplementów diety, leków, hazardu czy alkoholu. Udział w nim wzięli przedstawiciele instytucji państwowych, platform społecznościowych, branży reklamowej i środowiska naukowego³⁷.

37 W spotkaniu okrągłego stołu UOKiK uczestniczyli przedstawiciele: Facebooka i Instagrama (Meta), YouTube’a (Google) oraz TikToka; Urzędu Rejestracji Produktów, Leczniczych Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych; Głównego Inspektoratu Sanitarnego; Głównego Inspektoratu Farmaceutycznego oraz Krajowej Administracji Skarbowej; IAB Polska i Rady Reklamy; Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu Adama Mickiewicza.

Nagrody dla UOKiK

Kampania #OznaczamReklamy zdobyła wyróżnienie za nowoczesną edukację twórców na Influencers Live Wrocław – jednym z największych w Europie wydarzeń dla internetowych twórców, a także Brązowy Spinacz za walkę z dezinformacją w konkursie „Złote Spinacze” – największym konkursie PR w Polsce.

Black Friday Wełniany poliester?!

Najniższa cena z 30 dni przed obniżką

#PrawaKonsumenta

Znak CE Zakazy na pokazach

Plac zabaw czy plac obaw? Kryptowaluty

#Edukacja

#Bezpieczeństwo Dropshipping

Nieautoryzowane transakcje

Dark patterns Chemia w zabawkach

Odroczone płatności #Finanse

Inwestycje alternatywne

Sprawdź, co tankujesz Piramidy finansowe

Ponad 50 tys. osób obserwujących profile UOKiK, w tym ponad 16 tys. nowych

Ponad 1,8 tys. publikacji wyświetlonych ponad 5 mln razy przez ponad 3,3 mln użytkowników

EDUKACJA DZIECI I MŁODZIEŻY

ABC małego konsumenta

UOKiK zakończył dwuletni projekt dla przedszkolaków oraz ich nauczycieli, edukatorów i rodziców. Najmłodszy konsumenci poznali **podstawowe pojęcia konsumencie oraz zasady rozsądnego kupowania**. Przeszkoleni nauczyciele prowadzili zajęcia na podstawie eksperckich materiałów Urzędu o:

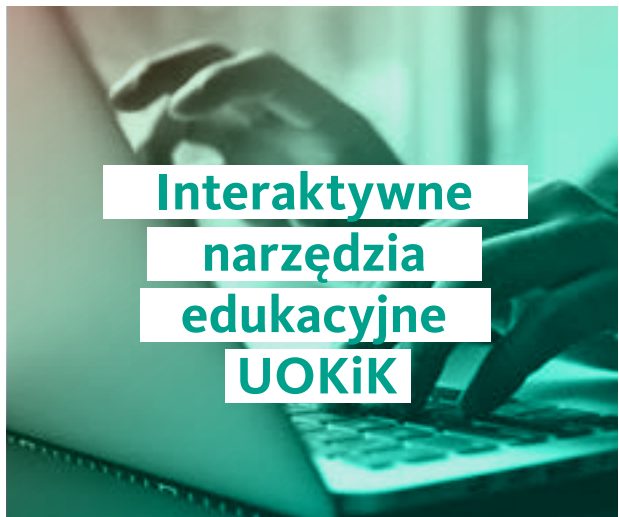
- definicji konsumenta,
- paragonie i reklamacji,
- przemyślanych zakupach.

Projekt sfinansował UOKiK, zrealizowała go Fundacja Rozwoju Edukacji Cyfrowej. W jego ramach, dzieci przygotowały 76 prac o tematyce konsumenckiej do 2 konkursów plastycznych.

Młodzież z prawem na cz@sie

Dobiegł końca dwuletni projekt edukacyjny UOKiK dla uczniów szkół ponadpodstawowych, którzy poznali tematykę **bezpiecznych zakupów oraz finansów w sieci** i testowali swoje kompetencje w symulatorze konsument.edu.pl. Projekt sfinansował UOKiK, a zrealizowała go Fundacja LexCultura.

SYMULATOR

Konsument.edu.pl to symulator serwisu społecznościowego z 10 pułapkami – oszustwo zakupowe, wyłudzenie kodu BLIK, inwestycje alternatywne, piramida finansowa.

1,3 mln odsłon strony

GRY ONLINE

„Sklepowe memo” i „Na zakupach” są dostępne na malykonsument.uokik.gov.pl. Gry uczą, bawią, ćwiczą pamięć i spostrzegawczość.

62 tys. odsłon strony

KONKURSY DLA STUDENTÓW

Prace magisterskie

Odbyła się 14. edycja konkursu na najlepsze prace magisterskie w obszarze ochrony konkurencji i 12. w obszarze ochrony konsumentów. Wpłynęły 22 opracowania. **Nagrody i wyróżnienia zdobyli autorzy 7 prac.** Najlepsze z nich ukazały się w ramach serii wydawniczej „Biblioteka UOKiK”.

ZWYCIĘZCY

Dochodzenie roszczeń odszkodowawczych z tytułu naruszenia prawa konkurencji w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Łucja Olszewska

Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego

Konsumentkie prawo do odstąpienia od umowy kredytu w świetle zasady równowagi kontraktowej stron w prawie Unii Europejskiej

Jakub Jasiński

Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego

Warsztaty Summer Camp

Odbyła się **pierwsza edycja** Summer Camp UOKiK – pięciodniowych warsztatów z prawa konkurencji. 24 studentów z całej Polski poznało kulisy pracy Urzędu, dowiadując się o: nieuczciwych praktykach, nadużywaniu pozycji dominującej, kontroli koncentracji, białym wywiadem, informatyce śledczej, czy tajemniczym kliencie. Projekt powstał z myślą o kształceniu przyszłych antymonopolowych ekspertów.

WYRÓŻNIENIE DLA UOKiK

Summer Camp '23 otrzymał **wyróżnienie za nowoczesną i angażującą formułę w Competition Advocacy Contest 2024** – konkursie organizowanym przez *International Competition Network i World Bank Group*.

UOKiK DLA SENIORÓW

Urząd przybliżał nowe przepisy konsumenckie, które **zwiększyły ochronę seniorów**: wydłużenie do 30 dni terminu na odstąpienie od umowy zawartej podczas nie-umówionej wizyty w domu konsumenta lub wycieczki; zakaz zawierania umów finansowych podczas pokazu lub wycieczki czy zakaz przyjmowania płatności przed upływem terminu na odstąpienie od tego typu umów.

Akcje edukacyjne skupiały się również na czynnikach **psychologiczno-behawioralnych** – jak wyznaczać granice i bronić swoich praw, jak chronić się przed sztuczkami marketingowymi, wywieraniem presji czy innymi praktykami nieuczciwych sprzedawców.

Co roku UOKiK włącza się w obchody **Dnia Seniora** w ramach współpracy z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych. Artykuł w magazynie „ZUS dla Seniora” dotyczył nowych przepisów i pokazów handlowych organizowanych pod pretekstem bezpłatnych badań.

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ

Webinar:

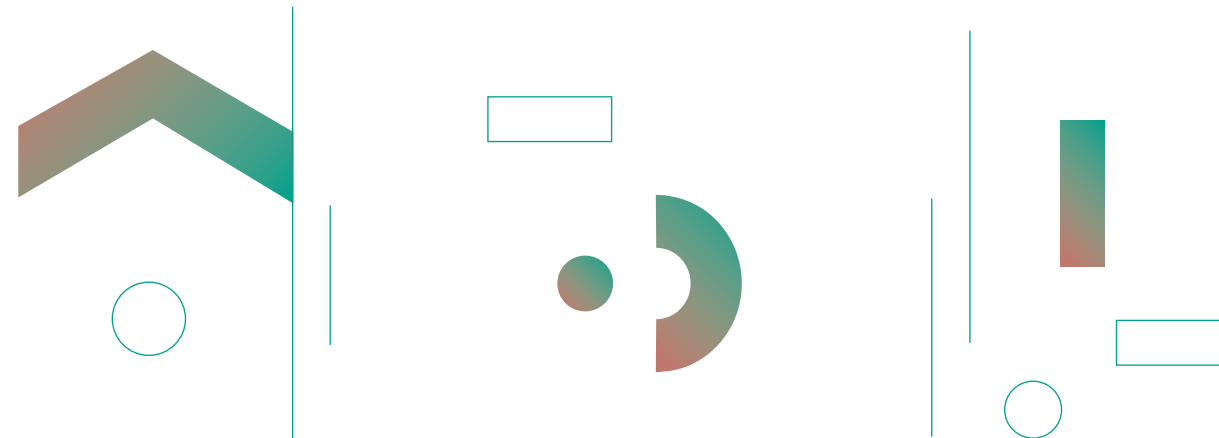
Badania na pokaz – czyli sztuczki nieuczciwych przedsiębiorców

Podcast:

Najdroższe garnki świata, czyli senior na pokazie

Akcje:

Zakazy na pokazach, Reklamy magicznych leków i środków pseudomedycznych

UOKiK DLA MEDIÓW

160

komunikatów prasowych

MEDIA O UOKiK

- 54 tys. wzmianek w mediach społecznościowych
- 50 tys. publikacji internetowych
- 12 tys. materiałów radiowo-telewizyjnych
- 2,4 tys. artykułów prasowych

3.4

Współpraca międzynarodowa

Prezes UOKiK prowadzi liczne działania o charakterze międzynarodowym, w tym inicjuje i współpracuje z innymi instytucjami w ramach kontaktów dwustronnych i wielostronnych. Przedstawiciele Urzędu uczestniczą w pracach instytucji Unii Europejskiej, biorąc aktywny udział w grupach roboczych Rady UE (np. WP COMP

oraz WP CONSOM) oraz tworząc unijne akty prawne. Eksperti Urzędu uczestniczą także w inicjatywach pozalegisłacyjnych (np. w tzw. *joint letters*). Współpraca międzynarodowa obejmuje również realizację projektów ze środków unijnych oraz w ramach polskiej współpracy rozwojowej.

UDZIAŁ UOKiK W SIECIACH I ORGANIZACJACH MIĘDZYNARODOWYCH – przykłady			
CPN Sieć Polityki Konsumenckiej <i>Consumer Policy Network</i>	CPC Współpraca organów państw członkowskich w zakresie ochrony konsumentów <i>Consumer Protection Cooperation</i>	ICPEN Międzynarodowa Sieć Ochrony Konsumentów <i>International Consumer Protection and Enforcement Network</i>	UNCTAD Konferencja Narodów Zjednoczonych ds. Handlu i Rozwoju <i>United Nations Conference on Trade and Development</i>
OECD Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju <i>Organization for Economic Co-operation and Development</i>	ECN Europejska Sieć Konkurencji <i>European Competition Network</i>	ICN Międzynarodowa Sieć Konkurencji <i>International Competition Network</i>	CSN Międzynarodowa Sieć ds. Bezpieczeństwa Produktów <i>Consumer Safety Network</i>
EUPCN Unijna Sieć ds. Zgodności Produktów <i>European Union Product Compliance Network</i>	AdCos Sieć nieformalnych grup organów <i>Administrative Cooperation Groups</i>	SAM WG Grupa robocza ds. Modernizacji Pomocy Publicznej <i>State Aid Modernisation Working Group</i>	TSG Grupa robocza ds. przejrzystości pomocy publicznej <i>Transparency Steering Group</i>
konsumenci	konkurencja	bezpieczeństwo produktów i nadzór rynku	pomoc publiczna

PRZYKŁADY WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ

Prezydencja w ICPEN

W lipcu 2023 r. UOKiK objął **przewodnictwo w Międzynarodowej Sieci Ochrony Konsumentów** (ICPEN), w ramach którego nadaje kierunek jej pracom i inspirowanie globalne działania służące ochronie konsumentów. W ramach pełnienia tej funkcji, Urząd organizuje 2 konferencje dla członków sieci – pierwsza odbyła się w październiku 2023 r. w Warszawie, a druga zaplanowana jest na maj 2024 r. w Gdańsku. Wydarzenia są współfinansowane ze środków UE.

Hasłem przewodnim i celem polskiej prezydencji jest **wzmocnienie odpowiedzialnych wyborów konsumentów** (*Empowering responsible consumer choices*), co było szczególnie istotne w kontekście aktualnej sytuacji ekonomicznej i związanego z nią ryzyka nieuczciwych działań biznesowych. Ważnymi tematami były m.in. marketing internetowy, w tym influencer marketing i transparentność oznaczania treści reklamowych, ciemne wzorce handlowe (*dark patterns*), czyli nieuczciwe praktyki wykorzystujące wiedzę o zachowaniach konsumentów do wpływania na ich decyzje, a także rozwiązania bazujące na sztucznej inteligencji, ułatwiające wykrywanie niedozwolonych postanowień umownych. Urząd jest ponadto liderem projektów „**Ochrona konsumentów w internecie – Finanse przyszłości: usługi i oszustwa**” oraz „**Online Marketing**”.

UOKiK prowadzi także intensywne działania nad **rozbudową ICPEN**. Podczas polskiej prezydencji do sieci dołączyły urzędy konsumenckie z Armenii, Gruzji i Rumunii.

Porozumienie o współpracy regionalnej

W kwietniu 2023 r. Prezes UOKiK wraz z 9 organami ochrony konkurencji (z Czech, Estonii, Łotwy, Litwy,

Mołdawii, Rumunii, ze Słowacji, z Ukrainy i Węgier) podpisał **porozumienie o współpracy w regionie Europy Środkowo-Wschodniej**. W grudniu do inicjatywy dołączył austriacki Federalny Urząd ds. Ochrony Konkurencji. Najważniejszym celem porozumienia są **wspólne działania na rzecz rozwoju prawa konkurencji**, w tym przede wszystkim wspieranie 2 krajów kandydujących do UE – Mołdawii i Ukrainy – w ich wysiłkach na rzecz członkostwa. Wymiana doświadczeń i dobrych praktyk odbywa się w formie grup roboczych, wizyt studyjnych, warsztatów oraz nieformalnej wymiany informacji dotyczących m.in. prowadzonych postępowań i analizy rynków. Pracom przewodniczy rotacyjna prezydencja – w 2023 r. funkcję tę sprawował UOKiK. Działania realizowane były w ramach projektu Polskiej Pomocy, finansowanego ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Polska pomoc – Mołdawia i Ukraina

„Polska pomoc” to współpraca rozwojowa realizowana przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP. W ramach środków z tego programu od kwietnia do grudnia 2023 r. UOKiK prowadził projekt „Pomoc instytucjonalna dla urzędów antymonopolowych w Ukrainie i w Mołdawii” na rzecz 2 beneficjentów – mołdawskiej Rady ds. Konkurencji (CC) oraz Komitetu Antymonopolowego Ukrainy (AMCU). Jego podstawowym celem było **udzielenie pomocy eksperckiej obydwu instytucjom w zakresie prawa konkurencji oraz pomocy publicznej** w kontekście ich przyszłego członkostwa w UE. W ramach projektu zrealizowano następujące działania:

- **kwiecień** (Warszawa) – **spotkanie** na szczepku prezesów urzędów antymonopolowych – oprócz podpisania porozumienia o współpracy regionalnej, zorganizowano warsztaty dotyczące kwestii zarządzania instytucją, rozwoju zasobów ludzkich, sposobów identyfikacji i wyznaczania priorytetów w zakresie egzekwowania prawa konkurencji oraz metod komunikacji z otoczeniem instytucji (*advocacy*);
- **maj, czerwiec** (Kiszyniów) i **listopad** (Warszawa) – **warsztaty** z udziałem ekspertów z urzędów antymonopolowych – sygnatariuszy porozumienia regionalnego; tematami spotkań były praktyczne aspekty stosowania prawa konkurencji, m.in. wykrywanie karteli i zmów przetargowych, przeszukania, przewaga kontraktowa, postępowania na rynkach cyfrowych,

badania rynku, legislacja oraz zagadnienia dotyczące pomocy publicznej i komunikacji;

- **wrzesień** (Poznań, Bydgoszcz) – **staż ekspercki** w delegaturach UOKiK w formule *job shadowing*, polegający na odbyciu konsultacji oraz analizie konkretnych spraw z praktyki AMCU i UOKiK; tematem spotkań były praktyczne aspekty badań rynku i przewagi kontraktowej;
- **grudzień** (Kiszyniów) – **wizyta studyjna** – konsultacje z ekspertami mołdawskiej CC dotyczyły sposobów przeciwdziałania znikom przetargowym i nieuczciwym praktykom handlowym oraz kwestii legislacyjnych.

Współpraca bliźniacza – Serbia, Maroko i Gruzja

Współpraca bliźniacza (*twinning*) to unijny instrument pomocowy polegający na udzieleniu wsparcia eksperckiego instytucjom publicznym w państwach kandydujących do UE i w państwach objętych polityką sąsiedztwa i partnerstwa przez administrację publiczną państw członkowskich UE.

W 2023 r. UOKiK realizował **3 projekty twinningowe**, finansowane ze środków UE:

- projekt mający na celu **wzmocnienie systemu ochrony konsumentów w Serbii**, realizowany w ramach konsorcjum Słowacja-Niemcy-Polska. Służył przygotowaniu serbskiego Ministerstwa Handlu, Turystyki i Telekomunikacji do zmian prawnych i instytucjonalnych wynikających z przyszłego członkostwa Serbii w Unii Europejskiej. Czas realizacji projektu: czerwiec 2021 – maj 2023.
- projekt poświęcony **wzmocnieniu potencjału instytucjonalnego Urzędu ds. Konkurencji w Maroku**, realizowany we współpracy z urzędami antymonopolowymi z Grecji oraz Włoch. Działania miały na celu wsparcie eksperckie organu marokańskiego, a także zwiększenie konkurencyjności gospodarczej i rozwoju sektora prywatnego w Maroku. Istotnym aspektem działań było promowanie zbliżenia prawodawstwa marokańskiego do regulacji UE i wdrażania najlepszych praktyk międzynarodowych. Czas realizacji projektu: grudzień 2021 – grudzień 2023.
- projekt polegający na **udzieleniu wsparcia instytucjonalnego w obszarze nadzoru rynku w Gruzji**, realizowany w konsorcjum z Litwą oraz Niemcami. Jego celem jest wsparcie gruzińskiej Agencji Nadzoru Rynku w opracowaniu pakietu zmian legislacyjnych, zbliżających

krajowe przepisy do standardów unijnych oraz wdrożeniu odpowiednich rozwiązań instytucjonalnych służących zwiększeniu ochrony konsumentów w Gruzji. Czas realizacji projektu: październik 2023 – czerwiec 2025.

Projekty TAIEX – Mołdawia, Libia i Armenia

TAIEX jest instrumentem pomocy technicznej i wymiany informacji Komisji Europejskiej. Wspiera administracje publiczne państw znajdujących się w sąsiedztwie Unii Europejskiej w zakresie harmonizacji, stosowania i egzekwowania prawodawstwa UE, ułatwia również wymianę najlepszych praktyk UE.

W 2023 r. UOKiK ZREALIZOWAŁ NASTĘPUJĄCE PROJEKTY TAIEX, finansowane ze środków UE

- ▶ **misja przeglądowa** (*peer-review mission*) w zakresie pomocy publicznej na rzecz mołdawskiej Rady ds. Konkurencji
- ▶ **misja ekspercka** w zakresie ochrony konkurencji na rzecz Libijskiej Rady ds. Konkurencji i Zapobiegania Monopolom (misja odbyła się w Tunezji)
- ▶ **wizyta studyjna** przedstawicieli Ministerstwa Gospodarki Armenii w Warszawie dotycząca systemu ochrony konsumentów

Aktywność UOKiK w Europejskiej Sieci Konkurencji (ECN)

W 2023 r. UOKiK zainicjował działalność grupy *ECN International*, której celem jest m.in.:

- zapewnienie platformy dla krajowych organów ochrony konkurencji UE oraz Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji (DG COMP) do koordynacji współpracy, wymiany informacji i wsparcia technicznego w zakresie działalności międzynarodowej;
- poszerzenie współpracy z partnerami międzynarodowymi z Europy i ze świata.

Spotkania w ramach tej inicjatywy odbywają się dwa razy roku. W 2023 r. podczas spotkań w czerwcu i grudniu eksperci z urzędów antymonopolowych UE oraz DG COMP zaprezentowali swoje inicjatywy oraz planowane działania w obszarze współpracy międzynarodowej.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI UOKIK ROK 2023

WERSJA POLSKA

Copyright 2024
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
plac Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa
www.uokik.gov.pl

@uokikgovpl

WERSJA ANGIELSKA

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI UOKIK ROK 2023